

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK X. 99.



JORDBRUKSSTATISTIKK

1939—1944

(LANDBRUKSAREAL
OG
HUSDYRHOLD M. V.)

*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.
Année 1939—1944.*

UTGITT AV
STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1946

Pris kr. 1.25.

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X.

Trykt 1943.

- Nr. 53. Sinnssykeasylenes virksomhet 1940. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
— 54. De spedalske i Norge 1936—40. (*Les lépreux en Norvège.*)
— 55. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1940. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 56. Veterinærvesenet 1941. (*Service vétérinaire.*)
— 57. Meieribruket i Norge 1941. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
— 58. Folkemengdens bevegelse 1940. (*Mouvement de la population.*)
— 59. Norges fiskerier 1941. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 60. Norges kommunale finanser 1939—40. (*Finances des communes.*)
— 61. Telegrafverket 1941—42. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 62. Arbeidslønninger i industrien 1940 og 1941. (*Salaires des ouvriers industriels.*)
— 63. Norges Postverk 1942. (*Statistique postale.*)
— 64. Skolestatistikk 1940—41. (*Instruction publique.*)
— 65. Syketrygden 1941. (*Assurance-maladie nationale.*)
— 66. Skattestatistikk 1942—43. (*Répartition d'impôts.*)
— 67. Norges industri 1941. (*Statistique industrielle.*)
— 68. Norges bergverksdrift 1942. (*Mines et usines.*)
— 69. Trafikkulykker 1939 og 1940. (*Accidents de circulation.*)

Rekke X.

Trykt 1944.

- Nr. 70. Forsikringsselskaper 1942. (*Sociétés d'assurances.*)
— 71. Norges handel 1942. (*Commerce.*)
— 72. Kommunenes gjeld m. v. 1943. (*Dette etc. des communes.*)
— 73. Veterinærvesenet 1942. (*Service vétérinaire.*)
— 74. Telegrafverket 1942—43. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 75. Norges Postverk 1943. (*Statistique postale.*)
— 76. Syketrygden 1942. (*Assurance-maladie nationale.*)
— 77. Skattestatistikk 1943—44. (*Répartition d'impôts.*)
— 78. Norges industri 1942. (*Statistique industrielle.*)
— 79. Arbeidslønninger i industrien 1942. (*Salaires des ouvriers industriels.*)
— 80. Norges kommunale finanser 1940—41. (*Finances des communes.*)
— 81. Skolestatistikk 1941—42. (*Instruction publique.*)
— 82. Meieribruket 1942. (*Industrie laitière.*)
— 83. Norges elektrisitetsverker 1937 og 1938. (*Usines d'électricité.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK X. 99.



JORDBRUKSSTATISTIKK

1939—1944

(LANDBRUKSAREAL
OG
HUSDYRHOLD M. V.)

*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.
Année 1939—1944.*

UTGITT AV
STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1946

Grøndahl & Søns boktrykkeri, Oslo.

Innhold. — Table des matières.

	Side
Forord. Préface	1
Arealene. Les superficies	3
Kontrollmåling av arealene. Mesurage de contrôle des superficies	12
Oppgaver over noen spesialkulturer (1944). Données sur quelques cultures spéciales (1944).....	18
Tallet på bruk med frukttrær (1942). Nombre des exploitations avec arbres fruitiers (1942)	21
Landbruksmaskiner og redskaper 1944. Machines agricoles et outillage en 1944....	25
Avlingen, jordbruket og hagebruket. Récolte, agriculture et horticulture	29
Bruken av kunstgjødsel, kraftfôr, silofôr. L'emploi d'engrais artificiels, fourrages concentrés, fourrage de silo	34
Husdyrholdet. Elevage du bétail	35
Husdyrproduktene. Production de viande, lait etc.	43
Forordninger og bestemmelser om prod., omsetning og forbruk. Décrets et réglementations relatifs à la vente de la production agricole et la consommation de produits agricoles	49
Priser på landbruksprod., produksjonsmidler m. v. Prix pratiqués pour les produits agricoles, moyens de production etc.	60
Offentlige tiltak til prisregulering m. v. Driftsresultatet. Mesures publiques prises pour la fixation des prix etc. Résultat de l'exploitation.	—78

Tabeller. — Tableaux.

Tabell 1. Kornarealet 1939—1944. Dekar. La superficie des céréales 1939—1944. Décare	80
— 1 b. Kornarealet 1939—1944. Relative tall. La superficie des céréales 1939—1944. Chiffres relatifs	82
— 2. Åkerarealet 1939—1944. Dekar. La superficie agricole 1939—1944. Décare	84
— 2 b. Åkerarealet 1939—1944. Relative tall. La superficie agricole 1939—1944. Chiffres relatifs	86
— 3. Husdyrholdet 1939—1944. Elevage du bétail 1939—1944	88
— 3 b. Husdyrholdet 1939—1944. Relative tall. Elevage du bétail 1939—1944. Chiffres relatifs	90
— 4. Landbruksmaskiner og redskaper 1944. Machines et outils agricoles 1944..	92
— 5. Høstutbyttet i jordbruket. Récolte d'agriculture	96
— 6. Høstutbyttet i hagebruket. Récolte d'horticulture	100
— 7. Arbeidslønnen i jordbruket. Salaires des ouvriers agricoles.	104
Bilag. Liste over en del av de viktigste lover, forordninger og forskrifter vedkommende jordbruket i krigsårene	106
Annexe. Liste des principaux lois, décrets et règlements relatifs à l'agriculture durant les années de guerre.	106

Forord.

For å gjøre de forskjellige statistiske data for landbruket lettere tilgjengelige, begynte Byrået i 1937 å samle disse i en årlig publikasjon: «Jordbruksstatistikk». En samlet her oppgaver for de representative tellingene, oppgaver over avkastingen, over priser på produkter og produksjonsmidler m. v., og foretok på dette grunnlag en del beregninger. For 1938 ble det sendt ut et tilsvarende hefte.

I 1939 ble det holdt fullstendig jordbrukstelling. I oversiktsheftet for denne (Jordbrukstellingen 1939, tredje hefte, N. O. S. X. 40), har en foruten resultatene av selve tellingen også tatt med de andre oppgavene det her gjelder.

I 1940 ble det på grunn av forholdene ikke holdt noen representativ landbrukstelling, og det er for dette år ikke gitt ut noen tilsvarende publikasjon for jordbruksstatistikken. Oppgavene over avling, priser m. v. dette år er omtalt i oversiktsheftet for jordbrukstellingen 1939.

I 1941 holdt Forsyningsdepartementet en fullstendig husdyrtelling pr. 15. april. Senere på sommeren ble det etter bestemmelse fra Landbruksdepartementet, Produksjonsdirektoratet, holdt en arealtelling ved alle bruk med over 5 dekar jordbruksareal. Begge disse tellinger ble bearbeidd i Byrået.

Tilsvarende tellinger ble også holdt i 1942, 1943 og 1944. For disse år omfattet arealtellingene alle bruk uten omsyn til storleik. Husdyrtellingene i 1943 og 1944 var skutt fram til 1 april.

Resultatene av disse tellingene er omtalt i dette hefte, sammen med oppgaver over avkastning, priser m. v.

Det er av vesentlig betydning for å få pålitelige statistiske oppgaver, at de som gir oppgavene, ikke på noen måte er interessert i å gi oppgavene en bestemt tendens. De oppgaver som har vært gitt i disse årene, har i atskillig grad vært påvirket av slike tendenser, i noe forskjellig grad for de forskjellige tellingsobjekter. Delvis har det også ved anlegget av tellingene gjort seg andre hensyn gjeldende, som gjør at det kan være vanskelig å få direkte sammenlikning med tidligere oppgaverrekker.

For å kunne dømme objektivt om utviklingen i disse årene, er det rimelig at en del av resultatene fra disse års tellinger senere må bli revidert, men dette kan en ikke gjøre før en får nye, mer pålitelige tall å sammenlikne med.

Ved de 10-årige fullstendige jordbrukstellinger blir det hentet inn en rekke oppgaver som en ikke har årlig. En viser til før nevnte oversiktshefte fra tel-

lingen 1939, hvor oppgavene også såvidt mulig er stilt sammen med de tilsvarende fra tidligere tellinger. En søkte i oversikten dengang å gi en fremstilling av utviklingen i jordbruket fra århundreskiftet og stillingen i 1939, både produksjons- og forsyningsmessig.

Årene like før krigen var stort sett gode år for jordbruket. Både 1937, 1938 og 1939 var svært gode avlingsår. I alle disse tre årene var høstutbyttet alt i alt større enn noen gang før — størst i 1938, dernest i 1937. I 1939 trakk en mindre god potet- og rotfruktavling det samlede høstutbytte noe ned.

Det rike høstutbyttet i disse årene gjorde at det ble satt på mange dyr. Husdyrholdet var derfor stort da krigen begynte. Produksjonen av kjøtt, fleisk, egg osv. dekket stort sett behovet, av egg var det også litt nettoutførsel. Mjølkeproduksjonen arbeidet under vanskelige omsetningsforhold, med tvangsinnblanding av smør i margarinen, og stor tilbakelevering av skummet mjølk. Av det samlede forbruk av spise fett ble dog ca. $\frac{2}{3}$ dekket av innført plantefett og av marint fett (hval- og sildolje).

Den innenlandske planteproduksjon var ikke stor nok til husdyrstyrken i landet, særlig skortet det på mer konsentrerte fôrmidler. Av et samlet behov av fôr på ca. 3 mill. tonn f.e. ble mellom 15 og 16 pst. (ca. 470 000 tonn f.e.) dekket av innført kraftfôr, eller kraftfôr laget av innført råstoff. En kan si det slik, at den innenlandske produksjon av fôr før krigen strakk omtrent til for hest, storfe, sau og geit, mens det ble innført noe mer fôr enn det i alt gikk med til svin og fjørfe. Av planteprodukter til mat var det særlig korn det skortet på. Vel var kornavlen i disse tre årene større enn den hadde vært siden 1918—19, beregnet til vel 400 000 tonn pr. år, men det ble for de tre årene under ett innført omtrent like mye som det ble avlet. Det meste av innførselen var rug og hvete, som vi selv bare avlet ca. 80 000 tonn av.

Planteproduksjonen var igjen avhengig av en større innførsel av fosforsyre og kaligjødsel.

Selv om jordbruket alt i alt stod betydelig sterkere ved begynnelsen av krigen denne gang enn i 1914, måtte en begrensning — og enn mer en stans — av tilførselen komme til å skape store vansker både forsyningsmessig og for jordbruket som yrke.

Våren 1940 gikk Forsyningsdepartementet og Landbruksdepartementet sammen om å utarbeide en fullstendig oversikt over ernæringsbehovene for mennesker og husdyr. På dette grunnlag ble det lagt en plan for den omlegging som ville bli nødvendig. Ved siden av rasjonering — for å få forbruket redusert og varene mest mulig rettferdig fordelt — og en omlegging av kostholdet, forutsatte planen en øking av planteproduksjonen og en omlegging av husdyrholdet.

Disse retningslinjer har det siden stort sett vært arbeidd etter.

Arealene.

Allerede høsten 1939 ble det henstilt til gårdbrukerne å øke åkerarealet i 1940, særlig potetarealet. I store deler av landet var forholdene høsten 1939 vanskelige for høstpløyingen — en langvarig tørkeperiode gjorde jorda hard og ubekvem, og det frøs tidlig til.

På grunn av forholdene ble det ikke holdt noen representativ telling i 1940. For imidlertid å få et grunnlag for avlingsberegningene, innhentet en høsten 1940 skjønsmessige oppgaver fra jordstyrene om endringene i arealet av de viktigste åkervekstene fra 1939 til 1940. Etter disse oppgavene skulle arealet av åker i alt være økt med vel 88 000 dekar fra 1939 til 1940. Det meste av økingen falt på potetene.

For 1941 ble det fra Produksjonsdirektoratet (opprettet høsten 1940) rettet en inntrengende henstilling til gårdbrukerne om å utvide åkerarealet ytterligere. Målet var å få åkerarealet opp i vel $3\frac{1}{2}$ mill. dekar, 560 000 dekar mer enn i 1939. Av denne utvidelsen skulle 292 000 dekar falle på kornet, 193 000 dekar på potetene og 75 000 dekar på rotvekstene.

Produksjonsdirektoratet fordelte dette arealet på fylkene, hvor landbrukskontorene skulle foreta den videre fordeling på herredene. Innen de enkelte herreder ble arealet fordelt av jordstyrene på de enkelte bruk.

For å få rede på hvordan denne henstillingen hadde virket, og for å få et grunnlag til å dømme om videre tiltak var nødvendig, bestemte Produksjonsdirektoratet at det skulle bli holdt en arealtelling sommeren 1941 for alle bruk med over 5 dekar jordbruksareal. (I sammenstillingen nedenfor er det gjort et beregnet tillegg for bruk inntil 5 dekar.) Økingen var etter tellingen 345 000 dekar for åker og hage i alt, eller henved 62 pst. av det som var planlagt.

Ved forordning av 20. februar 1942 bestemte Landbruksdepartementet at arealet av åker og hage i 1942 skulle være 3 576 668 dekar, 631 000 dekar mer enn i 1939, 71 000 dekar mer enn planlagt for 1941. Det var i 1942 særlig potetarealet det ble lagt vekt på å få utvidet — med 393 000 dekar i forhold til 1939, eller 200 000 dekar i tillegg til det planlagte potetareal for 1941. Arealet til korn og erter skulle økes med 226 000 dekar i forhold til 1939. Det er 65 400 dekar mindre enn planlagt for 1941. Rotvekstarealet skulle ikke utvides ytterligere i forhold til det som var planlagt for 1941 — 75 000 dekar mer enn i 1939. Grønnsakarealet ble satt til 100 000 dekar eller ca. 47 000 dekar mer enn i 1939. Arealet av andre vekster og brakk skulde minskes med 110 500 dekar.

Sommeren 1942 ble det holdt en fullstendig arealtelling. For hele arealet av åker og hage viste tellingen en øking fra 1939 på 442 000 dekar eller 15 pst. Dette er 70,1 pst. av det som var planlagt. I forhold til 1941 var åkerarealet økt med henved 100 000 dekar.

I tilknytting til Landbruksdepartementets forordning av 8. februar 1943 bestemte Produksjonsdirektoratet at åkerarealet i 1943 skulle være 3 650 000 dekar, vel 700 000 dekar mer enn i 1939. I forhold til planen for 1942 betyr dette en øking på henved 75 000 dekar, som vesentlig falt på kornarealet. I forhold til arealet etter tellingen i 1942, ville det bli en øking på vel 260 000 dekar. Værforholdene høsten 1942 var over store deler av landet ytterst vanskelige. Langvarig regnvær gjorde at arbeidet med innhøstingen dro uforholdsmessig lenge ut. Det ble derfor lite tid til høstpløyingen, samtidig som jorda var altfor oppbløtt.

Tellingen sommeren 1943 viste at arealet av åker og hage i alt i forhold til 1942 var gått ned med vel 51 000 dekar, en øking fra 1939 på ca. 391 000 dekar eller 55,5 pst. av det som var pålagt.

For 1944 gjaldt pålegget fra 1943 uforandret med i alt 3 650 000 dekar. Heller ikke i fordelingen distriktvis eller mellom de enkelte vekster ble det gjort noen endring fra dyrkingsplanen i 1943. I motsetning til året før, var værforholdene høsten 1943 sjelden gode. Det var en lang, mild høst med lite nedbør. For høstpløyingen var værforholdene nærmest ideelle.

Areal tellingen sommeren 1944 viste allikevel en nedgang i åkerarealet fra 1943 på vel 61 000 dekar eller 1,8 pst. til 3 275 000 dekar, 330 000 dekar — 11.2 pst. — mer enn i 1939. Dette er 46.8 pst. av det som var pålagt.

Nedenfor har en stilt sammen åkerarealet delt på 5 hovedgrupper etter tellingen i 1939, beregningen i 1940 og pålagt og telt for hvert av årene 1941, 1942, 1943 og 1944 (dekar):

	Korn og erter	Poteter	Rot- vekster	Grønn- saker	Annen åker og hage	Åker og hage i alt
1939.....	1 836 741	506 927	225 434	52 787	323 779	2 945 668
1940.....	1 866 767	572 394	226 987	367 852		3 034 000
1941.....						
Pålagt	2 128 741	699 927	300 434	376 566		3 505 668
Telt ¹	2 067 200	631 800	271 000	64 500	256 200	3 290 700
1942.....						
Pålagt	2 063 341	899 927	300 434	100 000	212 966	3 576 668
Telt	2 061 547	789 896	241 508	82 160	212 645	3 387 756
1943.....						
Pålagt	2 128 450	910 000	300 550	100 000	211 000	3 650 000
Telt	2 025 485	808 065	184 577	73 160	245 284	3 336 571
1944.....						
Pålagt	2 128 450	910 000	300 550	100 000	211 000	3 650 000
Telt	1 941 191	734 269	256 574	67 327	275 881	3 275 242

¹ Med beregnet tillegg for bruk inntil 5 dekar.

For de enkelte vekstene viser tabellen side 6 utviklingen i disse årene.

Arealet til korn og erter økte med ca. 30 000 dekar eller 1.6 pst. fra 1939 til 1940. Fra 1940 til 1941 var det en ganske sterk stigning, ca. 200 000 dekar eller 10.7 pst., men en mindre nedgang, 0.3 pst. fra 1941 til 1942. Fra 1942 til 1943 gikk kornarealet ned med vel 36 000 dekar eller 1.7 pst. og fra 1943 til 1944 med ca 84 000 dekar eller 4.2 pst. Kornarealet i 1944 var 104 450 dekar eller 5.7 pst. større enn i 1939.

Høsthveten viste nedgang alle fire årene fra 1939 til 1943. Nedgangen var sterkest fra 1940 til 1941, men også sterk fra 1942 til 1943. 1944 viste derimot igjen øking av høsthvetearealet, men det var allikevel 55.8 pst. mindre enn i 1939.

Arealet av vårhvete gikk litt ned fra 1939 til 1940, men økte med 18 pst. fra 1940 til 1941 og 6,8 pst. fra 1941 til 1942. Fra 1942 til 1943 var det en nedgang på 2.8 pst., fra 1943 til 1944 1.2 pst. I alt er arealet av vårhvete økt med 19.9 pst. fra 1939 til 1944.

Også arealet av høstrug gikk litt ned fra 1939 til 1940, men økte sterkt de to følgende år, med henholdsvis 43.1 og 21.0 pst. 1943 viste igjen nedgang på 6.9 pst., siste år en stigning på 4.1 pst. I alt er arealet av høstrug økt med 58.9 pst. fra 1939 til 1944. Alt i alt er dyrkingen av høstsæd gått tilbake i disse årene — høstrugen er økt med vel 9 000 dekar, men høsthveten gått tilbake med 14.500 dekar.

Arealet av vårrug var omtrent uforandret de to første årene, fra 1941 til 1942 var det en øking på 6.8 pst., de siste to år nedgang — henholdsvis 13.9 og 15.3 pst., slik at arealet av vårrug i alt er gått ned med 22.0 pst.

Byggarealet økte med 3.6 pst. fra 1939 til 1940 og med 14.7 pst. fra 1940 til 1941. 1942 viste derimot en nedgang på 5.2 pst., 1943 3.2 pst. og 1944 8.7 pst., slik at byggarealet i 1944 var 0.6 pst. mindre enn i 1939.

Havrearealet økte med 2.4 pst. fra 1939 til 1940 og 4.2 pst. fra 1940 til 1941. 1942 viste en nedgang på 1.8 pst., 1943 en øking på 1.1 pst. og 1944 4.0 pst. nedgang. I alt er havrearealet økt med 1,6 pst.

Arealet av blandkorn gikk litt ned fra 1939 til 1940, men økte med 34.0 pst. fra 1940 til 1941 og 4.6 pst. fra 1941 til 1942. 1943 viste en nedgang på 11.7 pst. og 1944 en nedgang på 2,8 pst. I alt er arealet av blandkorn økt med 36.0 pst. fra 1939.

Arealet av erter er økt alle fem årene, med henholdsvis 2.7, 71.1, 9.6, 4,7 og 11.9 pst. — i alt med 125,5 pst.

Potetarealet økte til og med 1943. Hvert av de to første årene var økingen omlag 60 000 dekar, fra 1941 til 1942 nesten 160 000 dekar, og fra 1942 til 1943 ca. 20 000 dekar. Fra 1943 til 1944 gikk potetarealet ned med ca. 74.000 dekar eller 9.1 pst. I alt er potetarealet økt med vel 227 000 dekar eller 44.8 pst. fra 1939 til 1944. Ved tellingen i 1944 ble det hentet inn særskilte oppgaver over tidligpotetdyrkingen, se side 18.

Arealet til rotvekster og førmargkål økte i alt med 1 500 dekar fra 1939

	Arealet i dekar					
	1939	1940	1941 ¹	1942	1943	1944
Høsthvete.....	26 030	23 391	10 900	10 275	7 049	11 504
Vårhvete.....	386 101	382 197	451 100	481 841	468 454	462 965
Høstrug	15 487	14 670	21 000	25 404	23 650	24 616
Vårrug	16 274	16 274	16 300	17 411	14 992	12 701
Bygg	467 742	484 397	555 400	526 372	509 492	465 058
Havre	870 243	890 869	928 000	911 314	921 450	884 430
Blandkorn	48 943	48 889	74 100	77 529	68 464	66 565
Erter	5 921	6 080	10 400	11 401	11 934	13 352
Korn og erter i alt	1 836 741	1 866 767	2 067 200	2 061 547	2 025 485	1 941 191
Poteter	506 927	572 394	631 800	789 896	808 065	734 269
Fôrnepe	99 544	96 527	117 000	132 947	69 614	101 300
Kålrot	82 195	87 244	123 200	67 978	78 147	128 849
Fôrbeter	30 783	30 610	20 800	37 003	35 518	24 141
Fôrmargkål (og fôrgulrot i 1944)	12 912	12 606	10 000	3 580	1 298	2 284
Rotvekster i alt	225 434	226 987	271 000	241 508	184 577	256 574
Kål	14 122	—	22 800	27 483	29 821	28 723
Gulrot	10 627	—	16 600	16 466	16 361	17 533
Andre grønnsaker	28 038	—	25 100	38 211	26 978	21 071
Grønnsaker i alt.....	52 787	—	64 500	82 160	73 160	67 327
Grønnfôr	125 064	116 669	111 600	73 556	90 891	104 405
Andre åkervekster	2 258	—	3 300	4 015	6 419	7 123
Brakk	28 858	—	17 100	14 290	24 657	29 755
Til bærb. og frukttrær m. v. .	135 515	—	124 200	120 784	111 999	120 972
Prydhage og plener	32 084	—	—	—	11 318	13 626
Andre vekster i alt	323 779	—	256 200	212 645	245 284	275 881
Åker og hage i alt	2 945 668	3 034 000	3 290 700	3 387 756	3 336 571	3 275 242
Eng til { på dyrket jord	4 937 157	—	4 220 000	4 008 618	3 977 615	3 977 430
slått { natureng	1 627 497	—	1 344 000	1 260 107	1 265 860	1 209 938
Kultur- { fullst. dyrket	359 203	—	363 500	354 321	381 732	401 074
beite { overflatedyrket	544 384	—	472 600	431 378	458 073	501 917
I alt	10 413 909	—	9 690 800	9 442 180	9 419 851	9 365 601

¹ I tallene for 1941 inngår beregnet tillegg for bruk inntil 5 dekar.

til 1940. Fra 1940 til 1941 var det sterk stigning, ca. 44 000 dekar. Både 1942 og 1943 viste sterk nedgang, henholdsvis 30 000 og 57 000 dekar, slik at arealet av rotvekster i alt i 1943 var omtrent 41 000 dekar eller 18,1 pst. mindre enn i 1939. Siste år viste imidlertid igjen en øking i rotvekstarealet på 72 000 dekar eller 39,0 pst., slik at arealet i 1944 var 31 000 dekar eller 13,8 pst. større enn i 1939. Utviklingen er svært forskjellig for de forskjellige rotvekstslag. Den utslagsgivende faktor har her først og fremst vært frøtilgangen.

Fôrnepearealet viste en liten nedgang, 3,0 pst., fra 1939 til 1940. Fra 1940 til 1941 var det en forholdsvis sterk øking, 21,2 pst. og fra 1941 til 1942 13,6 pst.

Prosentvis endring.

1939/40	1940/41	1941/42	1942/43	1943/44	1939/44
— 10.1	— 53.4	— 5.7	— 31.4	+ 63.2	— 55.8
— 1.0	+ 18.0	+ 6.8	— 2.8	— 1.2	+ 19.9
— 5.3	+ 43.1	+ 21.0	— 6.9	+ 4.1	+ 58.9
—	+ 0.2	+ 6.8	— 13.9	— 15.3	— 22.0
+ 3.6	+ 14.7	— 5.2	— 3.2	— 8.7	— 0.6
+ 2.4	+ 4.2	— 1.8	+ 1.1	— 4.0	+ 1.6
— 0.1	+ 34.0	+ 4.6	— 11.7	— 2.8	+ 36.0
+ 2.7	+ 71.1	+ 9.6	+ 4.7	+ 11.9	+ 125.5
+ 1.6	+ 10.7	— 0.3	— 1.7	— 4.2	+ 5.7
+ 12.9	+ 10.4	+ 25.0	+ 2.3	— 9.1	+ 44.8
— 3.0	+ 21.2	+ 13.6	— 47.6	+ 45.5	+ 1.8
+ 6.1	+ 41.2	— 44.8	+ 15.0	+ 64.9	+ 56.8
— 0.6	— 32.0	+ 77.9	— 4.0	— 32.0	— 21.6
— 2.4	— 20.7	— 64.2	— 63.7	+ 76.0	— 82.3
+ 0.7	+ 19.4	— 10.9	— 23.6	+ 39.0	+ 13.8
—	—	+ 20.5	+ 8.5	— 3.7	+ 103.4
—	—	— 0.8	— 0.6	+ 7.2	+ 65.0
—	—	+ 52.2	— 29.1	— 21.9	— 24.9
—	—	+ 27.4	— 11.0	— 8.0	+ 27.5
— 6.7	— 4.3	— 34.1	+ 23.6	+ 14.9	— 16.5
—	—	+ 21.7	+ 59.9	+ 11.0	+ 215.2
—	—	— 16.4	+ 72.5	+ 20.7	+ 3.1
—	—	— 2.8	+ 2.1	+ 8.0	— 10.7
—	—	—	—	+ 20.4	— 57.5
—	—	— 17.0	+ 15.3	+ 12.5	— 14.8
+ 3.0	+ 8.5	+ 2.9	— 1.5	— 1.8	+ 11.2
—	—	— 5.0	— 0.8	—	— 19.4
—	—	— 6.2	+ 0.5	— 4.4	— 25.7
—	—	— 2.5	+ 7.7	+ 5.1	+ 11.7
—	—	— 8.7	+ 6.2	+ 9.6	— 7.8
—	—	— 2.6	— 0.2	— 0.6	— 10.1

øking, 1943 viste derimot en sterk nedgang, 47.6 pst., slik at arealet i 1943 var 30.1 pst. mindre enn i 1939. I 1944 økte fôrnepearealet med henved 32 000 dekar eller 45.5 pst. Arealet var da 1.8 pst. større enn i 1939.

Kålrotarealet økte forholdsvis svakt, 6.1 pst. fra 1939 til 1940 og sterkt, 41.2 pst. fra 1940 til 1941. Det ble så sterk tilbakegang, 44.8 pst. fra 1941 til 1942, men igjen øking i 1943, med 15.0 pst. og i 1944 med 64.9 pst., slik at arealet av kålrot i 1944 var nesten 47 000 dekar, 56.8 pst. større enn i 1939.

Fôrbetearealet var praktisk talt uforandret fra 1939 til 1940, men gikk ned med 32.0 pst. fra 1940 til 1941. Fra 1941 til 1942 var det en meget sterk øking,

16 000 dekar eller 77.9 pst., men igjen 4.0 pst. nedgang i 1943 og 32 pst. nedgang i 1944. Arealet av fôrbete var i 1944 21.6 pst. mindre enn i 1939.

Arealet til fôrmargkål gikk de fire første årene tilbake med henholdsvis 2,4, 20.7, 64.2 og 63.7 pst. — fra 12 912 dekar i 1939 til 1298 dekar i 1943. I 1944 økte arealet til henved 1 600 dekar.

I 1944 ble det også spurt etter arealet av fôrgulrot. En fikk i alt oppgitt 700 dekar.

Arealet av grønnsaker økte sterkt til 1942 — med i alt ca. 30 000 dekar, men gikk igjen tilbake med 11,0 pst. fra 1942 til 1943 og 8.0 pst. fra 1943 til 1944, slik at grønnsakarealet i 1944 var 14 500 dekar eller 27.5 pst. større enn i 1939. Sterkest er økingen for kålarealet — som er mere enn fordoblet — dernest for gulrotarealet, som er økt med 65,0 pst. Arealet av andre grønnsaker gikk litt ned fra 1939 til 1941, økte sterkt fra 1941 til 1942, men er siden gått tilbake.

Grønnfôrarealet minket de tre første årene med henholdsvis 6.7, 4.3 og 34.1 pst., men økte fra 1942 til 1943 med 23.6 pst. og fra 1943 til 1944 med 14.9 pst. I alt er det en nedgang på vel 20 000 dekar eller 16.5 pst. siden 1939.

Arealet av «andre åkervekster» er økt svært sterkt, fra 2 200 til 7 100 dekar eller med 215.2 pst. fra 1939 til 1944. Her kommer alle slike spesialkulturer som tobakk, lin, frøavl av rotvekster o. likn. Ved tellingen i 1944 fikk en disse særkulturene nærmere spesifisert, se side 20 og flg.

Brakkarealene gikk de første årene sterkt tilbake, 40.7 pst. fra 1939 til 1941 og 16.4 pst. fra 1941 til 1942. 1943 derimot viste en øking på 72,5 pst. fra foregående år og siste år ytterligere 20.7 pst. øking, slik at brakkarealet i 1944 endog var noe større enn i 1939. Mye av det som nå er ført opp som brakk, er arealer som det er lagt beslag på for andre formål (minefelter o. likn.).

De arealer som er gitt opp til frukttrær, bærbusker, jordbær og bringebær og til prydhage og grasplener, viser alt i alt nedgang. Det er vel rimelig at dette for en stor del skyldes at jorda er tatt i bruk til mellomkulturer, som poteter og grønnsaker, og derfor ført opp på disse.

Hele arealet av åker og hage økte med 345 000 dekar eller 11.7 pst. fra 1939 til 1941 og med ca. 100 000 dekar eller 2.9 pst. fra 1941 til 1942, for så igjen å gå tilbake med ca. 51 000 dekar eller 1.5 pst. fra 1942 til 1943 og med vel 61 000 dekar eller 1.8 pst. fra 1943 til 1944. I alt var åkerarealet i 1944 knapt 330 000 dekar — 11.2 pst. — større enn i 1939. Dette er 46.8 pst. av den øking som var pålagt. I forhold til pålegget for 1944 er det en svikt på ca. 187 000 dekar for korn, ca. 176 000 dekar for poteter, 44 000 dekar for rotvekster og henved 33 000 dekar for grønnsaker, mens arealet av annen åker og hage er ca. 65 000 dekar større enn etter pålegget.

Som medvirkende årsaker til svikten i åkerarealet kan en nevne at værforholdene, særlig for høstpløyingen, har vært vanskelige flere av årene. Delvis har det også vært mangel på settepoteter og frø, særlig rotvekst- og hagefrø.

Det har også vært knapt med trekraft og arbeidshjelp. Etterhvert begynner også gjødselmangel og gjøre seg gjeldende.

Nedenst. tab. viser for de enkelte fylker arealet av åker og hage i alt etter tellingene i 1939 og 1943 og hva de var pålagt og nådde i 1944. Når en ser bort fra Finnmark, hvor åkerarealet er lite og økingen vesentlig faller på brakk, er det Hedmark som har den høyeste prosent for oppnådd i forhold til tildelt åkerareal, dernest Rogaland og Akershus, mens Telemark og Sør-Trøndelag står lavest. Når en skal dømme om disse tallene, må en være merksam på at den relative øking i åkerarealet i forhold til 1939 er svært forskjellig for de forskjellige fylker, og at det ved den årlige fordeling mellom fylkene er tatt hensyn til hvordan fylket foregående år hadde klart det areal det da var pålagt. I 1942 hadde f. eks. Sogn og Fjordane mer åker enn fylket var pålagt, de andre vestlandsfylkene og Vest-Agder hadde klart over 90 pst. av pålegget.

Siste kolonne i tabellen nedenfor viser økingen i åkerarealet i pst. av åkerarealet i 1939. Relativt sterkest er økingen i Sogn og Fjordane, 30.3 pst., dernest i Hordaland, Vest-Agder, Møre og Romsdal og Rogaland. Relativt minst er økingen i Telemark, 2.9 pst., og Sør-Trøndelag, 3.6 pst.

Tabell 1 og 2 viser arealet for de enkelte fylker av de enkelte kornslag, korn og erter i alt, poteter, rotvekster, grønnsaker, andre åkervekster og åker og hage i alt i 1939, 1940, 1941, 1942, 1943 og 1944. Tabell 1 b og 2 b viser de samme oppgaver i relative tall — 1939 = 100.

Åker og hage i alt. Dekar.

	1939	1943	1944		Øking 1939—44			
			Tildelt	Telt	Tildelt	Telt	Oppnådd i pst. av tildelt	I pst. av arealet i 1939
Østfold	336 322	372 164	402 500	351 921	66 178	15 599	23.6	+ 4.6
Akershus	396 225	441 170	464 000	438 198	67 775	41 973	61.9	+ 10.6
Hedmark	369 767	421 308	451 100	421 264	81 333	51 497	63.3	+ 13.9
Opland	315 973	352 166	381 800	354 220	65 827	38 247	58.1	+ 12.1
Buskerud	191 620	214 378	231 000	211 348	39 380	19 728	50.1	+ 10.3
Vestfold	213 021	237 754	257 500	234 599	44 479	21 578	48.5	+ 10.1
Telemark	101 397	107 897	124 700	104 350	23 303	2 953	12.7	+ 2.9
Aust-Agder	50 191	56 315	64 800	54 644	14 609	4 453	30.5	+ 8.9
Vest-Agder	47 385	61 063	68 700	57 583	21 315	10 198	47.8	+ 21.5
Rogaland	162 599	199 474	212 500	193 662	49 901	31 063	62.2	+ 19.1
Hordaland	73 109	93 960	107 700	91 998	34 591	18 889	54.6	+ 25.8
Sogn og Fjordane	55 690	73 913	85 600	72 575	29 910	16 885	56.5	+ 30.3
Møre og Romsdal	99 291	122 856	138 800	119 697	39 509	20 406	51.6	+ 20.6
Sør-Trøndelag	168 188	178 979	204 700	174 171	36 512	5 983	16.4	+ 3.6
Nord-Trøndelag	239 583	259 574	291 500	255 641	51 917	16 058	30.9	+ 6.7
Nordland	81 538	94 622	108 800	91 900	27 262	10 362	38.0	+ 12.7
Troms	36 965	41 944	47 450	39 915	10 485	2 950	28.1	+ 8.0
Finnmark	6 804	7 034	6 850	7 556	46	752	1 634.8	+ 11.1
Rikets bygder	2 945 668	3 336 571	3 650 000	3 275 242	704 332	329 574	46.8	+ 11.2

¹ Uten Jeløy (ca. 6 000 dekar åker i 1943).

For de enkelte kornslag er arealene små i mange fylker, og endringene vil da lett gi store utslag i de relative tall.

Arealet av korn og erter i alt er fra 1939 til 1944 økt forholdsvis sterkest i Hordaland — med 67.4 pst. Bortsett fra Finnmark, hvor korndyrkingen ikke betyr noe, var ellers stigningen sterkest i Sogn og Fjordane, 48.7 pst., Nordland 38.0 pst., Møre og Romsdal, 29.3 pst., Vest Agder, 29.0 pst. og Troms 24.1 pst. Stigningen er relativt sterkest i fylker, hvor kornarealet i 1939 var forholdsvis lite. I Sør-Trøndelag var kornarealet i 1944 5.9 pst. mindre enn i 1939, i Telemark 1.2 pst. mindre. Liten øking var det i Nord-Trøndelag, 0.2 pst., og Østfold 0.4 pst.

Potetarealet er økt relativt mest i Opland, 61.6 pst. Mellom 50 og 60 pst. øking er det i Akershus, Hedmark, Buskerud, Vestfold og Rogaland. Mindre enn 30 pst. øking er det bare i Troms, 19.6, og Nordland, 26.3 pst. Økingen i potetarealet er relativt størst i fylker med stort potetareal.

I Troms og Nordland var rotvekstarealet mindre i 1944 enn i 1939. Over 20 pst. stigning i forhold til 1939 var det i Østfold, Opland, Buskerud, Telemark, Aust-Agder og Finnmark.

Grønnsakarealet er mere enn fordoblet i Troms, ellers er økingen sterkest i Rogaland, 62.7 pst., Vestfold 56.5 pst., Opland, 48.9 pst. og Nordland 41.2 pst. Mellom 30 og 40 pst. er økingen i Akershus, Buskerud og Finnmark. I Nord-Trøndelag viser grønnsakarealet nedgang, i Telemark er det ingen øking og i Møre og Romsdal bare 0.9 pst. øking.

Arealet av «andre vekster på åker og i hage» — herunder grønnfor og brakk — viser nedgang i alle fylkene, unntatt Hedmark, Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag og Finnmark. Sterkest nedgang er det i Akershus, Aust-Agder, Vest-Agder og Nordland, mere enn $\frac{1}{3}$.

Når en slik utvidelse av åkerarealet skulde foretas på så kort tid og under ellers vanskelige forhold, må en gå ut fra at utvidelsen i hovedsaken er foretatt på bekostning av de tidligere engarealer, og da fortrinsvis av eng på dyrket jord.

Som det går fram av tabellen s. 6, viser de oppgavene en har fått over engarealene i forhold til 1939, atskillig større nedgang enn dette. Det samlede innmarksareal en på denne måte fikk oppgitt, var i 1941 723 000 dekar mindre enn i 1939. Denne forskjell økte i 1942 til 972 000 dekar, i 1943 til 994 000 dekar og i 1944 1 048 000 dekar eller 10.1 pst. En finner her noe av det samme forhold som mellom tellingene i 1917 og 1918 (rasjoneringstillingen). Tellingene i 1929 viste igjen arealer som tilsvarte de i 1917, nydyrkingen i de mellomliggende år tatt i betraktning, og tellingen i 1939 lå også omtrent på dette nivå, mens Byråets første arealtelling, den i 1907, viste betydelig høyere arealer både av dyrket jord og natureng enn noen av de senere tellinger. Se avsnittet «Påliteligheten og sammenliknbarheten av tellingene» i oversiktsheftet til jordbrukstillingen 1939.

En del jord er i årene etter 1939 tatt i bruk for flyplasser og andre militære formål, etter foreliggende oppgaver ca. 85 000 dekar innmark til utgangen av 1943. En har ikke noen nærmere spesifikasjon av dette på åker og eng.

For seterløkker og utslåtter er det ikke hentet inn oppgaver siden 1939.

Tabellen nedenfor viser innmarksarealet i de enkelte fylker i 1944 sammenholdt med 1939.

	Innmarksareal i dekar		1944 i pst. av 1939
	1939	1944	
Østfold	829 690	764 626	92.2
Akershus	936 180	867 965	92.7
Hedmark	992 510	919 684	92.7
Opland	866 210	789 667	91.2
Buskerud	545 040	480 190	88.1
Vestfold	519 950	483 108	92.9
Telemark	363 680	321 613	88.4
Aust-Agder	175 270	153 074	87.3
Vest-Agder	243 870	203 172	83.3
Rogaland	537 440	476 871	88.7
Hordaland	574 250	502 029	87.4
Sogn og Fjordane	496 510	453 210	91.3
Møre og Romsdal	658 920	557 598	84.6
Sør-Trøndelag	739 610	644 857	87.2
Nord-Trøndelag	706 140	646 834	91.6
Nordland	746 490	665 423	89.1
Troms	376 530	332 535	88.3
Finnmark	105 620	103 145	97.7
Bygdene i alt	10 413 910	9 365 601	89.9

I de aller fleste fylkene er differansen mellom 7 og 13 pst. Minst er forskjellen i Finnmark, 2.3 pst., størst i Vest-Agder, 16.7 pst.

Også blant de som ellers ikke er jorddyrkere, var det i disse krigsårene en trang til å kunne skaffe seg ihvertfall noe poteter og grønnsaker selv. En fikk de såkalte parselldyrkere — noen på kommunale parseller, andre samlet som bedriftsparseller eller helt på eget initiativ som enkeltparseller, da vel mest hos slekt eller kjente. For 1943 har en foretatt en fullstendig bearbeiding av disse oppgavene.

En fikk i 1943 for hele landet — byene medregnet — oppgaver fra 214 869 bruk over 5 dekar, 139 464 hager o. likn. inntil 5 dekar og 127 263 parseller. Altså nesten like mange parselldyrkere som vanlige hageeiere.

Av parsellene var 103 453 i bygdene og 23 810 i byene (etter hvor parsellen lå — ikke etter hvor dyrkeren bodde).

Arealet av parsellene var i alt 39 459 dekar, derav 36 032,4 dekar i bygdene, 3 426,4 dekar i byene. Gjennomsnittlig 310 m² pr. parsell.

Det aller vesentligste av arealet faller på potetene, 35 914 dekar i alt. Til kål var brukt 1 152 dekar, kålrot 402 dekar, gulrot 609 dekar, og andre grønnsaker 1 382 dekar.

Parsellarealet er inkludert i de oppgavene en før har gitt om arealet i 1943.

Parsell dyrkingen vant størst utbredelse i de mere bymessig bebygde strøk. Av fylkene hadde Akershus langt flere parseller enn noe annet fylke — over

30 000. Derneft hadde Øftfold vel 9 000 og Buskerud over 8 000. Av herredene kom Aker som en god nr. 1, med nesten 16 000 parseller. Bærum hadde vel 4 000, Asker og Skedsmo vel 1 000.

I Øftfold hadde Varteig, Tune og Askim fleft parseller, i Buskerud Norderhov, Øvre Eiker og Lier. Ellers kom herreder som Skoger og Nøtterøy, Eidanger og Solum, Oddernes, Sauda, Fana og Voss og Strinda hver i sine fylker høyt opp.

Av byene hadde Oslo fleft parseller, over 8 000, derneft Drammen ca. 2 500, og Bergen 1 500. Over 1 000 var det ellers i Sarpsborg, Kongsberg, Tønsberg og Trondheim.

Kontrollmåling av arealene.

For å få en kontroll på pålideligheten av oppgavene over åkerarealet i 1941, var det bestemt at en skulle ta kontrollmåling ved 20 pst. av brukene. En skulle foreta loddtrekning for å bestemme hvilke bruk en skulle måle.

Kontrollmålingen var begrenset til å gjelde åkerarealet. Jordstyret skulle anta kontrollmålerne. Det het i instruksen at disse såvidt mulig burde ha noen øvelse i landmåling. Det burde helst ikke brukes de samme folk til telling og kontroll. Hvis en ikke kunne unngå dette, måtte det skiftes distrikt, slik at det aldri ble samme mann som teller og kontrollør på samme bruk. Resultatet av kontrollmålingen skulle føres på tellingsskjemaet for vedkommende bruk i en egen linje.

Kontrollmåling ble i alt foretatt på 40 487 bruk eller 18.8 pst. av brukene. Etter målingen hadde disse et åkerareal i alt på 738 400 dekar eller 23.7 pst.

	Åpen åker i alt i dekar		I prosent avvek tellingen fra målingen
	Telt	Kontrollmålt	
Øftfold	85 110.9	83 407.3	+ 2.0
Akershus	89 493.1	86 654.4	+ 3.3
Hedmark	102 853.9	101 842.3	+ 1.0
Opland	85 090.7	84 854.9	+ 0.3
Buskerud	43 885.3	43 414.4	+ 1.1
Vestfold	50 044.0	49 532.1	+ 1.0
Telemark	23 751.5	23 717.8	+ 0.1
Aust-Agder	12 352.9	12 314.2	+ 0.3
Vest-Agder	12 675.3	12 621.4	+ 0.4
Rogaland	38 322.9	38 325.5	— 0.0
Hordaland	17 241.9	17 356.0	— 0.7
Sogn og Fjordane	13 734.1	13 830.3	— 0.7
Møre og Romsdal	27 120.8	27 404.8	— 1.0
Sør-Trøndelag	45 495.3	45 437.3	+ 0.1
Nord-Trøndelag	66 757.3	66 439.1	+ 0.5
Nordland	22 166.3	22 258.2	— 0.4
Troms	7 920.7	8 166.4	— 3.0
Finnmark	823.5	824.1	— 0.1
I alt .	744 840.4	738 400.5	+ 0.9

av hele åkerarealet. Tellingen viste for de samme bruk 744 840 dekar åker eller 0.9 pst. mere enn målingen viste.

Av fylkene viste Akershus og Troms størst avvikelse, henholdsvis $+ 3.3$ og $\div 3.0$ pst., dernest Østfold, $+ 2.0$ pst. I 11 av fylkene viste tellingen litt høyere tall enn målingen, i 7 fylker lavere. Høyere areal etter tellingen enn etter målingen viste alle fylkene fra Østfold til Vest-Agder og Trøndelagsfylkene, mens fylkene på Vestlandet og i Nord-Norge viste litt lavere areal etter tellingen enn etter målingen.

Heller ikke for de enkelte vekster var avvikelsene store, når en ser hele landet under ett. Over 2 pst. avvikelse var det bare for gulrot, andre grønnsaker og brakk, altså for relativt små arealer. For de enkelte fylker var det tildels ganske store prosentvise avvikelser, men bare hvor det dreiet seg om vekster med et lite areal.

	Areal i dekar		I prosent avvek tellingen fra målingen
	Telt	Kontrollmålt	
Høsthvete.....	2 310.3	2 292.9	$+ 0.8$
Vårhvete.....	109 464.2	109 199.2	$+ 0.2$
Høstrug.....	5 465.2	5 530.9	$- 1.2$
Vårrug.....	4 095.0	4 147.3	$- 1.3$
Bygg.....	138 890.4	138 492.4	$+ 0.3$
Havre.....	216 956.5	213 161.6	$+ 1.8$
Blandkorn.....	17 658.6	17 842.8	$- 1.0$
Erter.....	2 789.3	2 804.9	$- 0.6$
Grønnfôr.....	24 954.3	25 358.3	$- 1.6$
Potet.....	138 170.4	136 269.0	$+ 1.4$
Fôrnepe.....	29 750.1	29 231.7	$+ 1.8$
Kålrot.....	30 019.0	29 749.3	$+ 0.9$
Fôrbete.....	5 061.2	4 971.6	$+ 1.8$
Fôrmargkål.....	2 421.3	2 414.1	$+ 0.3$
Kål.....	4 966.2	4 949.7	$+ 0.3$
Gulrot.....	3 820.9	4 001.3	$- 4.5$
Andre grønnsaker.....	4 197.5	4 349.5	$- 3.5$
Andre åkervekster.....	710.3	699.3	$+ 1.6$
Brakk.....	3 139.7	2 934.7	$+ 7.0$
Åpen åker i alt.....	744 840.4	738 400.5	$+ 0.9$

Av de enkelte herredene var det omtrent like mange henholdsvis med større og mindre areal etter tellingen enn etter målingen.

En fikk i alt kontrollmålingsoppgaver fra 657 herreder. I 25 herreder var det av forskjellige grunner ikke foretatt kontrollmåling.

Av de 657 herredene en hadde kontrollmåling for, var det 40 som ikke viste noen forskjell for hele åkerarealet under ett mellom telling og måling, i 302 herreder viste tellingen lavere tall, i 315 høyere tall enn målingen. En finner her noe av den samme distriktstvis forskjell som foran nevnt. I 385 herreder var differansen mellom 0.1 og 2 pst., i 162 herreder mellom 2.1 og 5 pst., i 54 herreder mellom 5.1 og 10 pst. og i 16 herreder over 10 pst. De forskjellige grupper var nokså jevnt fordelt på $+$ og $\div$.

Tallet på herreder hvor tellingen i forhold til kontrollmålingen viste:

	— 10,1 pst. og mere	— 5,1 — 10 pst.	— 2,1 — 5 pst.	— 0,1 — 2 pst.	+ 0 pst.	+ 0,1 — 2 pst.	+ 2,1 — 5 pst.	+ 5,1 — 10 pst.	+ 10,1 pst. og mere	Uten opp- gave	Her- reder i alt
Østfold	—	—	2	3	2	11	9	2	—	—	29
Akershus	1	—	—	4	—	8	8	7	1	1	30
Hedmark	1	1	3	6	—	10	5	2	—	2	30
Opland	—	—	2	15	1	9	7	—	1	—	35
Buskerud	—	1	5	6	—	8	3	1	—	—	24
Vestfold	—	—	1	3	1	7	3	2	1	1	19
Telemark	—	1	2	12	—	3	6	1	—	—	25
Aust-Agder	—	—	4	6	3	11	4	2	1	—	31
Vest-Agder	—	—	4	7	1	18	6	—	—	1	37
Rogaland	—	3	4	14	2	17	3	3	—	2	48
Hordaland	1	1	5	22	7	11	4	1	—	3	55
Sogn og Fjordane ...	—	2	8	12	1	11	3	1	—	—	38
Møre og Romsdal ...	1	2	11	24	3	19	3	—	—	2	65
Sør-Trøndelag	1	1	8	21	4	14	5	1	—	—	55
Nord-Trøndelag	—	1	3	12	2	16	7	4	—	—	45
Nordland	1	8	4	16	8	11	10	2	1	2	63
Troms	3	2	8	8	2	6	1	—	1	2	33
Finnmark	—	1	1	3	3	1	—	1	1	9	20
Hele landet	9	24	75	194	40	191	87	30	7	25	682

For de enkelte bruk var det tildels betydelig forskjell mellom tellingen og målingen, men avvikelserne gikk også her omtrent like mye til begge sider.

For ca. 12 500 eller 30 pst. av de kontrollmålte brukene, var det ikke noen forskjell mellom tellingen og målingen, når en regnet med hele arealet av åker under ett. For ca. 14 000 eller 35 pst. lå arealet etter tellingen lavere, og for andre 14 000 eller 35 pst. høyere enn målingen viste.

Ved ca. 10 000 bruk eller 25 pst. av de kontrollmålte brukene var avvikelserne over 10 pst. Av disse var det ca. 4 000 — 10 pst. av de kontrollmålte — hvor avvikelserne var over 20 pst.

I 1942 ble det ikke holdt noen kontrollmåling.

I 1943 ble det bestemt at det skulle kontrollmåles på 10 pst. av brukene etter loddtrekning. Kontrollmålingen skulle organiseres av landbrukskontorene, og en la vekt på å få folk som var vel kvalifiserte for arbeidet. Ingen skulle kontrollere i det herred han bodde i, og målerne skulle arbeide uten kjennskap til tellingsresultatene. På de uttrukne gårdene skulle all den dyrkede jord måles.

Av de 213 847 bruk over 5 dekar i bygdene ble det kontrollmålt 20 893 eller 9.8 pst av brukene. I 8 herreder ble det ingen kontrollmåling foretatt, og i noen herreder ble det målt noe færre bruk enn forutsatt.

For rikets bygder under ett var arealet av de enkelte vekstene på disse brukene i dekar. Se tabellen på side 15.

Kontrollmålingen omfattet vel 11 pst. av åkerarealet.

For åker og hage i alt ble arealene ved tellingen gitt opp 2.2 pst. større enn målingen viste. Korn arealet ble gitt opp 2.8 pst. større enn kontroll-

	Areal i dekar		Telt i pst. av kontrollmålt
	Telt	Kontrollmålt	
Høsthvete	699.4	800.9	87.3
Vårhvete	52 564.4	52 438.8	100.2
Høstrug	2 451.6	2 466.4	99.4
Vårrug	1 730.6	1 723.9	100.4
Bygg	60 343.5	57 750.3	104.5
Havre	104 385.0	101 143.4	103.2
Blandkorn	8 509.8	8 029.4	106.0
Erter	1 573.9	1 653.1	95.2
Sum korn og erter	232 258.2	226 006.2	102.8
Potet	86 494.9	86 306.6	100.2
Fôrnepe	8 487.0	7 081.3	119.9
Kålrot	9 231.6	9 326.9	99.0
Fôrbete	3 725.3	2 909.3	128.0
Fôrmargkål	171.2	117.7	145.5
Sum rotvekster	21 615.1	19 435.2	111.2
Kål	3 266.5	3 375.1	96.8
Gulrot	1 760.2	1 987.0	88.6
Andre grønnsaker	2 440.7	2 714.7	89.9
Sum grønnsaker	7 467.4	8 076.8	92.5
Grønnfôr	9 555.4	9 398.3	101.7
Andre åkervekster	632.6	698.9	90.5
Brakk	2 011.5	1 660.1	121.2
Til bærbusker og frukttrær m. v.	8 959.3	9 125.7	98.2
Prydhage og plener	571.4	809.2	70.6
Sum andre vekster	21 730.2	21 692.2	100.2
Åker og hage i alt	369 565.8	361 517.0	102.2

målingen viste. Forholdet var noe forskjellig for de enkelte kornslag. For høst-hvete, høstrug og erter viste således målingen noe høyere tall enn tellingen.

For p o t e t arealet var forskjellen mellom telling og måling ubetydelig — tellingen viste 0.2 pst. større areal enn målingen. Rotvekstarealet var ved tellingen gitt opp 11.2 pst. større enn målingen viste. Fôrnepearealet var 19.9 pst., fôrbetearealet 28.0 pst. og arealet av fôrmargkål 45, 5 pst. større etter tellingen. For kålrot derimot var arealet etter tellingen 1 pst. mindre enn etter målingen. Den store svikt i en del av rotvekstarealene skyldtes utvilsomt i stor utstrekning arealer som av en eller annen grunn var mislykte. For g r ø n n s a k e r viste tellingen 7.5 pst. mindre areal enn målingen. Både for kål, gulrot og andre grønnsaker hadde målingen høyere tall. For a n d r e v e k s t e r og b r a k k i alt viste tellingen 0.2 pst. høyere areal enn målingen. For brakk og grønnfôr viste tellingen de høyeste tall, for andre åkervekster, bærbusker og frukttrær og prydhage derimot viste målingen høyere tall.

Regnet i dekar, var åkerarealet på de 20 893 brukene gitt opp ca. 8 000

dekar høyere ved tellingen enn målingen viste. Herav falt omtrent 6 000 dekar på kornet og 2 000 dekar på rotvekstene.

Oppfatningen av hva en skulle regne for henholdsvis eng på dyrket jord og natureng, har særlig på Vestlandet og i Nord-Norge vært så vekslende, at en ikke fikk sammenliknbare tall. Hvor oppgavene var noenlunde sammenliknbare, var oppgavene fra tellingen oftest lavere enn kontrollmålingen viste. For eng til beite gjorde denne uklarhet i begrepene seg gjeldende over hele landet.

For de enkelte fylker var arealet etter tellingen av korn i alt, poteter, rotvekster i alt, grønnsaker i alt, andre vekster i alt, åker og hage i alt og eng på dyrket jord til slått, når arealet etter målingen ble satt = 100:

	Korn i alt	Poteter	Rot- vekster	Grønn- saker	Andre vekster	Åker og hage	Eng på dyrket jord til slått
Østfold	104.3	99.2	120.6	92.2	91.1	103.1	99.1
Akershus	105.8	102.3	118.4	101.7	95.9	105.2	98.7
Hedmark	100.7	99.6	108.8	94.6	102.4	100.9	96.8
Opland	101.7	98.3	109.0	86.6	116.7	101.8	95.5
Buskerud	103.5	98.6	117.6	88.9	89.1	101.7	-
Vestfold	102.4	97.8	114.5	88.6	94.7	101.2	94.3
Telemark	100.2	97.9	112.0	83.5	92.4	99.4	104.8
Aust-Agder	100.1	99.2	108.3	79.2	93.8	98.8	103.4
Vest-Agder	103.2	105.9	102.3	89.3	73.3	102.0	102.2
Rogaland	101.8	106.2	110.0	101.9	111.3	104.7	96.0
Hordaland	102.7	100.2	110.7	96.0	119.9	104.6	-
Sogn og Fjordane ..	99.4	100.6	114.7	94.2	106.1	101.4	-
Møre og Romsdal...	100.4	99.3	106.9	90.3	90.7	99.6	-
Sør-Trøndelag	102.8	99.2	105.8	81.2	97.2	101.9	98.6
Nord-Trøndelag	101.7	99.1	106.7	91.7	82.8	101.0	91.1
Nordland	112.6	101.5	106.4	95.7	81.5	103.2	-
Troms	119.3	99.9	225.7	82.8	100.7	104.1	-
Finnmark	111.1	103.1	600.0	63.7	149.6	128.8	-
Bygdene i alt	102.8	100.2	111.2	92.5	100.2	102.2	-

Av de 18 fylkene var det 15, hvor åkerarealet i alt etter tellingen var større enn etter målingen, 3 hvor det var mindre (Telemark, Aust-Agder og Møre og Romsdal). Oppgavene fra Finnmark står i en særstilling, ellers var forskjellen størst i Akershus, hvor tellingen viste 5.2 pst. større areal enn målingen, der nest i Rogaland og Hordaland, henholdsvis 4.7 og 4.6 pst. større. Av de 674 herredene hvor det ble foretatt kontrollmåling, var åkerarealet større ved tellingen enn ved målingen i 426, mindre i 248 herreder.

Kornarealet ble oppgitt noe høyere ved tellingen i alle fylkene, Sogn og Fjordane unntatt. Forskjellen var særlig stor i Nord-Norge, ellers var den størst i Akershus og Østfold, 5.8 og 4.3 pst. I 420 herreder var kornarealet større ved tellingen enn ved målingen, i 219 herreder var det mindre. 35 av herredene hadde ikke noe kornareal på de kontrollerte brukene.

Potetarealet var i 11 av fylkene gitt opp mindre ved tellingen enn ved målingen. Overensstemmelsen var her stort sett god, bare i Rogaland og Vest-

Tallet på bruk hvor tellingen i forhold til kontrollmålingen viste:

	— over 50	— 20.1 — 50	— 15.1 — 20	— 10.1 — 15	— 5.1 — 10	— 0.1 — 5	± 0
Østfold	1	23	16	33	52	136	53
Akershus	1	47	35	56	72	153	23
Hedmark	12	112	75	112	218	303	90
Opland	1	90	67	115	156	271	66
Buskerud	6	74	47	72	100	160	30
Vestfold	1	29	22	39	61	104	19
Telemark	10	97	55	69	98	110	32
Aust-Agder	5	77	45	56	62	80	30
Vest-Agder	5	76	44	68	104	75	40
Rogaland	3	61	45	66	101	156	41
Hordaland	15	196	105	118	135	154	137
Sogn og Fjordane	9	110	65	82	113	116	70
Møre og Romsdal	10	175	85	126	159	167	75
Sør-Trøndelag	4	122	73	100	136	139	68
Nord-Trøndelag	8	100	50	82	101	164	41
Nordland	60	308	121	148	188	110	200
Troms	24	187	63	79	70	57	108
Finnmark	29	48	10	4	9	10	95
Bygdene	204	1 932	1 023	1 425	1 935	2 465	1 218

	+ 0.1 — 5	+ 5.1 — 10	+ 10.1 — 15	+ 15.1 — 20	+ 20.1 — 50	+ over 50	I alt
Østfold	133	92	60	32	79	8	718
Akershus	197	114	94	52	126	39	1 009
Hedmark	310	196	112	58	172	72	1 842
Opland	201	171	131	69	142	45	1 525
Buskerud	137	105	81	51	91	28	982
Vestfold	90	77	38	29	32	6	547
Telemark	95	90	61	39	97	32	885
Aust-Agder	59	56	48	24	59	11	612
Vest-Agder	75	89	74	53	121	43	867
Rogaland	157	158	110	91	176	41	1 206
Hordaland	148	152	102	92	233	87	1 674
Sogn og Fjordane	103	120	103	76	146	53	1 166
Møre og Romsdal	167	159	118	93	153	46	1 533
Sør-Trøndelag	149	139	101	61	135	65	1 292
Nord-Trøndelag	170	136	74	69	97	25	1 117
Nordland	117	146	138	139	336	227	2 238
Troms	46	68	64	66	199	209	1 240
Finnmark	7	13	11	11	56	137	440
Bygdene	2 361	2 081	1520	1105	2450	1 174	20 893

Agder var differansen over 3 pst. I 350 herreder var potetarealet større ved tellingen enn ved målingen, i 324 herreder var det mindre.

Arealet av rotvekster var oppgitt større ved tellingen enn målingen viste i alle fylkene. I 10 av fylkene var forskjellen over 10 pst.

Arealet av grønnsaker var oppgitt mindre ved tellingen enn ved målingen i alle fylkene, med unntak av Akershus og Rogaland. Forskjellen var tildels betydelig.

For andre vekster og brakk var det 11 fylker hvor kontrollmålingen viste de høyeste tall, 7 hvor tellingen hadde høyere tall.

For de enkelte herreder var differansen mellom telling og måling til dels betydelig. Regnet i prosent, var avvikelsene gjerne større der tallene var små.

Ser en på oppgavene for de enkelte bruk, var forskjellen mellom telling og måling til dels meget stor. Avvikelsene gikk dog i begge retninger, men det var alt i alt noe flere bruk hvor tellingen viste de høyeste tall. Bare i Telemark og Aust-Agder var det flest bruk hvor målingen ga de høyeste tall.

Av de 20 893 oppgavene var det 1 218 eller 5.8 pst. hvor det ikke var noen forskjell i åkerareal i alt mellom telling og måling, i 10 691 tilfelle, 51.2 pst., viste tellingen større åkerareal, i 8 984 tilfelle, 43.0 pst., viste kontrollmålingen høyere tall. I 4 826 tilfelle, 23.1 pst., var forskjellen mellom 0.1 og 5 pst., derav 2 361 hvor tellingen var høyest, 2 465 hvor målingen var høyest. I 4 016 tilfelle, 19.2 pst., var forskjellen mellom 5.1 og 10 pst., 2 081 hvor tellingen var høyest, 1 935 hvor målingen var høyest. I 2 945 tilfelle, 14.1 pst., var forskjellen mellom 10.1 og 15 pst., henholdsvis 1 520 og 1 425. I 2 128 tilfelle, 10.2 pst., var forskjellen mellom 15.1 og 20 pst., henholdsvis 1 105 og 1 023. I 4 382 tilfelle, 21.0 pst., var forskjellen mellom 20.1 og 50 pst., henholdsvis 2 450 og 1 932, og 1 378 tilfelle, 6.6 pst., var forskjellen over 50 pst., derav 1 174 hvor tellingen viste de høyeste tall, 204 hvor målingen var høyest.

Grupperte en brukene etter hvor stor avvikelse i prosent tellingen viste fra målingen, — eller +, fikk en for de enkelte fylker følgende fordeling:

Se tabellen på side 17.

Gruppene inntil 20 pst. differanse fordelte seg som regel nokså likt til begge sider. Det var når forskjellen ble over 20 pst., og særlig over 50 pst., at det ble langt flere bruk hvor tellingen viste de høyeste tall.

For hele landet under ett var det omtrent halvparten av brukene som viste en differanse på inntil 10 pst. den ene eller den annen vei. For henved 28 pst. av brukene var differansen over 20 pst. Færrest bruk med så stor differanse var det i Vestfold, 12.5 pst., og Østfold, 15.4 pst. Flest bruk med over 20 pst. differanse var det i Finnmark, Troms og Nordland, henholdsvis ca. 60, 50 og 40 pst. av brukene.

Oppgaver over noen spesialkulturer etter Arealtellingen 1944.

Tidligpoteter.

Som tidligpoteter skulle telles sortene Rosenpotet, Early puritan, Dukker, America (Irish Cobbler), Dunvegan, Arran Pilot, Epicure (Selma), Edzel Blue, Juli og andre sorter som høstes som tidligpotet.

Av hele potetarealet i riket, 741 087 dekar (byene medregnet), var 14 272 dekar eller 1.9 pst. gitt opp som tidligpoteter, 14 133 dekar i bygdene og 139 dekar i byene (derav 85 dekar i Moss med Jeløy). Av de 14 133 dekar i bygdene falt vel 10 000 dekar eller over $\frac{2}{3}$ av hele arealet på de fire fylkene Østfold, Akershus, Vestfold og Rogaland. Det største areal hadde Østfold, 2 842 dekar, dernest Vestfold, 2 701 dekar, Rogaland 2 563 dekar, Akershus hadde 1 984 dekar. I Aust-Agder var arealet av tidligpoteter 941 dekar, Nord-Trøndelag

731 dekar, Telemark 472 dekar og Buskerud 439 dekar. I resten av fylkene var arealet under 400 dekar, minst i Møre og Romsdal med 9 dekar, og Oppland, Hordaland, Sør-Trøndelag og Finnmark som alle hadde mellom 70 og 80 dekar.

Bare i Østfold og Vestfold utgjør arealet av tidligpoteter mere enn 5 pst. av hele potetarealet (5.2 og 5.4).

Den overveiende del av tidligpotetene dyrkes således i et fåtall av våre beste jordbruksfylker, hvor samtidig avsetningsforholdene er gode.

Også innen de enkelte fylker foregår dyrkingen av tidligpotetene på relativt sterkt begrensede områder.

Av 2 842 dekar i Østfold falt 1 086 dekar på Rygge og 803 dekar på Råde. Mellom 150 og 200 dekar hadde Berg, Skjeberg og Onsøy.

Som i Østfold er det også i Akershus to herreder som inntar en særstilling. Av 1 984 dekar i Akershus falt 773 på Ås og 716 dekar på Frogn. Dernest hadde Vestby 97, Kråkstad 84, Ski 81 og Nesodden 79 dekar.

Av 132 dekar tidligpoteter i Hedmark hadde Stange 55 og Vang 41. Ellers kom Ringsaker høyest med 7.

Av 71 dekar i Oppland hadde Østre Toten 25 og Fåberg 14.

Av 439 dekar i Buskerud hadde Lier 108, Hurum 68 og Nedre Eiker 66.

Av 2 701 dekar i Vestfold falt nesten halvparten, 1 305 dekar, på Brunlanes. Dernest hadde Tjølling 316, Sandar 200, Sande 166, Hedrum 130 og Borre 118 dekar.

Telemark fylke hadde i alt 472 dekar, derav 95 i Skåtøy, 76 i Bø og 50 i Sauherad.

Av 941 dekar i Aust-Agder hadde Landvik 186, Holt 122, Fjære 118 og Søgne 111.

Av 342 dekar i Vest-Agder hadde Greipstad 120 og Søgne 79, dernest Tveit 29.

Av Rogalands 2 563 dekar falt det aller vesentligste på herredene omkring Stavanger: Sola 911 dekar, Randaberg 565, Madla 435, Hetland 189, Høyland 134 og Klepp 92 dekar.

For Hordaland var bare oppgitt 77 dekar, derav i Ullensvang 18 og Voss 11.

Av 272 dekar tidligpoteter i Sogn og Fjordane hadde Lærdal alene 243 — resten av herredene altså tilsammen 29. Dyrkingen av tidligpoteter i Lærdal synes å ha gammel tradisjon, den er omtalt i Hellands beskrivelse av Nordre Bergenhus amt i 1901.

I Møre og Romsdal hadde ikke noe herred så mye som 5 dekar — hele fylket 9.

Av 76 dekar i Sør-Trøndelag hadde Ørland 45.

Av 731 dekar i Nord-Trøndelag hadde Frosta 457, dernest Skatval 146.

Av 170 dekar i Nordland hadde Ankenes 32, Hadsel 17, Tysfjord 17, Evenes 13, Vågan 12, Bodin 11 og Lødingen 11.

Av 228 dekar i Troms hadde Kvæfjord 57 og Målselv 55, og av 79 dekar i Finnmark hadde Alta de 70.

I alle fylkene er dyrkingen av tidligpoteter konsentrert i noen få av herredene, oftest to eller tre, og da som regel herreder som ligger bekvemt til i nærheten av byene.

Bare 27 herreder i hele landet hadde over 100 dekar tidligpoteter, men disse 27 herredene hadde tilsammen over 10 000 av de vel 14 000 dekar eller over $\frac{2}{3}$. 10 herreder som hadde over 300 dekar, hadde henved 7 400 dekar eller over halvparten av tidligpotetarealet. Ordnet etter størrelsen av arealet, var dette: Brunlanes, Rygge, Sola, Råde, Ås, Frogn, Randaberg, Frosta, Madla, Tjølling.

I Madla utgjorde tidligpotetene 28.9 pst. av hele potetarealet, i Brunlanes 25,0 pst., i Sola 24, 4 pst., i Lærdal 24.2 pst., i Randaberg 22.6 pst., i Rygge og Frogn mellom 19 og 20 pst.

Frøavl av rotvekster.

Til frøavl av rotvekster var ialt oppgitt 1 478 dekar, derav i byene 40. Mere enn $\frac{2}{3}$ av arealet falt på kålroten, 993 dekar. Frø av fornepe ble avlet på 349 dekar og av forbete på 135 dekar.

Av fylkene inntar Rogaland lederstillingen med 574 dekar til avl av rotfruktfrø, dernest hadde Vest-Agder 192 dekar, Aust-Agder 177 dekar, Akershus 74 dekar.

Både av nepe og kålrot er det Rogaland som har størst frøavl, mens avlen av förbetefrø vesentlig falt på Agderfylkene.

Av 345 dekar til nepefrø i bygdene hadde Rogaland nesten halvdelen — 164 dekar. Vest-Agder hadde 54 og Aust-Agder og Hordaland begge 28 dekar.

Av 959 dekar til kålrotfrø i bygdene hadde Rogaland 398 dekar, Aust-Agder 108 og Vest-Agder 80 dekar. Dernest hadde Østfold og Akershus mellom 60 og 70 dekar.

Av de 134 dekar til förbetefrø i bygdene hadde Vest-Agder 58 og Aust-Agder 41 dekar.

Også avlen av rotvekstfrø er i de fleste fylkene vesentlig samlet i forholdsvis få herreder, selv om det her i det hele dreier seg om relativt små arealer. Klepp er det eneste herred som har over 100 dekar i alt til rotvekstfrø. Over 50 dekar hadde ellers Nærbø og Finnøy i Rogaland, Fjære i Aust-Agder og Søgne i Vest-Agder.

Lin.

Arealet av lin er for hele landet oppgitt til 585 dekar, derav 6 dekar i byene. Størst er linarealet i Opland, 100 dekar, dernest i Hedmark, 96 dekar, og Akershus, 92 dekar. I alle de andre fylkene er det mindre enn 50 dekar, mellom 40 og 50 i Østfold og Nord-Trøndelag, mellom 30 og 40 i Buskerud, Vestfold og Møre og Romsdal. Under 10 dekar lin er det i Vest-Agder, Sogn og Fjordane og fylkene i Nord-Norge.

Lindyrkingen er spredt over et stort antall herreder. I de fleste av dem er arealet under 1 dekar, få har over 5 dekar. Bare 1 herred, Ullensaker, har over 20 dekar lin, 7 herreder mellom 10 og 20 dekar: Aurskog, Nordre Høland og Nes i Akershus, Ringsaker og Romedal i Hedmark og Vestre Toten og Brandbu i Opland.

Tobakk.

Arealet av tobakk er for hele landet gitt opp til 2 699 dekar, derav 88 dekar i byene. Omtrent $\frac{3}{4}$ av tobakken dyrkes i de 6 fylkene Østfold, Akershus, Hedmark, Opland, Buskerud og Vestfold. Tar en også med Rogaland og Sogn og Fjordane, har en i disse 8 fylkene 86.6 pst. av tobakksarealet.

Akershus har størst samlet tobakksareal, 424 dekar. Deretter kommer i rekkefølge Opland med 399 dekar, Buskerud 367, Hedmark 291, Vestfold 283, Østfold 192, Sogn og Fjordane 162 og Rogaland 144 dekar. Av de andre 10 fylkene kommer Telemark høyest med 91 dekar.

Av de enkelte herredene kommer Lier høyest med 134 dekar, dernest Østre Toten med 104. Asker, Brandbu og Luster står likt med 96 dekar hver, Stange har 88, Bærum 76, Aker 66, Norderhov 63 og Sem 51. Bare disse 10 herredene har over 50 dekar hver. Tilsammen hadde de 870 dekar eller en tredjedel av tobakksarealet i bygdene.

Oppgavene er antagelig noe for lave. Dyrkingen foregår for en stor del på ganske små arealer for selvforsyning, og disse arealer er neppe tellet i full utstrekning.

Tallet på bruk med frukttrær og fordelingen av frukthagene etter tallet på trær.

Våre nyere jordbrukstellingene gir et fyldig materiale til å dømme om fruktdyrkingens geografiske fordeling her i landet. Etter tellingen i 1939 var Akershus det fylke som hadde flest frukttrær — over 500 000 — Hordaland nr. 2 med henved 450 000 og Buskerud nr. 3 med vel 380 000.

Av de enkelte herreder hadde Aker flest frukttrær, 184 000, Lier hadde 99 000 og Ullensvang 88 000. Deretter kom i rekkefølge Bærum, Asker, Kinsarvik, Øvre Eiker og Kvam i Hordaland. I alt 38 herreder hadde mere enn 20 000 frukttrær.

Østlandet (med Telemark) hadde 56.5 pst. av frukttrærne, Vestlandet (med Møre) 32.8 pst., Agderfylkene 8.6 pst., Trøndelagen 2.0 pst. og Nord-Norge 0.1 pst. Se Jordbrukstellingen 1939, tredje hefte, s. 79—82 og første hefte, tabell 4.

Jordbrukstellingen viser også hvordan frukttrærne er fordelt på bruk av forskjellig størrelse, men ikke hvor mange bruk det i alt er henholdsvis med

og uten frukttrær, eller hvor mange frukthager det er av forskjellig størrelse — målt etter tallet på trær.

En slik opptelling har en foretatt i forbindelse med arealtellingen 1942. Opptellingen gjelder bare bygdene. I alt fikk en ved tellingen i 1942 oppgave fra 336 370 bruk, boliger med inntil 5 dekar jord medregnet. Av disse hadde 150 753 eller 44.8 pst. frukttrær, 185 617 bruk eller 55.2 pst. var uten frukttrær.

Mest alminnelig utbredt var fruktdyrkingen i Vestfold, hvor 81.8 pst. av alle brukene hadde frukttrær. I Østfold var den tilsvarende prosent 78.2, i Aust-Agder 74.3, i Akershus 71.7, i Telemark 67.0, i Buskerud 65.5 og i Vest-Agder 60.1. I de andre fylkene var det frukttrær ved mindre enn halvparten av brukene, Sogn og Fjordane 47.1 pst., Rogaland 42.3 pst., Hordaland 41.6 pst., Hedmark 41.2 pst., Oppland 40.6 pst., Møre og Romsdal 36.1 pst., Nord-Trøndelag 24.4 pst. og Sør-Trøndelag 8.7 pst. I Nord-Norge var det bare gitt opp frukttrær ved i alt 50 bruk, 49 i Nordland og 1 i Troms.

Ser en på de 15 herredene som har flest frukttrær, finner en på Nøtterøy frukttrær ved 92.8 pst. av alle brukene, og mens det i Hordaland fylke under ett bare var frukttrær ved 41.6 pst. av brukene, hadde i Kinsarvik 92.3 pst. av brukene frukttrær, i Ulvik 88.6 pst., Ullensvang 87.9 pst. og Kvam 86.5 pst.

Av de 150 753 frukthagene hadde 88 490 eller 58,7 pst. inntil 10 trær, 42 652 eller 28.3 pst. hadde fra 11—25 trær, 12 465 eller 8.3 pst. hadde fra 26—50 trær, 4 093 eller 2.7 pst. fra 51—100 trær, 1 803 eller 1.2 pst. fra 101—200 trær, 1 014 eller 0.7 pst. fra 201—500 trær, 191 eller 0,1 pst. fra 501—1 000 trær og 45 eller 0.03 pst. hadde over 1 000 trær.

I Sør-Trøndelag hadde 87.8 pst. av frukthagene inntil 10 trær, i Nordland 85.7 pst., i Nord-Trøndelag 79.2 pst. I Hedmark og Oppland var henholdsvis 73.3 og 71.9 pst. av frukthagene på inntil 10 trær, mellom 60 og 70 pst. i Vest-Agder og Møre og Romsdal, mellom 50 og 60 pst. i Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Hordaland. I Rogaland var bare 45.4 pst. av hagene så små, i Sogn og Fjordane 44.2 pst.

For hele landet under ett hadde 12.9 pst. av frukthagene over 25 trær. I Rogaland var 25.4 pst. av hagene på over 25 trær, i Hordaland 21.9 pst., i Buskerud 18.1 pst. og i Sogn og Fjordane 17.7 pst., i Sør-Trøndelag bare 2.8 pst., i Nord-Trøndelag 4.9 pst. og i Oppland 5.6 pst.

Av de 45 hagene med over 1 000 trær var 17 i Buskerud, 6 i Hordaland, 5 i Hedmark, 4 i Østfold og Sogn og Fjordane, 3 i Akershus og Vestfold og 1 i Oppland, Telemark og Rogaland.

Av de 191 hagene med 501—1 000 trær var 82 i Hordaland, 29 i Buskerud, 18 i Rogaland, 13 i Hedmark og 10 i Sogn og Fjordane. Mindre enn 10 i Østfold, Akershus, Oppland, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Møre og Romsdal.

Også av de 1 014 hagene med fra 201—500 trær var det flest i Hordaland, 336, dernest i Buskerud, 162, Sogn og Fjordane 156 og Rogaland 114. Ingen av de andre fylkene kommer over 50.

Av de 1 803 hagene med fra 101—200 trær er det også flest i Hordaland,

361, dernest i Sogn og Fjordane, 339, Rogaland 266, Buskerud 257, Akershus, 131 og Vestfold 121.

Ser en på tallene for de 15 herreder med flest frukttrær, finner en at 90.9 pst. av hagene i Sandar er på inntil 25 trær, 86 pst. i Aker og Nøtterøy og 83 pst. i Bærum. Det er her de mange små hager — vesentlig for selvforsyning — som er de dominerende. Helt annerledes er forholdet i de utpregede fruktbygder på Vestlandet: i Ullensvang er bare 10.4 pst. av hagene på inntil 25 trær, i Kinsarvik 17.4 pst., i Hjelmeland 19.1 pst., i Ulvik 25.8 pst., i Kvam 28.7 pst og i Sogndal 31.6 pst. Av østlandsherredene med mye frukttrær har Lier forholdsvis mest av store hager.

Denne forskjell i fordelingen av hagene etter tallet på frukttrær kommer også tydelig fram i det gjennomsnittlige tall frukttrær pr. hage. For hele landet viste tellingen i 1942 gjennomsnittlig 18.4 trær pr. hage, flest i Hordaland, 38.0 Sogn og Fjordane 37.8, Rogaland 30.7, Buskerud 27.6. Vestfold 17.7 og Telemark 15.4. Mellom 10 og 15 i Østfold, Akershus, Hedmark, Opland, Aust- og Vest-Agder, Møre og Romsdal og Nordland. I Sør-Trøndelag var det bare 6.5 trær pr. hage, i Nord-Trøndelag 9.2.

Ser en på tallene for de 15 herredene med flest frukttrær, er forskjellen svært stor. I Ullensvang var det 319.5 trær pr. hage, i Kinsarvik 225.6, i Ulvik 151.6, i Hjelmeland 119.2, i Kvam 102.7, i Sogndal 94.8 og Lier 80.1. Dette er herreder med typisk salgsproduksjon av frukt. I Aker derimot, der som før nevnt har mere frukttrær enn noe annet herred, var det bare 15.1 trær pr. hage, i Bærum 19.0, i Sandar 14.0 og i Nøtterøy 16.9.

Brukene fordelt etter tallet på frukttrær.

Fylke	Bruk i alt	Uten frukt- trær	Med inntil 10 trær	11-25 trær	26-50 trær	51- 100 trær	101- 200 trær	201- 500 trær	501- 1000 trær	Over 1000 trær
Østfold	19 097	4 155	8 920	4 610	1 079	231	45	48	5	4
Akershus	40 540	11 457	16 516	9 301	2 546	530	131	47	9	3
Hedmark	27 035	15 892	8 170	2 139	587	136	66	27	13	5
Opland	23 306	13 850	6 795	2 126	406	90	23	11	4	1
Buskerud	18 041	6 222	6 060	3 618	1 160	516	257	162	29	17
Vestfold	16 463	2 989	6 802	4 879	1 295	322	121	46	6	3
Telemark	15 397	5 088	5 770	3 373	849	229	56	25	6	1
Aust-Agder	9 770	2 510	4 307	2 210	553	141	40	7	2	—
Vest-Agder	11 683	4 658	4 397	1 953	498	139	28	10	—	—
Rogaland	17 848	10 306	3 425	2 197	1 054	467	266	114	18	1
Hordaland	24 250	14 157	5 508	2 375	943	482	361	336	82	6
Sogn og Fjordane ..	13 759	7 279	2 864	1 563	910	634	339	156	10	4
Møre og Romsdal...	20 698	13 219	5 138	1 675	445	139	54	21	7	—
Sør-Trøndelag	17 768	16 220	1 359	146	27	13	3	—	—	—
Nord-Trøndelag	14 360	11 310	2 416	484	111	23	12	4	—	—
Nordland	25 704	25 655	42	3	2	1	1	—	—	—
Troms	14 161	14 160	1	—	—	—	—	—	—	—
Finnmark	6 490	6 490	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt	336 370	185 617	88 490	42 652	12 465	4 093	1 803	1 014	191	45

Prosentvis fordeling av brukene etter tallet på frukttrær.

Fylke	Bruk med frukttrær		Derav med:							
	I alt	Pst.	inntil 10 trær	11-25 trær	26-50 trær	51-100 trær	101-200 trær	201-500 trær	501-1000 trær	over 1000 trær
Østfold	14 942	78.2	59.7	30.9	7.3	1.5	0.3	0.3	-	-
Akershus	29 083	71.7	56.8	32.0	8.7	1.8	0.5	0.2	-	-
Hedmark	11 143	41.2	73.3	19.2	5.3	1.2	0.6	0.3	0.1	-
Opland	9 456	40.6	71.9	22.5	4.3	1.0	0.2	0.1	-	-
Buskerud	11 819	65.5	51.3	30.6	9.8	4.4	2.2	1.4	0.2	0.1
Vestfold	13 474	81.8	50.5	36.2	9.6	2.4	0.9	0.4	-	-
Telemark	10 309	67.0	56.0	32.7	8.2	2.2	0.6	0.2	0.1	-
Aust-Agder	7 260	74.3	59.3	30.5	7.6	1.9	0.6	0.1	-	-
Vest-Agder	7 025	60.1	62.6	27.8	7.1	2.0	0.4	0.1	-	-
Rogaland	7 542	42.3	45.4	29.2	14.0	6.2	3.5	1.5	0.2	-
Hordaland	10 093	41.6	54.6	23.5	9.3	4.8	3.6	3.3	0.8	0.1
Sogn og Fjordane	6 480	47.1	44.2	24.1	14.0	9.8	5.2	2.4	0.2	0.1
Møre og Romsdal	7 479	36.1	68.7	22.4	5.9	1.9	0.7	0.3	0.1	-
Sør-Trøndelag ..	1 548	8.7	87.8	9.4	1.8	0.8	0.2	-	-	-
Nord-Trøndelag ..	3 050	24.4	79.2	15.9	3.6	0.8	0.4	0.1	-	-
Nordland	49	0.2	85.7	6.2	4.1	2.0	2.0	-	-	-
Troms	1	-	100.0	-	-	-	-	-	-	-
Rikets bygder ..	150 753	44.8	58.7	28.3	8.3	2.7	1.2	0.7	0.1	-

Prosentvis fordeling av brukene etter tallet på frukttrær i de største fruktbygder.

Herred	Bruk med frukttrær	Derav med:								Trær pr. frukthage i gj.snitt
		inntil 10 trær	11-25 trær	26-50 trær	51-100 trær	101-200 trær	201-500 trær	501-1000 trær	over 1000 trær	
Aker	70.3	44.5	41.5	11.9	1.8	0.2	0.1	-	-	15.1
Lier	82.8	23.5	28.8	16.7	12.2	8.1	8.6	1.3	0.8	80.1
Ullensvang	87.9	4.8	5.6	5.2	8.1	16.9	41.1	17.8	0.4	319.5
Bærum	85.5	41.1	41.8	12.9	2.9	0.8	0.4	0.1	-	19.0
Asker	76.5	31.6	35.3	17.4	9.5	3.9	1.7	0.5	0.1	38.3
Kinsarvik	92.3	5.8	11.6	11.6	10.5	18.5	34.4	6.5	1.1	225.6
Øvre Eiker	81.5	34.3	38.0	15.9	7.0	3.9	0.7	0.1	0.1	29.9
Kvam, Hord. ...	86.5	9.4	19.3	22.4	19.3	15.8	11.9	1.9	-	102.7
Sandar	82.1	56.4	34.5	7.2	1.4	0.3	0.2	-	-	14.0
Sogndal	68.4	14.3	17.3	22.0	21.7	15.2	7.4	1.8	0.3	94.8
Røyken	81.0	32.6	34.7	18.6	9.1	3.4	1.5	0.1	-	34.9
Nøtterøy	92.8	39.1	47.2	10.9	2.1	0.5	0.2	-	-	16.9
Nes, Hedmark ..	81.9	36.4	33.5	18.9	5.0	3.7	1.2	0.8	0.5	45.3
Hjelmeland	67.0	4.2	14.9	19.1	23.2	26.5	10.7	1.4	-	119.2
Ulvik	88.6	16.6	9.2	12.0	17.5	24.0	17.0	2.8	0.9	151.6

En gjør oppmerksom på at tallet på frukttrær i det hele var noe lavt ved tellingen i 1942, selv om en tar hensyn til at atskillige trær er dødd ut i de vanskelige vintrer mellom tellingen i 1939 og i 1942. Etter de opplysninger en har fått, er trær som av en eller annen grunn er lite tydedyktige, for en stor del utelett ved tellingen i 1942. Forholdet synes å være nokså likt over hele landet,

og vil bare i liten grad influere på den relative fordeling innen så vidt store grupper som det her er regnet med. Det gjennomsnittlige tall på trær pr. hage er dog antakelig noe for lavt.

Landbruksmaskiner og redskaper.

Samtidig med arealtellingen i 1944 ble det også hentet inn meget detaljerte oppgaver over landbruksmaskiner og redskaper. Resultatet av tellingen er for hele landet under ett tatt inn på s. 26, for de enkelte fylker se tabell 4 bak i boka.

Det store tall rubrikker på skjemaet ledet til atskillig feilføring. Hvor en ved revisjonen ble oppmerksom på usannsynligheter, søkte en ved korrespondanse med jordstyret å få tallene rettet. Hvor tallene er store, vil slike feil neppe være av vesentlig betydning. Hvor tallene er små, skal det ikke så mye til av slik feilføring før feilen kan bli relativt stor.

Det synes også å ha gjort seg en noe avvikende oppfatning gjeldende med hensyn til betegnelsen av enkelte redskaper, f. eks. sontringen mellom vanlige åkerploger, bakkeploger og skumploger.

Det var i instruksene nevnt at en ved tellingen skulle ta med alle redskaper som var brukbare eller kunne settes i brukbar stand ved rimelige reparasjoner. Det er mulig at mangelen på reservedeler kan ha ført til at en del redskap har måttet settes til side og ikke er tatt med ved tellingen.

Sammenlikner en med de oppgaver en har fra Jordbrukstellingen 1939, viser det seg at tallet på maskiner stort sett har holdt seg godt oppe. Til dels er det betydelig øking. Det er dog bare relativt få maskiner en har tall for i 1939.

For rikets bygder under ett er tallet på husdyrgjødselspredere gått ned fra 4 482 til 4 012. Nedgangen er dog neppe reel. I Rogaland og Hordaland er det antakelig tatt med også en del landspredere ved tellingen i 1939. Det var i disse fylkene gitt opp henholdsvis 479 og 201 naturgjødselspredere i 1939, mot henholdsvis 74 og 48 ved tellingen i 1944, da det var særskilt rubrikk for landspredere, som er tallrike nettopp i disse to fylkene.

Tallet på kunstgjødselspredere er økt fra 6 470 til 6 660.

Tallet på potetopptakere er økt fra 17 429 til 21 148. Potetarealet ble som tidligere nevnt økt sterkt under krigen.

Av såmaskiner for korn var det i 1939 30 847, i 1944 32 730, av selvbindere henholdsvis 7 861 og 9 351, av selvrensende treskeverk 14 086 og 17 660 og av andre treskeverk 24 884 og 25 802.

Tallet på slåmaskiner er gått litt ned, fra 98 881 til 97 791. Her kan mangelen på reservedeler tenkes å ha gjort seg gjeldende.

Sleperiver får økt innpass i forbindelse med overgangen fra bakketørring til hesjetørring; tallet er økt fra 30 274 til 37 250. Tallet på hjulriver

	Rikets bygder 1944	Rikets byer 1944	Hele riket 1944
Til jordbearbeiding:			
Vanlige åkerploger for traktor	3 366	33	3 399
Vanlige åkerploger for hest	130 994	497	131 491
Nybrottsploger	11 075	9	11 084
Bakkeploger	10 271	15	10 286
Skumploger for traktor	63	—	63
Skumploger for hest	1 705	10	1 715
Grøfteploger	758	4	762
Cambridge eller ringtromler for traktor	66	—	66
Cambridge eller ringtromler for hest	5 366	48	5 414
Kultivatorer for traktor	1 480	16	1 496
Kultivatorer for hest	8 168	50	8 218
Fjærharver for traktor	1 473	12	1 485
Fjærharver for hest	102 234	410	102 644
Skålharver for traktor	2 024	24	2 048
Skålharver for hest	3 993	26	4 019
Valseharver for traktor	278	4	282
Valseharver for hest	28 690	106	28 796
Spadeknivharver for traktor	200	6	206
Spadeknivharver for hest	15 117	55	15 172
Ugrasharver	21 031	93	21 124
Andre harver for traktor	272	3	275
Andre harver for hest	61 041	192	61 233
Gjødselspredere:			
Husdyrgjødselspredere	4 012	57	4 069
Landspredere	14 074	69	14 143
Kunstgjødselspredere	6 660	39	6 699
Moldskuffer	6 191	29	6 220
Til radkultur:			
Radrensere, 2 eller flere rader	7 227	58	7 285
Såapparat til radrenser	4 164	26	4 190
Potetmarkørsett til radrenser	683	—	683
Potetmarkørsett komplett	254	1	255
Rotvekstsåmaskin for hestekraft	2 107	15	2 122
Rotvekstsåmaskin for håndkraft	25 188	158	25 346
Hestehakker	61 962	345	62 307
Ard, hyppeplog, «Snøgg»	23 272	74	23 346
Potetoptakere	21 148	94	21 242
Potetsortere	5 385	47	5 432
Potet eller rotvekstvaske	816	4	820
Potet eller rotvekstrasper	11 909	34	11 943
Til korndyrking:			
Såmaskin for korn	32 730	105	32 835
Selvbinder	9 351	45	9 396
Treskeverk, selvrensende	17 660	60	17 720
Treskeverk, andre	25 802	55	25 857
Kornrensemaskin (blåsemaskin)	25 905	57	25 962
Kornrensemaskin (triør)	711	7	718
Halmvifte	3 225	13	3 238
Hakkelsmaskin	57 946	262	58 208
Sprøyter:			
Kjøresprøyte	2 062	7	2 069
Ryggsprøyte	7 000	64	7 064
Motorsprøyte	402	3	405
Andre transportable sprøyter	3 267	13	3 280

	Rikets bygder 1944	Rikets byer 1944	Hele riket 1944
Til engdyrking:			
Grasfresåmaskin, grasfresåapparat	22 984	114	23 098
Slåmaskin	97 791	382	98 173
Sleperiver	37 250	98	37 348
Hjulriver	49 823	217	50 040
Høyvendere	11 350	74	11 424
Høypresser for håndkraft	2 220	14	2 234
Høypresser for maskinkraft	437	—	437
Elektriske forkokere			
Dampkokere	480	6	486
Melkemaskinanlegg	2 495	17	2 512
Separatorer	2 858	24	2 882
	106 730	106	106 836
Forskjellig vognredskap:			
Stivvogn, 4-hjuls (langvogn)	30 528	261	30 789
Høyvogn, 2- og 4-hjuls	136 786	527	137 313
Fjærvogn, tung, 4-hjuls	11 123	176	11 299
Fjærvogn eller kjærre, lett, 2- og 4-hjuls	52 004	302	52 306
Gjødelskjerre, 2-hjuls (stuttkjerre)	147 744	574	148 318
Andre vogner, 2- og 4-hjuls	15 648	96	15 744
Gummihjulsvogn, 4-hjuls, lasteevne over 1 tonn	282	7	289
Gummihjulsvogn, 4-hjuls, lasteevne inntil 1 tonn	418	9	427
Gummihjuls-kjerre, 2-hjuls, lasteevne over ½ tonn	764	2	766
Gummihjuls-kjerre, 2-hjuls, lasteevne innt. ½ tonn	1 770	9	1 779
Tilhenger for traktor, 2- og 4-hjuls	261	3	264
Motorer etc.:			
Elektriske motorer over 3 H.K.	21 953	76	22 029
Elektriske motorer inntil 3 H.K.	13 381	78	13 459
Stasjonære forbrenningsmotorer over 5 H.K. ..	3 521	9	3 530
Stasjonære forbrenningsmotorer inntil 5 H.K. ..	2 679	9	2 688
Traktorer forsynt med gummihjul	502	3	505
Traktorer bare forsynt med jernhjul	3 125	29	3 154
Biltraktorer (laget av gammel bil)	653	2	655
Jordfresere	496	23	519

og høyvendere er derimot gått litt ned, henholdsvis fra 51 907 til 49 823 og 11 839 til 11 350.

Tallet på melkemaskinanlegg er økt sterkt, fra 1 166 til 2 858, atskillig mere enn fordobling.

Av separatorer var i 1944 gitt opp 106 730 mot 124 643 i 1939. Etter det en har brakt på det rene, står denne nedgang i forbindelse med påbudet om innlevering av separatorkuler — hvorved separatoren ikke lenger kunde sies å være «i brukbar stand».

Tallet på elektriske motorer økte fra 25 790 til 35 334, mens tallet på stasjonære forbrenningsmotorer gikk ned fra 6 605 til 6 200.

Av traktorer var det i 1939 2 831, i 1944 4 280, derav 502 forsynt med gummihjul, 3 125 bare med jernhjul og 653 som var laget av gammel bil. Av jordfresere var det henholdsvis 341 og 496.

Tallene på kjøreredskaper er ikke direkte sammenliknbare ved de to tel-
linger. Den langt sterkere spesifikasjon i 1944 har ført til at vognene til dels
er ført opp under andre betegnelser enn i 1939.

Når tallet på maskiner har holdt seg så godt oppe — til dels viser ganske
sterk stigning — er dette en følge av at det tross alt har vært en ganske stor
innførsel av landbruksmaskiner under krigen. Den innenlandske produksjon
har også holdt seg godt oppe.

Innførselen var:

	Separatorer	Slå- og meie- maskiner	Traktorer	Treskeverk
1932	3 742	1 902	53	168
1933	6 245	1 620	44	166
1934	5 548	2 334	47	281
1935	6 233	2 260	203	402
1936	6 923	2 435	465	693
1937	8 378	4 252	601	1 029
1938	5 296	3 164	664	1 110
1939	7 394	3 778	614	899
1940	2 824	1 549	1 046	344
1941	8 568	3 018	316	972
1942	6 741	2 084	177	598
1943	7 034	2 049	78	507
1944	2 486	1 699	35	240

Årene 1937, 1938 og 1939 viser særlig store tall for innførselen, men inn-
førselen i krigsårene står stort sett fullt på høyde med årene 1932—1936. 1944
viser dog en vesentlig nedgang. Av den store innførsel i 1939 må en regne med
at bare en mindre del er kommet med i gårdbrukernes oppgaver 20 juni 1939.

For den innenlandske produksjon har en følgende oppgaver:

	1939	1940	1941	1942	1943
Ploger	6 301	5 581	6 291	5 699	5 761
Fjærharver	2 644	2 077	2 726	3 151	2 938
Rulleharver, ugrasharver, mose- harver	2 399	1 438	2 039	1 931	1 795
Andre harver	1 066	996	1 369	1 700	1 201
Hjulriver og sleperiver	2 138	1 516	2 403	2 401	1 633
Hestehakker	1 888	1 741	2 211	2 264	1 523
Hakkelmaskiner	419	460	519	348	517
Potetoptakere, potetploger	429	688	1 604	1 176	1 575
Treskeverk	307	275	301	316	422
Rotraspere	788	1 039	1 143	1 005	734
Radrensere	947	852	564	711	793

Også produksjonen av kjøreredskap har holdt seg relativt godt oppe i krigs-
årene.

Avlingen.

Den offisielle høststatistikken omfatter: I. Landbruksdirektørens foreløpige meldinger om høstutsiktene for de forskjellige slags jordbruks- og hagebruksvekster ved utgangen av vekstmånedene. II. Byråets endelige beregninger av avlingsresultatet for jordbruksvekstene etter herredsvis oppgaver, innhentet av jordstyrene (fra 1925 av). III. Fra 1933 av beregning av hagebrukets avkastning etter oppgaver fra hagebruksfunksjonærene.

Av hensyn til rasjoneringen og leveringsplikten for korn, er det i krigsårene blitt hentet inn direkte avlingsoppgaver fra hver enkelt kornprodusent. Det viste seg i 1941 at disse avvek ganske sterkt fra jordstyrenes oppgaver. For 1942, 1943 og 1944 ble det ikke hentet inn oppgaver over kornavlingen gjennom jordstyrene.

a) *Jordbruket.*

Som før nevnt, var hensikten med den påbudte utviding av åkerarealet å oppnå en større samlet avkastning, og særlig mere av direkte matnyttige produkter. I motsetning til årene 1937, 1938 og 1939 har både 1940, 1941, 1942, 1943 og 1944 vært mindre gode avlingsår. Avlen pr. dekar er etter de foreliggende oppgaver gått sterkt ned. En plutselig, sterk utvidelse av åkerarealet — særlig i en tid da tilgangen på de nødvendige hjelpemidler er sterkt begrenset — vil naturlig føre til mindre avling pr. dekar. En må ta i bruk til åker arealer som er mindre godt skikket, dyrkingen av de mere kravfulle vekster blir kanskje utvidet til strøk og arealer, der betingelsene ikke er gode nok, bearbeidningen av de større arealer har lett for å bli mindre grundig, og gjødsling blir for svak. Det er dog grunn til å tvile på om nedgangen i avlen pr. dekar har vært så stor som oppgavene viser. Dette gjelder da særlig k o r n e t, hvor avlen pr. dekar i 1942, 1943 og 1944 er funnet ved å dividere totalavlen etter forsyningsnemndenes kornregnskaper med kornarealet etter arealtellingene. Avlen pr. dekar av p o t e t e r 1942 var trolig noe større enn oppgavene viser. Avlingene var dette år særdeles ujevne fra gård til gård, selv innen samme herred; jordstyrenes anslag er derfor blitt noe usikkert og oppgavene antakelig noe for lave. Etter det en vet om avlens tilstrekkelighet dette år, var avlen sannsynligvis nærmere 1 500 kg pr. dekar (1.2 mill. tonn i alt). Det samme forhold gjorde seg også gjeldende i 1944. Også dette år var potetavlingene svært ujevne, til dels nærmest mislykkede, og det er grunn til å tro at jordstyrene også dette år har gitt opp noe for lave gjennomsnittstall. Sannsynligvis var avlen pr. dekar i 1944 noe over 1 200 kg eller ca. 900 000 tonn i alt.

Tabellen på neste side viser for hele landet under ett gjennomsnittsavlen pr. dekar av de forskjellige vekster i 1939—1944, og hvordan jordstyrene har satt årets avl i forhold til «middelsåret». Når en skal dømme om de oppgitte procenter i forhold til middelsår, må en huske på at begrepet middelsår nærmest betegner den avlingsmengden en regner med å få i jevnt gode år, når ikke noe uforutsett støter til. For åkervekstene er gjennomsnittsprosenten for årene etter

1900 mellom 89 og 93, for høstutbyttet i alt 96. For kornslagene har en ikke prosenter i forhold til middelsår for 1942, 1943 og 1944, da en som ovenfor nevnt her bygger på tallene fra kornregnskapene.

	Avling i kg pr. dekar						Pst. av middelsår					
	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Høsthvete.....	197	157	130	120	129	111	85.5	70.1	62.6	-	-	-
Vårhvete.....	188	171	144				88.1	82.3	72.5	-	-	-
Høstrug.....	210	188	161	118	129	105	95.0	87.2	77.9	-	-	-
Vårrug.....	179	166	136				90.2	85.2	73.7	-	-	-
Bygg.....	221	193	172	113	127	107	95.6	87.6	79.3	-	-	-
Havre.....	231	178	153	124	141	118	98.5	78.2	71.1	-	-	-
Blandkorn.....	243	212	180	120	142	115	100.1	89.4	80.3	-	-	-
Erter.....	200	185	141	69	98	77	97.9	91.1	74.8	-	-	-
Korn og erter ¹	219	184	157	120	134	113	95.5	81.8	74.0	-	-	-
Potet ¹	1 592	2 284	1 783	1 314	1 706	1 072	76.6	114.8	87.6	68.5	89.3	55.4
Førnepe.....	3 576	4 336	4 157	3 312	3 663	3 327	77.4	94.8	89.1	72.9	82.5	75.8
Kålrot.....	3 255	4 111	3 769	2 517	2 950	3 064	74.9	100.5	89.1	63.8	76.6	76.3
Førbete.....	4 461	3 427	3 576	2 381	3 057	2 941	89.5	85.9	80.1	61.8	78.0	72.2
Førmargkål.....	5 256	4 917	4 907	3 992	4 190	3 938	90.3	96.3	91.4	78.2	83.1	75.2
Grønnfôr (tørt)....	470	473	463	436	448	423	92.7	94.1	90.9	86.7	90.8	86.4
Høy fra eng på dyrket jord.....	475	360	397	393	408	433	98.8	74.9	82.0	82.6	86.9	91.5
Høy fra natureng på innmark.....	234	198	226	199	228	232	97.1	78.6	89.8	78.2	92.1	91.6
Høy fra seterløkker.....	271	237	228	195	208	240	101.0	89.2	85.9	79.7	88.0	99.9
Høy fra utslåtter.....	148	134	125	104	113	120	94.2	88.5	92.0	74.8	86.8	91.6
Halm.....	311	278	238	294	275	281	97.7	88.8	78.8	95.7	88.0	88.5
I alt.....	-	-	-	-	-	-	94.3	83.9	82.3	-	-	-

¹ Se s. 29.

I alt var høstutbyttet av de forskjellige jordbruksvekster for de samme årene i tonn:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Høsthvete.....	5 137	3 665	1 419	59 233	61 208	52 806
Vårhvete.....	72 706	65 185	64 698			
Høstrug.....	3 245	2 751	3 378	5 059	4 987	3 899
Vårrug.....	2 913	2 703	2 223			
Bygg.....	103 476	93 408	95 044	59 596	64 792	49 697
Havre.....	200 788	158 878	141 825	112 574	129 242	104 009
Blandkorn.....	11 912	10 381	13 310	9 265	9 655	7 678
Erter.....	1 182	1 127	1 458	785	1 169	1 025
Korn og erter ¹	401 359	338 098	323 355	246 512	271 053	219 114
Potet ¹	806 949	1 307 542	1 067 689	1 038 267	1 378 358	786 991
Førnepe.....	355 935	418 583	485 488	440 263	254 963	337 052
Kålrot.....	267 512	358 652	462 770	171 095	230 536	394 797
Førbete.....	137 336	104 892	74 088	88 106	108 575	71 001
Førmargkål.....	67 863	61 988	48 908	14 297	5 438	6 210
Grønnfôr (tørt).....	58 744	55 197	50 551	32 084	40 708	44 110
Høy fra eng på dyrket jord.....	2 347 133	1 779 245	1 812 889	1 574 441	1 620 982	1 720 238
» » natureng på innmark.....	381 046	322 966	367 048	250 371	287 938	280 149
» » seterløkker.....	53 964	47 179	45 365	38 879	41 317	47 741
» » utslåtter.....	81 056	73 619	68 501	57 097	61 984	65 793
Halm.....	570 244	518 635	490 525	605 157	556 481	544 760
I alt i 1000 føreheter.....	1 936 179	1 732 295	1 698 695	1 453 459	1 571 365	1 452 582

¹ Se s. 29 og 31.

Ved omregningen til fôrenheter er brukt følgende forholdstall: 1 f.e. = 1 kg hvete, rug, bygg, erter, 1.2 kg havre, 1.1 kg blandkorn, 4.5 kg poteter, 9 kg kålrot, fôrbete eller fôrmargkål, 12 kg fôrnepe, 2.5 kg høy, 4.1 kg halm, 2.5 kg tørt grønnfôr.

I tillegg til denne avlingsmengde kommer utbyttet av beitenene — beregnet til 830 600 tonn f.e. i 1939.

Kornavlingene var i 1937—1939 over 400 000 tonn, i 1940 338 000 tonn og i 1941 323 355 tonn etter Byråets beregninger. Etter forsyningsnemndenes kornregnskap var kornavlingen i 1941 bare 261 000 tonn — vel 60 000 tonn mindre enn etter Byråets beregning, i 1942 246 500 tonn, i 1943 271 000 tonn og i 1944 219 000 tonn. Det har vært hevdet at Byråets beregninger gir for gunstig resultat. På den annen side er oppgavene etter kornregnskapene utvilsomt for lave, men det er de mengder en forsyningsmessig hadde å regne med.

Potetavlingene var i årene før krigen mellom 800 000 og 950 000 tonn. I 1940 slo potetavlingen særlig godt til, med et beregnet totalutbytte på 1.3 mill. tonn. I 1941 var avlingen henimot 1.1 mill. tonn, hvorav dog mye ble ødelagt av frost. I 1942 var potetarealet økt svært, men avlingen ble dårlig, etter beregningen bare vel 1.0 mill. tonn. (Som før nevnt, mener en avlingen dette år var noe større — antakelig ca. 1.2 mill. tonn.) For 1943 er avlingen beregnet til 1.38 mill. tonn. Potetavlingen i 1944 ble meget dårlig, beregnet til knapt 800 000 tonn. (Som før nevnt, mener en den var noe større — antakelig ca. 900 000 tonn.)

Rotfruktavlingene var i årene før krigen 700 000—800 000 tonn, i 1940 nesten 950 000 tonn, i 1941 vel 1 mill. tonn, men i 1942 og 1943 bare henholdsvis 700 000 tonn og 600 000 tonn. I 1944 var arealet økt og avlingen beregnet til vel 800 000 tonn.

Høyavlingen var i 1937 i alt 2.9 mill. tonn, 1938 nesten 3 mill. tonn, i 1939 henved 2.9 mill. tonn. I 1940 2.2, i 1941 2.3, i 1942 1.9, i 1943 2.0 og i 1944 2.1 mill. tonn. Når den beregnede høyavling for de siste tre årene ligger så mye lavere enn 1940 og 1941, kommer dette av beregningsgrunnlaget. Høyavlingen i 1940 er beregnet på grunnlag av engarealene i 1939, 1941 på grunnlag av de samme oppgaver minus økingen i åkerarealet. For 1942, 1943 og 1944 er arealoppgavene fra de samme års tellinger direkte lagt til grunn, og som før påpekt (s. 10), er nedgangen i engarealene atskillig større enn økingen i åkerarealet skulde tilsi. Beregner en også for disse år høyavlingen på grunnlag av engarealet i 1939 minus økingen i åkerarealet, får en for 1942, 1943 og 1944 henholdsvis 2.2, 2.3 og 2.4 mill. tonn. Høyavlingen skulle altså for hele landet under ett være nokså ens for de siste fem årene, men vesentlig mindre enn i 1937—1939.

(For seterløkkene og utslåttene har en ikke hatt arealoppgaver siden 1939. Disse er lagt til grunn for beregningen alle årene.)

Det samlede høstutbytte av korn, poteter, rotfrukter, høy og halm var i årene 1939—1944, med de forbehold som foran er nevnt om sammenliknbarheten:

Høstutbytte i 1 000 f.e.

	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Østfold	147 805	122 768	110 487	113 211	123 930	117 394
Akershus	169 703	143 705	135 557	133 878	135 323	126 524
Hedmark	204 312	191 262	181 923	158 920	169 998	150 675
Opland	187 808	171 477	164 171	142 827	144 484	138 556
Buskerud	100 023	91 860	70 635	75 228	75 521	78 157
Vestfold	94 470	87 966	81 444	77 641	83 272	73 913
Telemark	61 089	56 852	47 054	47 728	51 271	46 096
Aust-Agder	30 959	29 537	30 843	27 031	30 045	25 148
Vest-Agder	42 034	35 329	36 608	34 255	38 054	34 155
Rogaland	117 274	109 275	106 341	88 954	95 650	84 376
Hordaland	94 125	86 604	86 997	71 852	84 455	73 781
Sogn og Fjordane	86 517	74 157	82 648	68 707	75 265	73 170
Møre og Romsdal	115 540	98 208	104 452	92 292	97 824	97 877
Sør-Trøndelag	157 429	134 688	133 456	98 010	99 587	93 984
Nord-Trøndelag	143 801	129 102	121 942	92 668	95 362	89 842
Nordland	116 584	104 705	119 288	74 437	99 845	81 584
Troms	56 945	54 278	71 188	47 387	58 873	50 126
Finnmark	9 761	10 522	13 661	8 433	12 606	12 224
Bygdene i alt	1 936 179	1 732 295	1 698 695	1 453 459	1 571 365	1 452 582

b) Hagebruket.

Beregningene over hagebrukets avkastning bygger, som tidligere, på oppgaver fra fylketsgartnerne m. fl. Det er hvert år gitt skjønsmessige oppgaver over endringene i areal m. v. For kål og gulrot er arealet tatt fra arealtellingene.

Avlingsoppgavene skal for alle vekstslag gjelde en vare som en kan regne som godt nyttbar i husholdningen, eller som ved salg kan bli regnet som god torgvare. Under «kål» er det regnet med de forskjellige slag i det forhold de blir dyrket i distriktet. Av tomater regner en med det som når modning, eventuelt ved «ettermodning», og den i regelen lille del av de grønne, som skjønsmessig blir brukt til sylting.

For grønnsakvekstene gjelder avlingsberegningen bare de arealer som er spesifisert for de enkelte vekster. Etter tellingen i 1939 er dette ca. 60 pst. av hele grønnsakarealet, mens 40 pst. av grønnsakarealet er i småhager — som «kjøkkenhage» — hvor en ikke har noen spesifikasjon på vekstslag. For frukt og bær er derimot beregningen fullstendig.

Hele avlen av kålrot blir i statistikken regnet med under jordbruksvekstene, se foran. En har ikke materiale til å avgjøre hvor mye av den det er som blir brukt til mat. I alminnelighet går det meste til fôr. De siste vintrer er dog mere enn vanlig brukt til mat av kålroten.

For hele landet under ett er avlingen i hvert av årene 1939—1944 beregnet til: Se tabellen på side 33.

Fruktavlingene viser gjerne store variasjoner fra år til annet, 1939 var et særlig godt fruktår, med en beregnet samlet fruktavling på ca. 62 000 tonn,

Beregnet avl i tonn.

I prosent av middelsår.¹

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Sommer- og høst- epler	17 007	8 899	13 866	7 883	8 094	5 293	135	73	112	65	69	44
Vinterepler	19 863	8 851	14 452	6 897	7 594	4 888	132	61	99	47	55	33
Pærer	5 583	2 536	3 322	3 272	3 419	2 980	98	46	60	62	64	55
Plommer	13 751	9 953	7 781	7 128	2 890	7 924	113	84	67	67	28	75
Kirsebær og moreller	5 766	4 781	4 473	3 259	2 941	3 536	102	88	86	72	64	75
Rips	8 842	9 109	9 067	8 882	9 331	9 161	100	99	100	97	100	98
Solbær	2 964	2 656	2 534	2 201	3 219	3 101	100	87	84	75	101	95
Stikkelsbær	3 249	2 869	2 988	3 004	3 177	2 891	99	91	92	92	99	94
Jordbær	2 730	2 066	2 370	2 241	2 309	2 359	87	70	82	86	94	93
Bringebær	1 891	1 763	2 016	1 563	2 176	1 638	87	85	95	79	101	86
Kål	38 184	52 056	72 898	64 879	87 652	74 998	89	100	104	74	93	81
Gulrot	24 589	24 039	39 846	29 590	30 669	34 771	95	87	103	77	80	84
Bønner	914	740	1 164	679	1 540	1 271	106	82	103	45	89	75
Hageerter	1 056	1 302	1 262	1 588	2 083	1 902	90	100	94	89	101	94
Purre	1 112	1 299	1 490	1 398	1 715	2 275	99	100	102	88	96	95
Selleri	843	826	1 105	951	1 128	1 060	91	83	101	78	92	72
Persille	529	581	593	501	274	513	93	98	98	82	98	85
Rabarbra	2 719	2 707	2 592	2 559	2 865	2 806	103	103	99	98	102	101
Agurker på friland	302	293	368	159	507	347	96	86	100	41	94	68
Tomater »	345	466	527	214	592	317	87	93	100	39	92	48
Agurker under glass	776	792	936	894	1 054	909	95	96	100	98	94	77
Tomater »	2 435	2 680	3 100	3 048	3 301	3 121	100	98	100	93	97	86

¹ Gjelder avlen pr. avlingsenhet (tre, busk, dekar).

i 1940 var fruktavlingen beregnet til 35 000 tonn, i 1941 henved 44 000 tonn, i 1942 vel 28 000 og i 1943 og 1944 bare 25 000 tonn. I 1943 var det særlig plommene som slo feil, i 1944 kjernefrukten.

Bæravlingene viser ikke disse store årlige variasjoner, i 1 000 tonn henholdsvis 19.7, 18.5, 19.0, 17.9, 20.2 og 19.1 for de samme seks årene.

Grønnsakavlingene viser sterk stigning på grunn av økingen i areal. I 1939 var grønnsakavlingen beregnet til i alt henved 74 000 tonn, i 1940 henved 88 000 tonn, i 1941 nesten 126 000 tonn, i 1942 — som var et dårlig år også for grønnsakene — vel 106 000 tonn, i 1943 vel 133 000 tonn og i 1944 vel 124 000 tonn.

Til sammenlikning med oppgavene over vår egen produksjon av frukt, bær og grønnsaker, kan en nevne at vi de nærmeste årene før krigen innførte årlig mellom 2 000 og 5 000 tonn epler, og noen hundre tonn pærer. Av løk ble det årlig innført ca. 3 000 tonn, av hodekål 1 000—2 000 tonn, og ellers mindre mengder av gulrøtter, tomater, meloner m. v.

Det aller meste av innførselen av disse varer falt i alminnelighet på første halvår, tiden etter at vår egen avling var brukt opp.

Bruken av kunstgjødsel, kraftfôr og silofôr.

Som før omtalt, var den sterke øking i vår jordbruksproduksjon i årene før krigen i ikke liten grad bygget på innførte produksjonsmidler, kunstgjødsel og kraftfôr.

Med kvelstoffgjødsel er landet mer enn selvhjulpent. Det innenlandske forbruk har i disse årene vært begrenset av visse restriksjoner, men dog betydelig større enn før krigen. Også av kali — hvor vi helt er avhengig av innførsel — har tilførslene vært relativt rikelige og forbruket betydelig større enn før. Tilførselen av fosfatgjødsel derimot har vært helt ubetydelig. Den innenlandske superfosfatfabrikasjon var avhengig av innført råstoff som ikke har kunnet skaffes. Fosforsyregjødselen ble rasjonert allerede høsten 1940. For 1942 ble rasjonen satt ytterligere ned, og i 1943 og 1944 ble fosforsyregjødsel bare tildelt til spesielt bruk.

Regnet i tonn verdistoff var kunstgjødselforbruket:

	Kvelstoff (N)	Fosforsyre (P ₂ O ₅)	Kali (K ₂ O)
1939.....	10 270	14 825	14 825
1940.....	11 652	14 067	14 466
1941.....	19 099	10 521	21 995
1942.....	16 200	3 050	25 600
1943.....	21 458	800 ¹	19 810
1944.....	17 187	1 199	22 000

¹ Derav 450 tonn avsatt til bruk i 1944.

Reduksjonen i besetningene har ført til at det er blitt mindre av husdyrgjødsel enn før, samtidig som en må regne med et mindre innhold av plantenæring i gjødsele på grunn av den svakere fôring.

Innførselen av kraftfôr var i de tre første måneder av 1940 omtrent som vanlig. Det var i de siste måneder av 1939 innført noe mere mais enn vanlig, men kraftfôrlagrene var ikke særlig store, så da innførselen stoppet opp, måtte en søke erstatning innenlands. For storfeet fant en i fôrcellulosen sammen med sildmjøl en brukbar erstatning. For de andre dyra viste den seg mindre brukbar. I alt ble det i 1940/41, 1941/42 og 1942/43 brukt henholdsvis 89 000, 155 000 og 207 000 tonn fôrcellulose. I 1943/44 gikk celluloseforbruket ned til 176 000 tonn. Dette skyldtes vanskeligheten med å skaffe det nødvendige tilskott av sildmjøl. Se tabellen på neste side.

Av råstoff til oljemøllene har det ikke vært noen innførsel siden 1940.

Samtidig som det innførte kraftfôr er blitt borte, er også adgangen til å bruke korn av egen avling til dyrefôr stoppet. Høsten 1940 fikk en forbud mot å bruke helt korn til dyrefôr, fra desember 1941 har det også vært forbud mot å male korn av egen avling til dyrefôr.

Innførselen av kraftfôr i tonn var:

	Mais	Kli	Olje og eggehviterike	Andre kraft- fôrstofter	Tilsammen
1939.....	148 129	59 269	97 067	24 728	329 193
1940.....	47 751	30 360	57 518	14 101	149 730
1941.....	5	22 706	133	21 029	43 873
1942.....	1	—	95	2 870	2 966
1943.....	—	—	15 056	7 279	22 335
1944.....	—	3 690	13 751	2 493	19 934

Hva en har hatt til disposisjon av kraftfôr utenom cellulosen er sildmjøl, noe kli og litt melasse. I 1943 og 1944 er det også innført noe oljemjøl. Etter oppgaver fra Statens Kornforretning er det omsatt innenlands følgende mengder kraftfôr (tonn):

	Kullhydrat- rikt	Eggehvite- rikt	Derav sildmjøl	I alt	Fôrcellulose
1939/40	299 219	173 503	26 874 ¹	474 722	—
1940/41	45 873	86 377	70 334	132 250	89 164
1941/42	53 659	53 281	50 630	106 940	155 353
1942/43	36 460	39 070	30 063	75 530	207 000
1943/44	60 628 ²	31 822	12 016	92 450	176 428

¹ Omfatter i 1939—40 også fiskemjøl. ² Derav ca. 15 000 tonn innført forhavre.

De store vansker med å skaffe et godt produksjonsfôr førte til en sterkt økt interesse for silofôr. Oppgavene over bruken av konserveringsvæske gir en indikasjon for utviklingen. Omregnet til samme konsentrasjon ble forbruket 4-doblet fra 1938 til 1942. 1943 viste igjen tilbakegang. Dette skyldtes dels små håavlinger dette året og dels streng rasjonering av syren, som måtte gjennomføres hele sesongen. I 1944 gikk den disponible syremengde ytterligere ned, slik at bare 50—60 pst. av behovet ble dekket.

Forbruket av A.I.V.-væske var i liter 18 n syre:

1938.....	433 740	1942.....	1 777 499
1939.....	589 860	1943.....	1 321 490
1940.....	901 645	1944.....	1 026 105
1941.....	1 406 945		

Av silomassen i 1938 (ca. 180 000 m³ svarende til ca. 18 000 tonn f.e.) var imidlertid $\frac{2}{3}$ u t e n konserveringsvæske, og for denne del kan en ikke regne med en tilsvarende stigning.

Husdyrholdet.

De årene som lå nærmest foran krigen var særskilt gode fôrår. Samtidig foregikk det en betydelig innførsel av kraftfôr. Husdyrholdet var derfor stort ved begynnelsen av krigen.

I alle de fem årene 1940—1944 har fôravlingene vært betydelig mindre enn de foregående årene, og av kraftfôr har en vesentlig vært henvist til sildmjøl sammen med fôrcellulose. Den disponible fôrmengde er gått ned med vel 25 pst., fra ca. 3 mill. tonn f.e. i årene like før krigen til ca. 2.2 mill. tonn f.e.

En reduksjon av besetningene inngikk i kriseplanene. Av helsemessige grunner vilde en søke å holde mjølkeproduksjonen best mulig oppe, og heller redusere tallet på ungdyr. Først og fremst måtte dog reduksjonen gå ut over fjørfeet og svinene, som mest direkte konkurrerer med menneskene om maten. Sauholdet derimot var det meningen å søke økt. Ellers var det forutsetningen at reduksjonen i besetningene fortrinsvis måtte gå ut over de mindreverdige dyr i buskapene, mens en mest mulig skulle søke å bevare gode avlsdyr.

Pr. 15 september 1940 innhentet Forsyningsdepartementet noen oppgaver over buskapen gjennom forsyningsnemndene. Oppgavene skulle gi grunnlag for kraftfôrrasjonering m. v. Sammenliknet med oppgavene pr. 20 juni 1939 viste oppgavene pr. 15 september 1940 en nedgang i tallet på storfe i alt på 11.8 pst. Tallet på hester var økt med 0.8 pst.

Fullstendige husdyrtellinger har siden vært holdt pr. 15 april 1941 og 1942 og 1 april 1943 og 1944. Oppgavene er hentet inn av Forsyningsdepartementet (Næringsdepartementet), men bearbeidd i Byrået.

På grunn av den avvikende tellingstid er oppgavene ikke direkte sammenliknbare med de tidligere tellinger (pr. 20 juni). Så tidlig som 15 april — og enn mere 1 april — er bare få av årets føll, kje, lam osv. kommet til. En sammenlikning må derfor vesentlig gjelde de voksne dyra. Heller ikke klassifikasjonen etter alder m. v. har vært ensartet. Med disse forbehold skal en søke å vise bevegelsen i husdyrholdet siden 1939. En holder seg hele tiden til tallene for bygdene.

For h e s t får en følgende sammenstilling:

	20/6 1939	15/4 1941	15/4 1942	1/4 1943	1/4 1944
Føll	16 135	281	365	398	865
1-åringer	31 876	15 779	48 088	46 789	53 486
2-åringer		17 365			
3-åringer	25 631	158 185	100 154	111 358	114 102
4-åringer					
5—16 år	71 022	43 954	39 956	38 037	
Over 16 år	59 267				
I alt	203 931	191 610	192 561	198 501	206 490
Uten føllene	187 796	191 329	192 196	198 103	205 625

En ser her med en gang at den endrede tellingstid har ført til at en i de fire siste årene nesten ikke har fått med noen av føllene; disse er født etter tellingsdagen. Holder en føllene utenfor, øker tallet på hest fra 187 796 i 1939 til 191 329 i 1941, 192 196 i 1942, 198 103 i 1943 og 205 625 i 1944 eller med i alt 17 829, 9.5 pst. Tallet på gamle hester — over 16 år — er gått ned fra

59 267 i 1939 til 38 037 i 1944. Tallet på hester mellom 4 og 16 år er økt fra ca. 84 000 i 1939 til 114 102 i 1944. Grupperingen for unghestene har vekslet nokså mye, så tallene ikke er så lett sammenliknbare. På Vestlandet var det ved tellingen i 1939 særlig mye unghest. Her gikk tallet på unghest sterkt ned i de første krigsårene, se mere herom s. 41. Til tross for en sterk øking i hestepoppdrettet ellers i landet, særlig på Østlandet, viser ikke tallet på unghest noen stigning før i 1944 når en ser hele landet under ett.

For storfe viser følgende tabell utviklingen:

	20/6 1939	15/4 1941	15/4 1942	1/4 1943	1/4 1944
Under 1 år	329 329	262 221	279 863 ²	283 765 ³	325 900 ⁴
Okser { 1—2 år	74 584	48 101 ¹	32 029	25 892	24 242
over 2 år	14 081		9 215	8 266	7 971
Kviger	172 686	135 414	121 103	122 868	126 215
Kyr (som har hatt kalv)	864 336	838 935	817 483	786 970	778 646
I alt	1 455 016	1 284 671	1 259 693	1 227 761	1 262 974

¹ Derav 29 371 slakteokser og 18 730 avlsokser. ² Derav 182 694 under 1/2 år, 97 169 fra 1/2—1 år. ³ Derav 194 912 under 1/2 år, 88 853 fra 1/2—1 år. ⁴ Derav 213 742 under 1/2 år, 112 158 fra 1/2—1 år.

Antagelig er også tallet på kalver noe påvirket av tellingstiden. Med samme tellingsdato de 4 siste årene som i 1939, ville antagelig tallet på kalver vært noe større.

Av den samlede nedgang i storfeholdet, 192 042, er 3 429 kalver under 1 år, 56 452 okser over 1 år, 46 471 kviger og 85 690 kyr.

Sammenstillingen nedenfor viser endringene i forhold til dyretallet 20 juni 1939 for hver av de fire gruppene og i alt:

	1939—41	1941—42	1942—43	1943—44	1939—44
Under 1 år	— 20.4 pst.	+ 6.7 pst.	+ 1.4 pst.	+ 14.8 pst.	— 1.0 pst.
Okser over 1 år	— 45.7 »	— 14.3 »	— 17.2 »	— 5.7 »	— 63.7 »
Kviger	— 21.6 »	— 10.6 »	+ 1.5 »	+ 2.7 »	— 26.9 »
Kyr	— 2.9 »	— 2.6 »	— 3.7 »	— 1.1 »	— 9.9 »
Storfe i alt	— 11.7 »	— 1.9 »	— 2.5 »	+ 2.9 »	— 13.2 »

Fra 1939 til 1941 gikk tallet på storfe ned med i alt 11.7 pst. For kyr var nedgangen bare 2.9 pst., for kalver under 1 år 20.4 pst., for kviger 21.6 pst. og for okser over 1 år hele 45.7 pst.

Fra 1941 til 1942 var nedgangen i alt 1.9 pst., for kyr 2.6 pst., for kviger 10.6 pst., for okser 14.3 pst., mens tallet på kalver under 1 år var økt med 6.7 pst.

Fra 1942 til 1943 var nedgangen i alt 2.5 pst. Tallet på kyr gikk ned med 3.7 pst., okser over 1 år med 17.2 pst. Tallet på kalver under 1 år økte med 1.4 pst., og tallet på kviger med 1.5 pst.

Fra 1943 til 1944 var det i alt en øking i storfeholdet på 2.9 pst. Det var fremdeles nedgang for kyr og okser med henholdsvis 1.1 og 5.7 pst. mens tallet på kalver økte med 14.8 pst. og tallet på kviger med 2.7 pst.

Fra 1939 til 1944 er nedgangen i alt 13.2 pst. For kyr er nedgangen 9.9 pst., for kalver under 1 år 1.0 pst., for kviger 26.9 pst. og for okser over 1 år hele 63.7 pst.

For s a u får en bare sammenliknbare tall for de voksne dyr. Pr. 15 april er bare en mindre del av lammene født. Av voksne sauer var det:

²⁰ / ₈ 1939	¹⁵ / ₄ 1941	¹⁵ / ₄ 1942	¹ / ₄ 1943	¹ / ₄ 1944
886 803	851 282	892 155	902 168	953 557

Fra 1939 til 1941 minket tallet på voksne sauer med 35 521, men økte igjen fra 1941 til 1942 med 40 873, fra 1942 til 1943 med 10 013 og fra 1943 til 1944 med 51 389, slik at det i 1944 var 66 754 sauer mere enn i 1939, 7.5 pst.

20 juni 1939 var det gitt opp 856 999 lam. Pr. 100 voksne sauer var det 96.6 lam.

Heller ikke for g e i t får en med den forskjellige tellingstid sammenliknbare oppgaver annet enn for de voksne. Det var:

²⁰ / ₈ 1939	¹⁵ / ₄ 1941	¹⁵ / ₄ 1942	¹ / ₄ 1943	¹ / ₄ 1944
162 590	151 839	149 450	144 229	150 005

Tallet på voksne geiter er gått ned med 12 585 eller 7.7 pst.

20 juni 1939 var det gitt opp 86 326 kje eller 53.1 pr. 100 voksne geiter. En stor del av kjeene slaktes vanlig som ganske små.

For s v i n er det foruten den endrede tellingstid også en endring i aldersfordelingen å ta hensyn til. I 1939 hadde en aldersgrense ved 4-måneders alderen, i 1941, 1942, 1943 og 1944 var grensen 8 uker. Følgende tabell viser med disse forbehold utviklingen:

	²⁰ / ₈ 1939	¹⁵ / ₄ 1941	¹⁵ / ₄ 1942	¹ / ₄ 1943	¹ / ₄ 1944
Avlsråner	2 260	1 497	1 130	941	1 155
Avlspurker	45 383	41 921	31 486	25 501	32 822
Smågriser	201 302 ¹	91 508 ³	67 659 ³	33 751 ³	58 457 ³
Fetesvin	113 008 ²	111 224 ⁴	92 254 ⁴	64 895 ⁴	95 448 ⁴
I alt ..	361 953	246 150	192 529	125 088	187 882

¹ Under 4 mndr. ² Over 4 mndr. ³ Under 8 uker. ⁴ Over 8 uker.

Tallet på svin i alt gikk fra 1939 til 1943 ned med 65.4 pst. eller til vel $\frac{1}{3}$. Her gjør dog endringen i tellingstid svært mye. April er nettopp den måned da storparten av vårgrisene kommer til. Også forskyvningen i tellingstid fra 15 til 1 april gir derfor sterkt utslag her. Tallet på avlspurker var gått ned med 43.8 pst. Dette gir antagelig et bedre holdepunkt til å dømme om den virkelige nedgang i svineholdet. 1944 viste igjen en sterk øking i svineholdet

— 50.2 pst. for svin i alt, 28.7 pst. for avlspurker. Tallet på avlspurker var dermed kommet opp i 72.3 pst. av tallet i 1939. Utover høsten ble det store vansker med å skaffe fôr, med påbud om tvangsslakting av «villagriser».

Tallet på voksne høns er gått sterkest ned. Det var:

$^{20}/_6$ 1939	$^{15}/_4$ 1941	$^{15}/_4$ 1942	$^{1}/_4$ 1943	$^{1}/_4$ 1944
3 422 368	2 344 079	1 269 985	956 830	968 586

Nedgangen er i alt nesten 2.5 millioner eller 71.7 pst. I hver av de to første perioder var nedgangen henved 1.1 million.

Tallet på andre voksne fjørfe gikk ned fra 15 490 i 1939 til 10 610 i 1941, 9 367 i 1942 og 6 295 i 1943, men økte igjen i 1944 til 8 825.

Tallet på voksne pelsdyr var:

	$^{20}/_6$ 1939	$^{15}/_4$ 1941	$^{15}/_4$ 1942	$^{1}/_4$ 1943	$^{1}/_4$ 1944
Sølvrev	176 008	93 011	66 591	68 884	79 677
Andre rever	8 838	11 720	8 566	11 299	14 247
Mink	8 438	8 296	5 797	6 479	8 597

Tallet på sølvrev gikk ned med 62.2 pst. fra 1939 til 1942, men økte igjen litt i 1943 og sterkere i 1944 så nedgangen fra 1939 til 1944 er 54.7 pst. For andre rever er bevegelsen uregelmessig, men tallet i 1944 ikke så lite høyere enn i 1939. Tallet på mink gikk lite tilbake fra 1939 til 1941, men sterkt tilbake fra 1941 til 1942. De to siste årene viser igjen stigning.

På grunn av vanskene med å skaffe fôr ble det påbudt å redusere tallet på avlsdyr i 1945.

Mange pelsdyrgårder er blitt nedlagt i disse årene. I 1939 var det nesten 21 000 pelsdyrgårder i landet, i 1941 vel 14 000, i 1942 ca. 13 000 og i 1943 ca. 11 500.

Tabellen på neste side viser fylkesvis for de forskjellige husdyr tallet pr. 1 april 1944 i prosent av tallet 20 juni 1939, med de forbehold som før er nevnt om sammenliknbarheten.

For hest har en for sammenliknbarhetens skyld holdt føllene utenom (se s. 36). Troms har den sterkeste stigning, 13.3 pst., dernest Akershus 12.0 pst. Hesteholdet er økt i alle fylkene.

For storfe i alt er nedgangen mellom 5.8 pst. i Sogn og Fjordane og 19.7 pst. i Rogaland. 6 av fylkene har mindre enn 10 pst. nedgang, foruten Sogn og Fjordane også Hedmark, Buskerud, Telemark, Hordaland og Finnmark.

Tallet på mjølkekyr er gått sterkest ned i Vestfold, 16.7 pst., dernest i Østfold, 15,7 pst. og Akershus, 14.0 pst. Over 10 pst. nedgang er det også i Opland, Buskerud, Rogaland og Sør-Trøndelag. I Finnmark var tallet på mjølkekyr økt med 3.5 pst. I Troms er nedgangen 2.0 pst., i Nordland 4.6 pst., ellers er nedgangen mellom 5 og 10 pst. (i 8 fylker).

Husdyrholdet 1 april 1944 sammenliknet med 20 juni 1939. 1939 = 100.

Bygdene fylkesvis	Hester ÷ føll	Storfe i alt	Mjølke- kyr	Voksne sauer	Voksne geiter	Svin i alt	Råner	Purker	Voksne høns
Østfold	105.4	83.0	84.3	561.2	2 810.0	54.4	48.3	78.8	30.7
Akershus	112.0	85.8	86.0	283.8	879.3	55.0	73.1	70.7	34.2
Hedmark	109.6	90.5	93.1	141.0	138.3	49.2	53.3	80.5	39.8
Opland	111.9	89.8	87.6	145.9	91.2	65.9	42.7	72.5	44.3
Buskerud	108.1	90.2	89.5	144.9	106.8	55.7	63.2	103.1	36.2
Vestfold	107.7	81.6	83.3	265.8	1 120.6	53.2	63.2	103.6	27.1
Telemark	110.7	90.5	91.7	147.6	103.1	62.6	58.4	91.0	28.3
Aust-Agder	106.6	86.0	91.7	144.6	89.7	54.7	37.0	58.7	38.0
Vest-Agder	110.7	84.7	93.2	123.7	67.2	53.8	67.6	62.6	38.6
Rogaland	111.6	80.3	86.3	89.3	54.6	27.3	40.1	46.4	7.3
Hordaland	108.3	91.6	90.4	99.5	86.7	56.5	52.4	73.8	22.6
Sogn og Fjordane	108.2	94.2	90.5	96.4	83.8	62.1	41.5	70.8	32.6
Møre og Romsdal	110.5	87.8	92.3	98.5	86.1	39.6	36.9	54.5	31.1
Sør-Trøndelag ..	111.3	83.2	88.7	109.1	95.9	54.9	55.9	63.4	41.7
Nord-Trøndelag ..	104.9	82.3	90.8	119.6	90.6	61.7	53.8	60.8	48.6
Nordland	109.6	83.7	95.4	99.8	99.7	29.4	40.0	42.5	56.9
Troms	113.3	86.5	98.0	106.5	93.7	18.3	48.1	46.6	38.5
Finnmark	105.1	93.9	103.5	111.1	125.8	12.6	22.2	22.9	68.0
Rikets bygder .	109.5	86.8	90.1	107.5	92.3	51.9	51.1	72.3	28.3

Tallet på sau er økt relativt sterkt i noen av de fylkene som før hadde lite sau, som Østfold, Akershus, og Vestfold. I de typiske sauavlsfylkene som Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Nordland er det litt nedgang i sauholdet. Sterkest er nedgangen i Rogaland, 10.7 pst., dernest i Sogn og Fjordane, 3.6 pst.

Også tallet på geit er økt relativt sterkt i Østfold, Akershus og Vestfold, hvor det var lite geit før. Ellers er det nedgang i de fleste fylkene, sterkest i Rogaland, 45.4 pst.

For avlspurker er nedgangen sterkest i Finnmark, 77.1 pst., Nordland 57.5 pst., Rogaland 53.6 pst. og Troms 53.4 pst. I Buskerud og Vestfold var det flere avlspurker i 1944 enn i 1939. Nedgangen i tallet på svin i alt mener en som før nevnt gir et misvisende bilde på grunn av den endrede tellingstid.

Hønsesholdet er gått langt sterkere ned i Rogaland enn i noe annet fylke. Det var i 1944 bare 7.3 pst. av hva det var i 1939. Mellom 70 og 80 pst. nedgang er det i Vestfold, Telemark og Hordaland.

Stort sett kan en si at nedgangen i husdyrholdet er sterkest der hvor den betyr mest for produksjonen.

Foran er nevnt at oppdrettet av hest har utviklet seg svært forskjellig i de forskjellige delene av landet i de siste årene. I tabellen på neste side har en stilt sammen fylkesvis oppgavene over tallet på hester født i 1937, 1938 og 1939 (etter jordbrukstellingen 1939) og tallet på hester født i 1940, 1941 og 1942 (etter husdyrtellingen 1943).

Det er sterk stigning i tallet på unghester i alle østlandsfylkene, noe svakere stigning i Agderfylkene. Alle fire vestlandsfylkene viser sterk nedgang i tallet

	Tallet på unghester, født i		Endring i pst.
	1937/39	1940/42	
Østfold	3 001	3 453	+ 15.1
Akershus	2 644	3 133	+ 18.5
Hedmark	2 888	3 259	+ 12.8
Opland	4 647	5 532	+ 19.0
Buskerud	2 131	2 425	+ 13.8
Vestfold	1 891	2 047	+ 8.2
Telemark	1 566	1 741	+ 11.2
Aust-Agder	519	561	+ 8.1
Vest-Agder	914	985	+ 7.8
Rogaland	5 253	3 837	— 27.0
Hordaland	2 834	2 312	— 18.4
Sogn og Fjordane	5 406	3 613	— 33.2
Møre og Romsdal	4 881	3 852	— 21.1
Sør-Trøndelag	3 995	4 086	+ 2.3
Nord-Trøndelag	2 614	2 819	+ 7.8
Nordland	1 787	1 926	+ 7.8
Troms	919	1 061	+ 15.5
Finnmark	121	147	+ 21.5
Rikets bygder	48 011	46 789	— 2.5

på unghester, nordenfjells igjen noe øking, minst i Sør-Trøndelag, økende etter hvert nordover. Tellingen i 1944 viser øking i tallet på unghester også på Vestlandet.

Som omtalt i oversikten over Jordbruksstillingen 1939 (s. 158), var det den gang forholdsvis langt mere unghest på Vestlandet enn noe sted ellers i landet.

Ved husdyrtellingen 15 april 1941 ble det for de hestene som var 3 år og eldre, spurt om det var østlandshest, vestlandshest eller andre raser. Se tabellen på neste side. I alt var det av de 158 185 hestene over 3 år gitt opp å være 93 323 østlandshester, 59.0 pst., 53 663 vestlandshester, 33,9 pst. og 11 199 andre, 7.1 pst. Av de 11 199 «andre» var nesten halvparten i de tre nordligste fylkene («nordlandshest»). Østlandshesten er helt dominerende i alle fylkene på Østlandet og i Trøndelagen. I Aust-Agder er det omtrent like mange østlandshester og vestlandshester, i Vest-Agder er det omtrent dobbelt så mange vestlandshester som østlandshester, og i vestlandsfylkene er det overveiende vestlandshest.

Fra begynnelsen av 1936 har det vært hentet inn oppgaver gjennom jordstyrene over tallet på bedekte purker. Det har dog hele tiden vært vanskelig å få inn disse oppgavene. Det er bare $\frac{2}{3}$ av de herredene hvor det bruker å være avlsråne, som har gitt oppgavene noenlunde regelmessig.

Etter oppgavene fra disse herredene har tallet på bedekninger i de enkelte måneder i forhold til samme måned foregående år vært som nederste tabell på neste side viser.

(Det er for hver måned bare tatt med oppgaver for herreder som en også har oppgave fra i samme måned året før.)

Når en skal dømme om disse tallene, må en være merksam på at det ab-

Hester over 3 år delt etter rase.

	Østlands- hest	Vestlands- hest	Andre	I alt	Av hvert 100 var:		
					Østlands- hest	Vestlands- hest	Andre
Østfold	10 761	827	287	11 875	90.6	7.0	2.4
Akershus	11 840	1 190	744	13 774	86.0	8.6	5.4
Hedmark	11 440	2 680	300	14 420	79.3	18.6	2.1
Opland	10 952	3 415	200	14 567	75.2	23.4	1.4
Buskerud	7 192	1 788	242	9 222	78.0	19.4	2.6
Vestfold	7 159	1 241	320	8 720	82.1	14.2	3.7
Telemark	4 401	1 966	208	6 575	66.9	29.9	3.2
Aust-Agder	1 518	1 481	180	3 179	47.8	46.6	5.6
Vest-Agder	1 160	2 205	351	3 716	31.2	59.3	9.5
Rogaland	2 226	8 819	899	11 944	18.7	73.8	7.5
Hordaland	1 147	7 287	198	8 632	13.3	84.4	2.3
Sogn og Fjordane	1 261	5 572	64	6 897	18.3	80.8	0.9
Møre og Romsdal	1 125	7 723	168	9 016	12.5	85.6	1.9
Sør-Trøndelag ..	9 116	1 807	560	11 483	79.4	15.7	4.9
Nord-Trøndelag	8 332	959	916	10 207	81.6	9.4	9.0
Nordland	2 358	3 199	2 744	8 301	28.4	38.5	33.1
Troms	1 212	1 292	2 240	4 744	25.6	27.2	47.2
Finnmark	123	212	578	913	13.5	23.2	63.3
Bygdene i alt ..	93 323	53 663	11 199	158 185	59.0	33.9	7.1

Tallet på bedekninger i forhold til samme måned foregående år.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1937	105	99	100	97	95	95	93	97	93	80	86	95
1938	100	96	102	86	90	99	93	88	91	99	101	89
1939	99	108	103	108	103	104	111	114	110	105	105	109
1940	95	91	91	61	57	77	64	58	46	51	63	70
1941	77	94	94	140	135	97	98	90	92	106	107	119
1942	81	50	47	45	57	69	51	46	43	41	60	77
1943	124	136	112	125	155	148	200	205	209	227	184	141
1944	137	134	153	172	137	131	130	127	131	87	69	82

I forhold til samme måned i 1939.

	95	91	91	61	57	77	64	58	46	51	63	70
1940	95	91	91	61	57	77	64	58	46	51	63	70
1941	69	81	81	91	79	75	65	55	45	55	71	85
1942	57	42	40	41	47	53	33	25	19	23	44	66
1943	71	60	47	51	73	79	70	54	44	53	82	98
1944	97	81	71	90	104	108	93	73	58	46	55	81

solutte tall på bedekninger sesongmessig er lavt i juli—oktober og februar—mars, mens desember er den måned i året som sesongmessig har det største absolutte tall bedekninger, dernest november og mai.

Tallene for 1939 ligger her som ellers høyt. Fra april 1940 til og med januar 1941 var det en sterk nedgang i tallet på bedekninger i forhold til samme måned foregående år. Resten av 1941 viste tallet i de enkelte måneder dels liten endring, dels noe stigning igjen. 1942 viser gjennom hele året sterk nedgang, 1943 igjen betydelig stigning. Tallet på bedekninger var i 1942 i de fleste av månedene

under det halve av hva de var i 1939, enkelte måneder helt nede i $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{5}$. I desember 1943 og januar 1944 derimot var tallet på bedekninger nesten like stort som i de tilsvarende måneder i 1939, i mai og juni 1944 endog noe større.

Fôrvanskene høsten 1944 førte til en betydelig nedgang igjen.

Husdyrproduktene.

Dessverre har en ingen tall som direkte viser nedgangen i den samlede produksjon av husdyrprodukter i krigsårene. Tallene foran gir nedgangen i dyretallet, men ved siden av er det utvilsomt en vesentlig nedgang i produksjonen pr. dyr som følge av at fôringen er knapp og ensidig. Regnskapene fra kontrollforeningene viser f. eks. en nedgang i mjølkemengden pr. ku på 17.7 pst. fra 1939 til 1943. Bruker en den samme forholdsvis reduksjon for mjølkemengden for alle kyrne, og tar en omsyn til reduksjon i tall, får en for hele landet en nedgang i mjølkeproduksjonen på 23 pst. fra 1939 til 1943.

I årene før krigen økte markedstilførslene langt sterkere enn den samlede produksjon økte. Forskjellige forhold var årsak til dette. En skal nevne et par av dem. En foretatt undersøkelse viser at økingen i produksjonen i årene før krigen var størst i de markedsnære distriktene med stor salgsproduksjon. Her var også forbruket av kraftfôr særlig stort. Mindre var stigningen i de mere avsidesliggende strøk med mere utpreget selvforsyningsproduksjon. Overgangen fra naturalhusholdning til pengehusholdning førte til at en stadig større del av produksjonen ble omsatt. Også dette forhold gjorde seg sterkest gjeldende i de markedsnære distriktene.

Nå under krigen har de motsatte forhold gjort seg gjeldende og virket til at markedstilførslene er minket langt sterkere enn totalproduksjonen. Nedgangen i produksjonen er størst i de distriktene som har størst betydning for markedet (og som før hadde sterkest øking), og de vanskelige forsyningsforhold gjør at bøndene så langt som mulig dekker sitt eget forbruk først.

De oppgavene en har over markedstilførslene viser svært sterk nedgang i løpet av disse årene.

Tallet på kontrollerte svineslakt gikk ned fra 320 164 i 1939 til 211 116 i 1940, 48 181 i 1941, 18 932 i 1942 og 5 087 i 1943, med stigning igjen i 1944 til 7 736. For sau var de tilsvarende tall 354 820, 248 274, 47 004, 51 498, 43 514 og 66 637, for spekalv 205 664, 192 389, 59 154, 88 947, 103 525 og 112 357, for gjøkalv 55 491, 42 761, 5 712, 4 000, 8 014 og 6 352. Tallet på kontrollerte storfeslakt økte fra 1939 til 1940 — fra 197 045 til 226 387 — på grunn av nedslakting høsten 1940. I 1941 var tallet bare 71 574, i 1942 77 821, i 1943 64 453 og i 1944 47 752. I 1939 var vekten av de kontrollerte slaktene i alt vel 63 000 tonn, i 1940 58 000, i 1941 og 1942 16 000, i 1943 12 000 tonn og i 1944 vel 11 000 tonn.

Høsten 1942 ble det satt i verk tvangsslakting med sikte på å skaffe 25 000 tonn kjøtt til fordeling i tiden fra 1. september 1942 til utgangen av august 1943. Mye av dette ble omsatt på stedet til dekking av rasjonen for skogsarbeid-

dere og andre tungarbeidere uten å bli kontrollert. For 1943—44 var på samme måte forutsatt tilveiebrakt 23 000 tonn, og for 1944—45 20 000 tonn (hvorav 5 000 tonn sauekjøtt).

Tabellen nedenfor viser tallet på kontrollerte slakt i de enkelte måneder i 1939—44.

Måned	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Storfe.							Hest.					
Januar ...	14 286	17 181	6 783	4 995	4 957	3 160	542	581	478	456	520	300
Februar ..	13 304	16 514	4 673	5 656	6 777	4 571	393	411	209	256	325	290
Mars	16 273	16 372	4 542	4 944	6 951	5 076	353	293	122	187	232	219
April	13 651	11 612	3 604	2 852	4 535	2 701	249	239	90	110	90	104
Mai	15 684	13 390	3 833	2 315	2 891	2 095	346	369	110	169	102	88
Juni	16 487	14 057	3 837	2 787	2 806	2 267	316	383	143	230	218	165
Juli	12 770	17 431	1 564	1 145	738	952	201	424	98	97	72	64
August ...	15 015	21 845	1 708	1 105	1 151	969	275	602	87	88	79	82
September .	19 558	28 467	3 598	6 049	3 466	1 842	314	566	120	130	145	131
Oktober ..	23 867	37 028	14 397	18 773	11 890	6 851	948	1 573	579	573	598	481
November .	20 356	20 922	15 400	17 546	11 586	11 446	1 181	2 780	1 947	1 842	1 906	1 884
Desember .	15 794	11 568	7 635	9 654	6 705	5 822	661	1 416	1 166	1 619	937	1 102
Tilsammen	197 045	226 387	71 574	77 821	64 453	47 752	5 779	9 637	5 149	5 757	5 224	4 910
Svin.							Sau.					
Januar ...	24 654	22 997	8 747	3 955	376	318	11 119	9 912	2 958	613	876	671
Februar ..	25 153	25 615	8 135	4 307	515	319	7 511	6 240	737	375	808	550
Mars	32 698	27 477	6 611	2 911	555	534	7 070	4 820	361	176	670	451
April	27 116	21 527	5 557	1 142	368	325	4 498	2 033	187	93	364	185
Mai	30 508	20 733	3 421	781	258	574	4 821	1 238	151	80	195	136
Juni	25 607	19 691	2 624	716	230	321	5 628	2 026	90	62	92	76
Juli	21 039	16 741	1 783	572	232	224	18 951	8 117	66	65	67	83
August ...	22 379	10 222	1 325	447	161	252	56 815	39 065	466	122	250	123
September .	18 625	6 654	1 050	576	276	421	70 548	62 409	2 137	3 520	3 515	1 692
Oktober ..	23 850	9 589	1 439	771	330	923	102 934	84 209	26 643	24 906	23 798	25 735
November .	25 745	8 516	2 686	1 101	508	2 579	49 460	23 923	11 961	18 813	10 965	30 954
Desember .	42 790	21 354	4 803	1 653	1 278	946	15 465	4 282	1 247	2 673	1 914	5 981
Tilsammen	320 164	211 116	48 181	18 932	5 087	7 736	354 820	248 274	47 004	51 498	43 514	66 637
Spekalv.							Gjøkallv.					
Januar ...	18 570	20 946	8 633	8 418	8 372	9 938	3 204	3 083	912	325	379	307
Februar ..	18 090	20 691	5 111	8 595	9 172	10 892	3 761	3 660	737	204	561	442
Mars	25 012	25 509	8 486	12 889	16 371	19 887	5 121	4 287	516	189	804	614
April	25 599	19 209	8 999	17 203	20 179	20 568	4 967	2 298	479	196	702	371
Mai	17 257	16 966	4 200	7 725	11 518	11 222	6 708	3 771	531	148	617	339
Juni	14 560	14 168	1 974	4 140	5 847	6 759	6 329	4 203	305	160	475	312
Juli	11 037	13 095	1 343	2 932	3 200	3 407	4 205	3 299	160	63	181	246
August ...	10 731	10 652	1 153	1 831	2 031	2 825	4 132	3 808	100	38	185	167
September .	12 034	10 847	2 210	2 465	3 084	3 542	4 523	5 400	181	135	297	277
Oktober ..	17 234	15 922	4 370	6 178	7 369	6 790	5 034	5 425	783	1 029	1 595	1 378
November .	17 825	15 305	5 898	8 737	9 376	9 634	3 705	2 125	703	1 032	1 598	1 257
Desember .	17 715	9 079	6 777	7 834	7 006	6 893	3 802	1 402	305	481	620	642
Tilsammen	205 664	192 389	59 154	88 947	103 525	112 357	55 491	42 761	5 712	4 000	8 014	6 352

Utviklingen i meieridriften i disse årene går i store trekk fram av tabellen nedenfor.

Produsert i alt i tonn.

År	Innveid mjølk tonn	Smør	Mager ost	Feit ost	Kasein og reve- ost	Geit- og fløte- mysost	Mager mysost og prim	Mjølka er netto ut- brakt i øre pr. kg
1939	792 621	17 589	1 926	8 678	2 598	5 965	1 834	18.80
1940	653 052	13 435	1 936	6 781	1 829	4 828	1 548	23.04
1941	524 757	8 424	6 190	972	910	4 826	1 660	28.75
1942	424 989	11 252	4 498	367	364	3 660	1 254	33.53
1943	375 509	8 959	2 808	174	591	2 101	1 077	35.51
1944	337 772	7 082	1 776	147	251	1 068	837	ca. 36.00

Mens en foran på grunnlag av kontrollforeningenes oppgaver og tallet på mjølkekyr beregnet nedgangen i den samlede mjølkeproduksjon fra 1939 til 1943 til ca. 23 pst., gikk den innveide mjølkemengden ved meieriene i samme tid ned med 53 pst.

Tabellen nedenfor viser den innveide mjølkemengden i tonn for hver måned i disse årene etter meieriernes månedsrapporter.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1939 ...	56 828	55 573	66 944	67 791	79 338	78 521	70 047	63 869	60 828	58 145	53 245	55 554
1940 ...	61 098	59 023	63 569	54 533	49 640	58 094	56 378	51 778	46 377	42 446	40 120	42 229
1941 ...	44 816	41 075	48 048	50 643	55 019	50 517	45 925	39 159	37 637	33 688	28 451	30 533
1942 ...	32 930	30 327	33 120	39 469	41 404	45 897	44 954	36 098	32 439	27 160	23 349	23 799
1943 ...	24 748	23 232	27 018	31 198	38 842	44 810	41 480	35 741	30 163	24 825	20 724	19 927
1944 ...	21 362	21 030	24 992	28 692	34 220	39 215	38 723	33 864	28 721	21 448	16 617	16 462

Den innveide mjølkemengden ved meieriene var i januar og februar 1940 noe større enn i 1939, i mars falt den til 95 pst., videre i april til 81 pst. og 66 pst. i mai. Resten av året var den mellom 74 og 82 pst. For hele året 1940 er det en nedgang på 17.6 pst. fra 793 000 tonn til 653 000.

I 1941 gikk mjølkeleveringen ytterligere sterkt ned. De fem første månedene av året var nedgangen i forhold til 1939 mellom 20 og 30 pst., de neste fire mellom 30 og 40 pst., de tre siste mellom 40 og 46 pst. For hele året var det en nedgang på 34 pst. i forhold til 1939, 19.6 pst. i forhold til 1940 — til 525 000 tonn.

Nedgangen i innveid mjølkemengde fortsatte også i 1942. I forhold til de samme måneder i 1941 var mjølkemengden i januar—mai mellom 69 og 78. For juni—september var forholdstallet mellom 86 og 97 og for de tre siste månedene av året henholdsvis 80, 82 og 77. For hele året var det en nedgang på 18.1 pst. i forhold til 1941, og 46 pst. i forhold til 1939 — til 425 000 tonn. De

enkelte måneder i 1942 viser, sammenliknet med 1939, forholdstall mellom 42 (desember) og 64 (juli).

Også de fire første månedene av 1943 viste sterk nedgang fra foregående år — med forholdstall mellom 74 og 80. I mai kom forholdstallet opp i 93, i august endog 99. De fire siste månedene viste igjen noe sterkere nedgang, med forholdstall henholdsvis 93, 91, 89 og 84. For hele året er det en nedgang på 11.8 pst. i forhold til 1942 og 53 pst. i forhold til 1939 — til 375 000 tonn. De enkelte måneder i 1943 viser, sammenliknet med 1939, forholdstall mellom 36 (desember) og 59 (juli).

I januar 1944 viste den innveide mjølkemengden, sammenliknet med 1943, et forholdstall på 86. Forholdstallet steg til 93 i mars, men gikk ned igjen til 87 i juni. Juli lå igjen gunstigere an med et forholdstall på 93, august og september 95. Årets tre siste måneder viste sterk nedgang i mjølkemengden, med forholdstall henholdsvis 86, 80 og 83. For hele året er det en nedgang på 10.3 pst. i forhold til 1943 og 57.6 pst. i forhold til 1939 — til 338 000 tonn. De enkelte måneder i 1944 viser, sammenliknet med 1939, forholdstall mellom 30 (desember) og 55 (juli). Sammenliknet med før krigen, har mjølkemengden i det hele tatt holdt seg langt bedre i beitetiden enn resten av året — en følge av fôringsforholdene.

Salget av helmjølk fra meieriene var i 1939 138 000 tonn, i 1940 140 000 tonn og økte i 1941 til 221 000 tonn. De første bestemmelser om regulering av mjølkesalget kom i juli 1941, med forbud mot framstilling og salg av fløte (fløtesalget i 1939 var ca. 12 000 tonn) og begrensning av mjølkesalget i forhold til tidligere salg. Disse første bestemmelsene ble i løpet av høsten skjerpet slik, at salg av helmjølk fra desember 1941 ble begrenset til barn og syke. Salget av helmjølk i 1942 gikk derved ned i 119 000 tonn, i 1943 137 000 tonn og i 1944 148 000 tonn. Salget av skummet mjølk gikk opp fra 48 000 tonn i 1939 til 127 000 tonn i 1942, men da skummetmjølkrasjonen ikke kunde holdes utover høsten 1943, gikk salget i 1943 ned til 106 000 tonn, i 1944 90 000 tonn.

Smørproduksjonen ved meieriene var de enkelte måneder etter månedsrapportene:

Tonn.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1939 ...	1 212	1 175	1 470	1 565	1 794	1 923	1 831	1 431	1 411	1 324	1 220	1 201
1940 ...	1 418	1 384	1 482	1 386	1 183	1 347	1 267	1 045	896	709	605	533
1941 ...	753	715	801	871	864	798	620	662	653	523	334	607
1942 ...	834	755	865	1 057	1 172	1 382	1 216	1 007	957	723	573	549
1943 ...	605	525	600	739	975	1 265	1 134	956	789	586	414	355
1944 ...	430	428	459	614	799	953	991	823	685	365	195	113

Smørproduksjonen viste for hele 1940 en nedgang fra 1939 på 23.6 pst. — fra 17 600 tonn til 13 400 tonn. I årets to første måneder var den større enn foregående år, i desember nede i 45 pst. av desember 1939.

For året 1941 er det en nedgang i smørproduksjonen på 37.3 pst. fra 1940, 52.1 pst. fra 1939 — til 8 400 tonn. Sammenliknet med 1939, var smørproduksjonen i januar 1941 63 pst., gikk jevnt nedover til 34 pst. i juli, steg igjen til 47 pst. for august og september, men gikk ned til 40 og 28 pst. i oktober og november. For desember var forholdstallet 51 (etter innskrenkingen i mjølkesalget).

Smørproduksjonen i 1942 var 35 pst. større enn i 1941, men 37 pst. mindre enn i 1939, med i alt 11 250 tonn. Sammenliknet med 1939, svinger forholdstallet stort sett mellom 60 og 70 i de ni første månedene av 1942, for siden å gå raskt ned til 46 i desember.

I 1943 gikk smørproduksjonen igjen ned — til 9 100 tonn, 80.9 pst. av produksjonen i 1942 og 51.7 pst. av produksjonen i 1939. Sammenliknet med 1939, svinget forholdstallet de fire første måneder mellom 40 og 50, de neste fem mellom 54 og 67 (august) for så å gå raskt ned til 30 i desember.

I 1944 gikk smørproduksjonen ytterligere ned — til 7 100 tonn, 79 pst. av produksjonen i 1943 og 40 pst. av produksjonen i 1939. Sammenliknet med 1939, svinget forholdstallet de fire første månedene mellom 30 og 40, steg så til 58 i august, men gikk siden raskt ned til 9 i desember.

Produksjonen av feitost gikk i 1940, sammenliknet med 1939, ned med 21.9 pst. Av mysostene var det nedgang i produksjonen av ekte og blandet geitmysost, stigning for fløtemysosten.

Nytt ystingsreglement trådte i kraft fra 15. januar 1941. Med få unntak ble det da forbudt å yste ost med over 25 pst. fett i tørrstoffet. Dette førte til at det vesentligste av produksjonen av hel- og halvfeit ost falt bort. For ekte og blandet geitmysost og fløtemysost ble fettinnholdet senket fra 33 til 28 pst.

Produksjonen av feitost i 1941 var bare omtrent 1/7 av produksjonen i 1940, mens produksjonen av magerost ble mer enn tredoblet. Av mysost var det omtrent like stor produksjon som i 1940, noe mindre av geitmysost, mer fløtemysost.

25. mars 1942 ble ystingsreglene ytterligere skjerpet (gjeldende fra 1. april). Med unntak av sveitserost, normannaost og de feite mysostslag, ble fettprosenten satt ned til maksimum 12 pst.

Av feitost ble det i 1942 bare produsert små mengder av sveitser- og normannaost, men også produksjonen av magerost gikk ned i forhold til 1941, med ca. 27 pst.

Også produksjonen av mysost gikk tilbake i 1942 — med 24 pst. både for geit- og fløtemysost og for mager mysost og prim.

Også i 1943 gikk produksjonen av all slags ost tilbake. Av feitost produsertes det i 1943 bare 174 tonn, mot 8 700 tonn i 1939, av magerost 2 800 tonn, mot 6 200 tonn i 1941 (vel 1 900 tonn i 1939), av geit- og fløtemysost 2 100 tonn, mot nesten 6 000 tonn i 1939 og av mager mysost 1 100 tonn, mot vel 1 800 tonn i 1939.

I 1944 gikk osteproduksjonen ytterligere ned. Det ble da i alt produsert ca. 1 800 tonn magerost, 147 tonn feitost, 1 100 tonn geit- og fløtemysost og 800 tonn mager mysost og prim.

Av skummet mjølk ble det i 1939 returnert til leverandørene vel 290 000 tonn, i 1940 195 000 tonn, i 1941 knapt 57 000 tonn, i 1942 vel 38 000 tonn, i 1943 vel 29 000 tonn og i 1944 27 000 tonn. Også tilbakeleveringen av kjerne-mjølk og myse er gått sterkt ned.

Pelsdyravlen har arbeidet under vanskelige forhold, forsåvidt som det har budt på store vanskeligheter å skaffe et noenlunde brukbart fôr i tilstrekkelige mengder. Som en før har gjort rede for, er da også tallet på avlsdyr sterkt redusert og mange farmer helt nedlagt. Ved siden av denne nedgangen i tallet på avlsdyr, har også avlsresultatet vært mye dårligere enn vanlig på grunn av den utilfredsstillende fôring. Til gjengjeld har — som en senere skal komme tilbake til — skinnprisene økt meget sterkt.

Skinnproduksjonen fra pelsdyrgårdene er for de senere år av sjefinspektør Rochmann anslått til:

	Sølvrev	Blårev	Platinarev	Mink
1939/40	370 000	21 000	2 000	15 000
1940/41	250 000	19 000	10 000	17 000
1941/42	160 000	27 000	12 000	19 000
1942/43	85 000	17 000	11 000	11 000
1943/44	85 000	16 000	9 000	12 000
1944/45	100 000	18 000	4 000	13 000

Verdien av landbrukets kapital og produksjon.

Byrået vil i nær framtid komme med en publikasjon om Norges nasjonalformue og nasjonalinntekt under krigen. I denne vil en komme nærmere inn på både landbrukets produksjonsverdi og kapitalen i landbruket i disse årene.

Her skal det bare gis noen foreløpige tall først over landbruksproduksjonens verdi.

Landbruksproduksjonens verdi. Mill. kr. (Foreløpig beregning.)

	1939	1940	1941	1942	1943
I alt	573	680	812	816	838
Derav:					
Husdyrproduksjon	450	494	571	559	518
Planteproduksjon til mat	123	186	241	257	320
<i>Relative tall. 1939 = 100.</i>					
I alt	100	119	142	142	146
Derav:					
Husdyrproduksjon	100	110	127	124	115
Planteproduksjon til mat	100	151	196	209	260
Landbruksproduksjonens verdi i 1939 — kroner	573	529	499	465	458
Herav:					
Husdyrproduksjon	450	389	348	305	273
Planteproduksjon til mat	123	140	151	160	185
<i>Relative tall. 1939 = 100</i>	100	92	87	81	80
Herav:					
Husdyrproduksjon	100	86	77	68	61
Planteproduksjon til mat	100	114	123	130	150

Som en ser av tabellen har hele landbrukets produksjon gått ned. Den reelle landbruksproduksjon, når en ser bort fra prissvingningene, har gått ned med 20 pst. fra 1939 til 1943, og denne nedgangen faller utelukkende på husdyrproduksjonen som har gått ned fra 100 til 61 eller med 39 pst. Planteproduksjonen til mat har derimot økt med 50 pst. i disse årene.

Realkapitalen i jordbruket har Byrået beregnet til 4 416 mill. kr. i 1939. Den er etter beregningene redusert med 4.5 pst. i løpet av krigen når en ser helt bort fra prissvingningene. Størsteparten av reduksjonen faller på husdyr med 9.4 pst., på bygninger med 5.3 pst. og på jorden med 3.7 pst. Derimot er ikke maskiner og redskap redusert under krigen. Landbruket har alt i alt holdt denne delen av driftskapitalen ved like.

Også dette er foreløpige tall. I den publikasjon som kommer vil det bli gått nærmere inn på beregningene, både de metoder som er brukt og det grunnlag man har bygd på.

Forordninger og bestemmelser om produksjon, omsetning og forbruk.

Den foran omtalte sterke svikt i tilgangen på både produksjonsmidler og produkter gav seg utslag i stadig nye og skjerpede bestemmelser, som etter hvert trakk både produksjonen, omsetningen og forbruket — også hjemmeforbruket — inn under offentlig regulering. En oversikt over de viktigste av disse bestemmelsene er derfor nødvendig for å vise de forhold jordbruket arbeidet under i disse årene.

De første vareslag som kom inn under rasjonering (bortsett fra kaffe og sukker, som ble rasjonert allerede i september 1939) var mjølvarene og kraftfôret — allerede i april 1940. Kornbeholdningene hos produsentene ble dog ikke tatt med. Av sine egne beholdninger kunde produsentene male fritt, og beholdninger av bygg og havre kunne brukes som kraftfôr utenom rasjoneringen. Dette ble gjort fordi kornbeholdningene hos produsentene var små, og fordi en regnet med at jordbruket måtte ha en viss tid for å innstille seg på rasjoneringen av kraftfôret.

I september 1940 ble det gjennomført fullstendig rasjonering av korn og erter hos produsentene, samtidig som Statens Kornforretning fikk enerett og plikt til å kjøpe alt korn utover det produsentene hadde rett til å beholde til eget bruk.

I september 1940 ble også omsetningen av høy regulert, med autorisasjon av forhandlere og kjøp bare etter tilvising.

I november 1940 ble fleskeomsetningen regulert, senere utvidet til også å gjelde kjøtt. Slakting og levering av slakt ble gjort betinget av slaktetillatelse, og oppkjøpervirksomheten ble forbudt. Fra juni 1941 ble kjøtt etter hvert bare solgt til «faste kunder», senere på kort, men bortsett fra tungarbeiderne, har tildelingene bare vært rent leilighetsvise. Produsentene har etter søknad

rett til å dekke sitt eget forbruk innen fastsatte normer. Som før nevnt, ble det høsten 1942 satt i verk tvangsslakting.

Osteomsetningen ble regulert omkring nyttår 1941. De første bestemmelser om regulering av mjølkesalget kom i juli 1941, med forbud mot salg og fremstilling av fløte og begrensning av mjølkesalget i forhold til tidligere salg. Disse første bestemmelser ble i løpet av høsten skjerpet slik, at salg av helmjølk fra desember 1941 ble begrenset til barn og syke.

Smør og margarin har vært rasjonert fra juni 1940, ost fra desember 1941, mjølk fra august 1941. Produsentene har rett til å dekke sitt eget forbruk innen fastsatte normer.

Omsetningen av egg ble regulert fra august 1941, men tilgangen var så liten, at salg bare fant sted til visse syke. Høsten 1941 brakte også reguleringsbestemmelser for omsetningen av ville bær og for vinterfrukt.

For omsetningen av poteter forelå det allerede høsten 1940 bestemmelser med sikte på de kommuner hvor en mente det var nødvendig med særlige tiltak, men noen alminnelig rasjonering av poteter ble først gjennomført høsten 1942, da også omsetningen av grønnsaker ble regulert.

Også for pelsdyravlen og skinnomsetningen er det etter hvert kommet strenge reguleringsbestemmelser.

De fleste av de nevnte tiltak har det til felles at de første bestemmelser var forholdsvis romslige, men etter hvert ble skjerpet slik at omsetningen av praktisk talt alle landbruksprodukter fra høsten 1942 var regulert, og for de fleste varers vedkommende med stram rasjonering også for produsentene, som etter hvert ble pålagt leveringsplikt for omtrent alt som ikke gikk med til å dekke gårdens rasjonerte behov, og til dels med rekvisisjon av bestemte varemengder (høy og halm, poteter, slakt).

Foruten kraftfôr kom senere også kunstgjødsel, frø og planter inn under regulert, delvis rasjonert, omsetning.

Nedenfor gir en for de enkelte grenene av jordbruket en kort oversikt over de viktigste bestemmelsene.

Bruken av jorda.

De første krigsårene, 1940 og 1941, hadde en ingen lovbestemmelser med hensyn til bruken av jorda. Det ble dog henstillet til jordbrukerne å ha mest mulig åpen åker og særlig dyrke de mest matnyttige vekster, som potet, korn og grønnsaker.

Først ved forordning av 7. januar 1942 fikk Landbruksdepartementet adgang til å gi eier eller bruker av jord pålegg om bruken av den dyrkede jord og hvilke vekster som skulde dyrkes.

I 1943 ble det pålagte åkerareal økt. For 1944 ble regnet med samme åkerareal som pålagt i 1943.

Arbeidshjelp og trekkraft m. v.

På grunn av arbeidsforholdene ellers i landet, og også på grunn av åkerutvidelsen, ble det etter hvert visse vansker med å skaffe tilstrekkelig arbeids-hjelp til jordbruket. Ved en del lover og forordninger søkte en å råde bot på dette.

Forordning av 8. oktober 1940 om arbeidsformidling inneholdt visse bestemmelser som tok sikte på å hindre at arbeidskraften ble tatt bort fra jordbruket.

Ved forordning av 27. mai 1941 ble det bestemt at arbeidsføre personer midlertidig kunde pålegges å ta arbeid i jordbruket. Bedrifter kunde pålegges midlertidig stans eller innskrenking for å avgi arbeidskraft til jordbruket i onnetidene.

Lov av 9. april 1942 gav adgang til å kreve avstått hester, traktorer, biler, seletøy, kjøretøyer, redskaper, motorer eller maskiner til midlertidig bruk i jordbruket.

Ved midlertidig lov av 27. april 1942 ble det anledning til å pålegge enhver arbeidsgiver å gi fri inntil 1/3 av bedriftens arbeidstakere for å utføre jordbruksarbeid i minst 3 uker i tiden 1. mai—1. oktober 1942.

Lov av 9. oktober 1944 gav bestemmelser om at arbeidere i jordbruket ikke kunne fratre sin tjeneste før 21. oktober 1944 uten arbeidsgiverens samtykke, selv om de ifølge tidligere bestemmelse skulle slutte før.

Kunstgjødsel.

Fosforsyregjødsel ble rasjonert fra 13. august 1940. Det kunne tilvises visse mengder P_2O_5 til de ymse vekster i tiden 13. august 1940—1. juli 1941. Det ble gitt tillegg til bureisingsbruk, bruk som var uten eller hadde sterkt redusert besetning, forsøksvirksomhet og i andre spesielle tilfelle. Leveringen ble gjort avhengig av at en samtidig kjøpte 1 1/2 gang så mye kali og/eller kvelstoffgjødsel.

For perioden 1. juli 1941—30. juni 1942 ble rasjonene betydelig nedsatt. Det måtte kjøpes minst 3 ganger så mye kali og/eller kvelstoffgjødsel som fosforsyregjødsel.

Av kvelstoffgjødsel fra Norsk Hydro kunne en i 1941—42 bare få kjøpt 75 pst. av det en kjøpte i 1940—41. (Kvelstoffkjøpet var særlig stort i 1940—41.) Av Oddas produkter kunne det leveres de samme mengder som i foregående sesong. Ved senere bestemmelser kunne det i tiden 1. juli—15. august 1942 tilvises et tillegg på 10 pst. av det kvelstoffet av Norsk Hydros produkter som en fikk tilvist for sesongen 1941—42.

I sesongen 1942—43 kunne fosforsyregjødsel bare tilvises i spesielle tilfelle. Av kvelstoffgjødsel skulle alle forbrukere sikres et minstekvantum på 1 kg N pr. dekar dyrket jord. Ellers ble tilvisingene avpasset etter tidligere kjøp. Det ble noe mindre kaligjødsel enn året før. Omsetningen ble regulert i forhold til fjorårets kjøp.

Også for sesongen 1943/44 ble fosforsyregjødsel bare tilvist i spesielle tilfelle, men rasjonene ble noe romsligere enn året før. Kvelstoffrasjonene var de samme som i foregående sesong, men fra 31. august 1943 utleveres foreløpig bare 90 pst. av den tilviste kvelstoffmengde. For kaligjødsel ble satt en grunnrasjon på 0.6 kg K_2O pr. kg tilvist N. I tillegg til dette kunne tilvises nærmere angitte mengder til de ymse vekstgrupper. I spesielle tilfelle kunne det gis ekstra tillegg.

Ved forordning av 8. april 1941 ble boraks til jordbruket rasjonert.

Også for sesongen 1944/45 ble minstekvantumet av kvelstoffgjødsel satt til 1 kg N pr. dekar dyrket jord. Det ble gitt tillegg av forskjellig størrelse til visse kulturer. Det kunne i alt tilvises inntil 70 pst. av det kvelstoff som ble tilvist i 1943/44. Maksimumskvoten var 8 kg N pr. dekar dyrket jord.

Av kaligjødsel kunne det tilvises 0.8 kg K_2O pr. tilvist kg N. For bruk hvor over 25 pst. av den dyrkede jord ble brukt til grønnsaker, veksthus og drivbenker gjaldt ikke bestemmelsen om maksimums N-rasjon, og kalirasjonen kunne heves til 1.5 kg K_2O pr. tilvist kg N.

Fosforsyregjødsel ble også nå tilvist bare i spesielle tilfelle.

Kraftfôr.

Kraftfôret ble rasjonert fra 22. april 1940. Rasjoneringen omfattet alt kraftfôr (unntatt beholdninger av egen avl som ikke var skikket til såfrø eller matkorn, samt drank, drav og mask). Rasjonene ble fastsatt til et visst antall kg pr. dyr for de ymse dyregrupper for tiden 22. april—20. september 1940. I særlige tilfelle kunne det gis tillegg.

17. juli 1940 kom det forbud mot å bruke hvete og rug til dyrefôr når det var brukelig til menneskeføde.

Unntatt fra rasjonering i tiden 21. september 1940—20. september 1941 var cellulose, tangmjøl, grasmjøl, drank, mask, maltgroer, tran, mineralstoffer og beinmjøl. Det ble forbudt å bruke helt korn til fôr. Til de ymse dyregrupper ble tilvist kullhydrat- eller eggehvitkraftfôr svarende til et visst antall fôrenheter. I visse tilfelle ble gitt tilleggsrasjoner, til hester i forhold til brukets åpenåkerareal og arbeid utenom jordbruket, til mjølkekyr i forhold til ytelsen. Til griser ble tilvist kraftfôr til et begrenset antall dyr. Det samme gjaldt fjørfe, hvor rasjonenes størrelse pr. dyr avtok med økende besetningsstørrelse. I tillegg til rasjonene kunne det tilvises visse mengder sildmjøl og melasse mot kjøp av nærmere angitte mengder cellulose.

23. mai 1941 ble det bestemt at det kraftfôr som kunne tilvises svin, fjørfe og pelsdyr i resten av rasjoneringsperioden skulle reduseres med 30 pst. Fra 21. mai og ut perioden kunne det ikke tilvises eggehvitkraftfôr til hest, storfe, sau, geit og kanin. Til nye fjørfebesetninger ble ikke tilvist kullhydratkraftfôr, men inntil 5. f.e. eggehvitkraftfôr pr. voksent fjørfe for inntil 4 dyr pr. bruk. Nye grisehold ble tilvist kraftfôr til 1 gris, når griseholderen kunne skaffe minst 200 f.e. husholdningsavfall eller liknende.

Tiden 21. september 1941—20. september 1942 ble delt i 4 rasjoneringsperioder. Kyr og geiter ble ikke tilvist kraftfôr i 4. periode (21. juni—20. september 1942). Rasjonene var noe knappere enn foregående år. Sauer ble ikke tilvist kraftfôr. For mjølkekyr ble det en sterkere gradering etter ytelsen, til fjørfe bare til 50 pst. av dyretallet i besetningene pr. 15. april 1941. Som tilleggstrasjon ble det tilvist sildmjøl også i forhold til kjøp av etsnatron (kaustisk soda) til halmluting, og i forhold til bruk av mose i fôringa.

For rasjoneringsåret 21. september 1942—20. september 1943 ble rasjonene oppgitt i kilo. De ble knappere enn før. Av hester fikk bare godkjente avls hingster og hester som gikk minst 1 måned i skogskjøring tilvist kraftfôr, av griser bare godkjente avlsdyr og slaktegriser over 8 uker. Av fjørfe var det bare godkjente avlsbesetninger som fikk kraftfôr og mot avlevering av pålagt eggmengde. Fra 25. januar 1943 kunne kraftfôr tilvises alle fjørfeholdere som forpliktet seg til å levere et minstekvantum egg. Mjølkegeiter fikk ikke kraftfôr. For tiden 21. september 1943—20. september 1944 var reglene for tilvising stort sett de samme som før. Mens det før bare ble tilvist eggehvitkraftfôr til mjølkekyr, ble det nå tilvist både sildmjøl og kli. Rasjonene ble sterkere gruppert etter ytelsen. Dyr med mindre årsmjølkemengde enn 800 kg fikk ikke kraftfôr. Revehvalper ble ikke lenger tilvist kraftfôr.

Også for tiden 21. september 1944 til 20. september 1945 gjaldt stort sett de samme tilvisingsregler.

Som grunnrasjon ble bare tilvist norsk kli. Mjølkekyr med mindre årstelse enn 1 200 kg ble ikke tilvist kraftfôr. Livkalver ble tilvist en engangsrasjon. Til svin ble det tilvist kraftfôr bare til godkjente avlsdyr og en engangsrasjon til smågriser født på gården av godkjente dyr. Andre fjørfe enn de som var på avlstasjoner og avlsentrer ble ikke tilvist kraftfôr.

Det kunne tilvises visse kvanta sildmjøl i forhold til bruken av cellulose, etsnatron til luting av halm og mose.

Fra 20. april 1945 ble det ikke lenger tilvist kraftfôr til husdyrene, unntatt til hester i skogskjøring.

Korn og erter.

Fra 3. september 1940 ble det gjennomført rasjonering av korn og erter også hos produsentene. Tidligere kunne de fritt male av egen beholdning til husholdningsbruk. De kunne også bruke egne beholdninger av bygg og havre til fôr. Det ble nå fastsatt rasjoner for produsentene. Rasjonene kunne de dekke av egen avl. Også rasjonene av kullhydratfôr kunne de dekke av egen avl. Helt korn kunne ikke brukes til fôr. Produsentene pliktet å holde av såkorn til kommende år. Alt annet korn — både til fôr og mat — skulle selges til Statens Kornforretning.

20. august 1941 ble det gitt nye forskrifter. Treskingen skulle foregå under nærvær av kornveier oppnevnt av forsyningsnemnda, og beholdningene skulle kontrolleres av to kontrollører oppnevnt av lensmannen. Treskingen skulle

være avsluttet innen 15. november avlingsåret. I likhet med tidligere, kunne produsenten dekke sin rasjon av husholdningsmjøl av egen avl, men bare 50 pst. av rasjonen kunne dekkes i form av hvete og rug.

Bestemmelsene for tiden høsten 1942—høsten 1943 var i det vesentligste lik foregående års. Kontrollen ble strengere. Alle former av helt korn til fôr ble forbudt, også åker på rot, utresket lo og annet. Produsentene fikk rett til av egen avl å dekke 75 pst. av rasjonene av husholdningsmjøl, gryn og erter til sin husholdning, til gårdens faste arbeidere med egen husholdning og kårfolk.

Forordningen av 20. juli 1943 inneholder stort sett de samme bestemmelser som gjaldt før, men kontrollen ble skjerpet ytterligere.

Poteter.

20. april 1940 ble det satt forbud mot å føre opp poteter som var skikket til menneskeføde. Forbudet ble opphevet 2. november 1940.

Ved bestemmelse av 19. september 1940 fikk Forsyningsdepartementet fullmakt til å gi kommunene pålegg om å iverksette visse tiltak for å sikre potetforsyningen. Matpoteter kunne kreves avgitt til stat, fylke eller kommune. Potetleveransene til brenneriene ble innskrenket til $\frac{1}{3}$ av det normale.

Potetmjølfabrikasjonen ble regulert fra 1. september 1941.

Det kom nye bestemmelser om bruk, omsetning og rasjonering 23. juni 1942. Produsentene ble forpliktet til å holde tilbake og lagre settepoteter nok til våren 1943. Oppfôring eller ensilering av poteter som var brukbare til mat eller settepoteter ble forbudt uten mot skriftlig tillatelse. Fra 1. september 1942 ble det forbudt å overdra poteter til teknisk bruk uten etter tillatelse fra Direktoratet for proviantering og rasjonering. Produsenter kunne bare selge poteter etter tilvising fra rasjoneringsmyndighetene. Derimot kunne de levere poteter til oppfyllelse av kårkontrakter, forpaktningsavtaler og til faste arbeidere med husstand, innen grensene for de fastsatte rasjoner. Produsenter som dyrket poteter på større areal enn 1 dekar, pliktet å selge et minstekvantum poteter pr. dekar som oversteg 200 m² pr. husstandsmedlem hos produsent, kårfolk, bortforpakter og faste arbeidere. 22. juli 1942 ble det satt forbud mot å ta opp poteter som ikke var høstemodne i tiden fram til 15. september 1942.

For 1943 gjaldt stort sett de samme regler som året før.

Ved forordning av 19. juni 1944 ble det gitt anledning til å pålegge produsentene og handlende å lagre poteter for senere levering. Bedrifter kunne pålegges å lagre poteter for sine arbeidere. Forsyningsnemndene kunne tilpliktes å kjøpe inn og lagre poteter. Det ble gitt bestemmelser vedrørende lagerrom og lagring.

Kålrot.

Ved forordning av 30. november 1944 ble det bestemt at det kunne pålegges produsent eller forhandler å lagre kålrot for senere salg. Videre kunne utførsel av kålrot fra et fylke eller en kommune forbys. Det kunne gis bestemmelser om omsetning og rasjonering av kålrot.

Stråfôr.

6. september 1940 fikk Forsyningsdepartementet fullmakt til å fastsette regler for omsetning av høy m. v. og 19. september til å kreve avstått stråfôr.

Fra 25. september 1940 ble det gjort gjeldende visse forskrifter for høy-omsetningen. Høysalg fra produsent kunne bare skje til staten, forsyningsnemndene eller autoriserte høyhandlere. Kjøp av høy til eget bruk kunne bare skje etter tilvising fra forsyningsnemnda. Det kunne bare tilvises så mye høy, at det sammen med den høymengde kjøperen selv hadde, svarte til en fastsatt dagsrasjon pr. dyr. Til hest 5 kg, mjølkeku 4 kg, annet storfe 3 kg og småfe 1 kg. Salg fra produsent til forbruker i en og samme kommune var fritt. Fra 29. januar 1941 kunne heller ikke slik omsetning foregå uten etter tilvising.

I juli 1941 ble det bestemt at stråfôr kunne forbys utført fra visse fylker eller kommuner uten etter samtykke fra Direktoratet for proviantering og rasjonering. Slikt forbud ble gjort gjeldende for Trøndelagsfylkene. Dagsrasjonene var de samme som før, unntatt for annet storfe, hvor den ble satt ned til 2 kg. Tilvising på høy ble bare gitt når vedkommende forbruker kjøpte så mye cellulose til bruk i samme tidsrom, at det minst svarte til den samme fôrverdi som det høykvantum han ønsket tilvising på.

Forordning av 17. juli 1944 om rasjonering og omsetning av stråfôr satte forbud mot å overdra høy fra produsent til andre enn forsyningsnemnder og jordstyrer, autoriserte høyhandlere og forbrukere innen produsentens kommune.

Frø og planter.

Fra 8. oktober 1940 ble det inntil videre forbudt å omsette frø av kålrot, fôrnepe, fôrbeite og gulrot. 21. desember 1940 ble forbudet avløst av rasjoneringsbestemmelser. Forbrukerne kunne bare kjøpe frøet mot tilvising, unntatt porasjoner på inntil 20 gr. Det kunne ellers bli tilvist visse mengder frø pr. dekar. For tiltrekking av planter for salg kunne gis særskilt tilvising.

Fra 19. mars 1941 ble frø av timotei, rødkløver, alsikekløver og «blandfrø» rasjonert. De som avlet mer frø enn bestemmelsene tillot dem å bruke, skulle avlevere det overskytende kvantum.

Fra 9. mars 1942 ble frø av de fleste vanlige grønnsaker lagt inn under rasjoneringen. Det ble tilvist frø til et begrenset areal i forhold til fjorårets. Det ble forbudt å bruke frø av kålrot, matløk, purre og selleri på annen måte enn til tiltrekking av planter til utplantning. Plantene ble rasjonert.

For sesongen 1943 var reglene for tilvising stort sett de samme som året før. Alt engfrø var rasjonert, men hundegras, raigras og markrapp i ublandet tilstand kunne omsettes fritt til beite og gjenlegg av eng. For de som selv dyrket frøet sitt, var rasjonene av eng- og rotvekstfrø litt romsligere enn for dem som måtte kjøpe frøet.

Også for 1944 var reglene noenlunde de samme. Planter kunne omsettes

fritt. Fra 8. mars 1944 kunne frø av rotpersille, hundegras, fôrvikke og humle-sneglebelg omsettes fritt.

I sesongen 1945 var reglene noenlunde de samme som i 1944. Planter og frø i porsjoner av alle slag kunne omsettes fritt.

Frukt og grønnsaker.

Sprøyting av epletrær med preparater som inneholdt tjæreoljer, og sprøyting av kål, gulrot og andre rotvekster med nikotinholdige væsker ble forbudt fra 1. mars 1941. Fra 26. februar 1942 ble forbudet mot bruk av tjæreoljer utvidet til å gjelde alle slag frukttrær og bærbusker.

3. september 1941 ble salg av vinterfrukt forbudt inntil 1. oktober. Etter den tid ble omsetningen av alle eple- og pæresorter regulert. Produsent kunne omsette frukt til forbruker i samme kommune, ved småsalg fra torg til forbruker innen omsetningsdistriktet og til detaljist i samme kommune. Det kunne gis bort inntil 200 kg. For øvrig skulle all frukt selges til godkjent grossist.

Forordning av 27. juli 1942 fulgte stort sett samme regler som året før. Produsent hadde rett til å beholde så meget frukt som han vanligvis hadde brukt før. Det ble satt frist for innmelding av salgskvantum. Fra 15. september avlingsåret ble alt torgsalg forbudt.

Omsetningen av grønnsaker ble regulert fra 5. september 1942. Produsent som dyrket grønnsaker på større areal enn 0.5 dekar, pliktet å selge produksjonen av den del av arealet som oversteg 50 m² pr. husstandsmedlem i egen husstand, hos faste arbeidere, kårfolk og bortforpaktere. Torgsalg ble forbudt fra og med 15. september 1942. Salg eller levering måtte bare foregå etter tillatelse fra grønnsakrådet.

Fra 1. mai 1943 ble fastsatt et visst kvantum frukt og grønnsaker som produsenten kunne holde igjen til eget bruk og til dem han hadde rett til å skaffe disse produkter. Alt annet pliktet han å levere ettersom fordelingssentralen for frukt og grønnsaker bestemte.

Forordning av 24. mai 1944 bestemte at kjøpekort for grønnsaker ikke kunne tildeles dem som disponerte mer jord som kunne brukes til poteter og grønnsakdyrking enn 250 m² pr. husstandsmedlem.

Livdyr, kjøtt og flesk.

Fleskeomsetningen ble regulert fra 4. november 1940. Bare avlsdyr og smågriser under 12 uker kunne omsettes fritt.

Fra 13. jan. 1941 ble også omsetningen av hest, storfe, sau og geit regulert. Det gjaldt både levende dyr og slakt. Unntatt var gris, sau og geit til avlsdyr, smågriser under 12 uker og hest og storfe til avls- eller bruksdyr. Dessuten slakt til dekning av kårforpliktelser, levering til produsentens faste arbeidere for dekning av husholdningsbehov, og for dekning av behovet til produsentens

egen husholdning. Slakting til disse formål skulle dog også meldes til forsyningsnemnda. .

Ved forordning av 24. juni og forskrifter av 5. juli 1941 ble omsetningsreguleringen utvidet og skjerpet. Det måtte nå søkes om slaktetillatelse også for slakt til eget bruk. Salg av livdyr skulle meldes til forsyningsnemnda. Det ble oppgaveplikt for husdyrbestand, tilgang og avgang i besetningen. Fordelekskontoret for slakt gav tillatelse til slakting og levering for salg, og bestemte hvor og når slaktet skulle leveres.

25. mars 1943 kom det forordning om at produsent kunne tilpliktes å levere et minstekvantum slakt i visse tidsrom.

Ved forskrifter av 26. juni 1943 ble særlig kontrollen skjerpet. For overdragelse av mjølkekyr og føringsoxer, storfe, gris, sau og geit som skulle brukes til avlsdyr, og smågriser under 12 uker til bruksdyr måtte en ha kjøpetillatelse fra forsyningsnemnda. Salg av hest til avls- eller bruksdyr kunne skje uten særskilt tillatelse, men det måtte meldes fra til forsyningsnemnda. Slakt som produsent skulle bruke i egen husholdning skulle kontrollveies av slakteveiere oppnevnt av forsyningsnemnda.

Ved forordning av 12. oktober 1944 ble det bestemt at enhver eier eller besitter av gris pliktet å slakte grisen innen 15. november samme år. Forordningen tok særlig sikte på griseholdet utenfor jordbruket, idet påbudet ikke gjaldt for dem som drev ordinært jordbruk med besetning på minst 1 storfe eller 3 småfe.

Mjolk og mjølkeprodukter.

Smørrasjonering ble gjennomført fra 23. juni 1940.

Fra 1. januar 1941 ble det forbudt for produsent å levere ost til andre enn Norske Meieriers Eksportlag og andre som hadde tillatelse til å kjøpe gårds- og sæterost fra produsent.

13. januar 1941 ble det forbudt å fremstille og omsette ost med mer enn 25 pst. fett i tørrstoffet, unntatt visse osteslag. Fra 1. april 1942 ble prosenten satt ned til 12.

6. november 1941 ble det rasjonering av ost. Produsent av gårds- og sæterost kunne av egen produksjon bruke inntil 3 kg ost årlig pr. husstandsmedlem.

Fra 13. januar 1941 ble det forbudt å fremstille eller omsette fløte med høyere fettinnhold enn 16 pst., unntatt til fremstilling av smør eller ost hos produsent eller fløtemeieri. Fra 22. juli 1941 ble forbudet utvidet til å gjelde fløte i det hele tatt, med nevnte unntak. Helmjølksalget ble begrenset. Produsent eller andre som omsatte mjølk, kunne ikke omsette et større kvantum pr. uke til direkte konsum, enn det som ble omsatt til slikt bruk i første uke av mai 1941.

Forordning av 12. august 1941 bestemte at den mjølk produsenten ikke trengte til å dekke et rimelig behov i egen husholdning, til nødvendig oppdrett, til kårfolk og faste arbeidere og etter visse forskrifter, til mjølkeutsalg og for-

bruker, pliktet han å levere til meieri, ysteri eller kondenseringsfabrikk, så sant ikke leveransen medførte urimelig besvær. Det ble fastsatt forbruksrasjoner for barn, syke og gravide.

Fra 2. desember 1941 ble rasjoneringen betydelig skjerpet. Friske, voksne forbrukere kunne nå bare få kjøpt 0.25 liter skummet mjølk pr. dag. Til egen husholdning kunne produsent bruke inntil 0.75 liter mjølk pr. person pr. dag. Fra 18. mai 1943 ble produsentkvoten nedsatt til 0.5 liter.

28. mai 1943 ble det bestemt at alle mjølkeprodusenter med leveringsplikt til meieri, ysteri eller kondenseringsfabrikk innen 15. juni 1943 pliktet å avlevere sine separatorkuler. Alle kjerner skulle plomberes eller forsegles av lensmannen innen 15. juli 1943.

Forordning av 6. mai 1944 gav anledning til å pålegge produsent å avlevere et minstekvantum smør.

11. mai 1944 kom det ny forordning om omsetning og bruk av mjølk og mjølkekonserver. Stort sett følger denne de samme regler som før. Til normalt oppdrett av kalver kunne produsent bruke inntil 100 liter helmjølk pr. ku pr. år. Produsent kunne også bruke skummetmjølk og kjernemjølke av egen produksjon eller som han fikk i retur fra meieri eller ysteri til føring av egne husdyr.

Produsent som framstilte fløte eller smør for omsetning kunne dog tilpliktes å avlevere inntil 80 pst. av skummetmjølka fra fløte- eller smørproduksjonen. Fra meieri eller ysteri kunne det ikke returneres mer skummetmjølk eller kjernemjølke til produsentene enn 10 pst. av den innveide mjølkemengde.

Egg.

Etter Prisdirektoratets bestemmelse av 5. november 1940 kunne produsent bare selge egg til godkjente eggsentraler og grossister, og til detaljister og sykehus som han regelmessig leverte egg til i 1939 eller første halvdel av 1940. Dessuten kunne han selge egg fra torg og til forbruker innen egen kommune til dekning av dennes eget behov.

Ved forordning av 6. august og forskrifter av 12. august 1941 ble enhver hønseholder forpliktet til å levere et minstekvantum egg pr. høne. For tiden 20. august 1941—19. august 1942 ble kvoten satt til 4 kg pr. høne for det antall som oversteg 1 høne pr. husstandsmedlem hos produsenten. 28. januar 1942 ble kvantumet nedsatt til 3 kg. Det kunne gjøres fradrag for rugeegg til eget bruk. Det ble forbudt for produsent å levere egg til andre enn Norske Eggsentraler A/S og dens underavdelinger.

Etter forordning av 25. januar 1943 ble rasjoneringsåret, 21. september til 20. september, delt i fire perioder. I hver periode skulle leveres et visst kvantum egg pr. høne, tilsammen 3,5 kg i året. Leveringsplikten gjaldt alle høner som ble tilvist kraftfôr og som oversteg 1 høne pr. husstandsmedlem. Avleveringsplikten skulle dog gjelde minst halvdel av de høner som ble tilvist kraftfôr.

Biavl og honning.

27. juli 1942 ble det bestemt at sukker til bifôr bare kunne tilvises de birøktere som hadde meldt inn honning for salg til Honningcentralen i samsvar med de til enhver tid gjeldende bestemmelser. Produsent kunne overdra honning til andre produsenter. Ellers skulle all honning overdras Honningcentralen. 1. juli 1943 ble det forbudt å overdra honning fra en produsent til en annen. Med unntak av et nærmere angitt kvantum til bruk i egen husholdning, pliktet birøkteren å melde inn og levere all honning til Honningcentralen.

Forordning av 4. august 1944 gav bestemmelser vedrørende omsetning og rasjonering av honning. Reglene var stort sett de samme som før. Det ble forbudt for produsent å selge eller overdra honning til andre enn Honningcentralen uten sentralens samtykke.

Ull.

Etter forskrifter av 23. juli 1940 kunne ull bare omsettes gjennom Norges kjøtt- og fleskesentral og andre godkjente bedrifter. Ulla måtte markedsføres senest 2 måneder etter klippingen. Produsent kunne selv disponere inntil 2.5 kg ull pr. husstandsmedlem pr. år.

Bestemmelsene ble noe skjerpet ved forordning av 19. august 1941. Det skulle føres tilsyn med at leveringsplikten ble overholdt. Produsent kunne nå disponere 2 kg uvasket ull pr. husstandsmedlem pr. år. Retten til denne kvoten ble gjort betinget av at produsenten leverte minst så mye ull som påregnet avkasting med fradrag av fastsatt frikvantum.

Huder og skinn.

Ved forordning av 12. desember 1941 ble produsent av huder og skinn pålagt innen 2 måneder (i visse tilfelle 4 uker) etter slakting eller felling, å tilby og avstå hudene og skinnene til hudgrossist, oppkjøper eller innsamler. Påbudet gjaldt huder og skinn av okse, ku, kvige, rempling, kalv, hest, føll, sau, lam, geit, kje og tamrein, og av felt hjort, rådyr, dådyr, elg og villrein. Fra 1. februar 1942 måtte en ha bevilgning fra Norges Lærstyre for å drive oppkjøp eller innsamling av huder og skinn. For å få utført leiegarving eller beredning, måtte en også innhente tillatelse fra Lærstyret.

Fra 6. juli 1942 ble bestemmelsene utvidet til også å gjelde huder og skinn av kanin, hund, katt, bever, oter, ekorn, røyskatt, gaupe, hare, grevling og skarv. Skinnene skulle nå tilbys til salg senest 1 måned (i visse tilfelle 14 dager) etter slakting eller felling.

Pelsdyr og pelsdyrskinn.

Fra 21. november 1940 kunne salg av rå, uberedte skinn av platina-, sølv- og blårev og mink fra produsent bare foregå gjennom Norges Sølvrev-alslags og Norges Platinarev-alslags salgsorganisasjoner, A/S Oslo Skinnauksjoner, autoriserte norske pelsskinngrossister og kommisjonærfirmaer og direkte gjen-

nom utenlandske auksjoner eller disses autoriserte representanter i Norge. Unntatt herfra var salg fra produsent til forbruker.

Ved forordning av 15. november 1941 ble Landbruksdepartementet be- myndiget til å gjennomføre nødvendige tiltak for å regulere omsetningen av uberedte skinn av platina-, sølv- og blårev, mink, ilder, mår og nutria.

Fra 24. desember 1941 ble det forbudt, uten spesiell tillatelse, å drive al eller oppdrett av pelsdyr med større antall dyr enn pelsdyrgården hadde 1. ok- tober 1941. For nyetablering eller omlegging av pelsdyrgården måtte også inn- hentes tillatelse.

Fra 17. juni 1942 måtte rå, uberedte skinn bare omsettes gjennom god- kjente norske eller utenlandske auksjonsfirmaer. Innen kommunen kunde opp- dretter selge skinn direkte til personlig forbruker.

16. oktober 1942 ble det bestemt at alle sølvrevskinn som var avvirket eller ble avvirket i tiden 1. oktober 1942—15. mai 1943 skulde avleveres i uberedt stand til L/L Norges Pelsdyrslag. Produsentene skulde sende de rå, uberedte skinnene til Pelssentralen L/L innen 2 uker etter pelsingen. Pelssentralen skulde ta ut den del av skinnene som trengtes til oppfyllelse av eksportforpliktelser. Resten kunne overføres til salg ved de auksjonsforretninger leverandøren ønsket dem omsatt på.

Liknende bestemmelser ble gitt for tiden 1. oktober 1943—15. mai 1944.

Også for tiden 15. november 1944 til 31. mai 1945 gjaldt liknende regler.

Ved forordning av 2. februar 1945 ble det bestemt at pelsdyrbestanden skulde reduseres innen 15. mars 1945.

Reduksjonen gjaldt sølvrev, platinarev, rødrev, korsrev, blårev og mink. Reduksjonen ble avpasset etter besetningenes størrelse pr. 1. april 1941. Beset- ninger med inntil 4 avlsdyr skulde ikke reduseres, men med økende besetnings- størrelse ble det stadig sterkere reduksjon. Dyretallet i besetninger med over 100 dyr skulde således reduseres med 80 pst.

Priser på landbruksprodukter, produksjonsmidler m. v.

Etter krigsutbruddet høsten 1939 og særlig etter 9. april 1940 er så vel omsetning som priser for de fleste varer etter hvert regulert ved offentlige be- stemmelser.

I «Trustkontrollen» for 1939 og 1940 og fra august 1940 i «Pristidende» er offentliggjort de vedtak som er gjort. Kunngjøringene omfatter dels de pris- regulerende myndigheter og kontrollorganer, retningslinjer for prisreguleringene og andre alminnelige prisbestemmelser, dels de fastsatte eksakte maksimal- priser på de enkelte varer og varegrupper.

En nevner her de viktigste grunnleggende bestemmelser:

- 1. sept. 1939: Provisorisk anordning om priser m. v. Forlenget 9. sept.
- 22. sept. » Ny anordning om priser m. v. Inneholder et midlertidig for- bud mot prisforhøyelser.

22. sept. 1939. Alminnelige forskrifter om prisnoteringer.
 5. jan. 1940: Forskrifter om priskontrollnemnder.
 10. febr. » Forskrifter om priser m. v. En utvidelse av bestemmelsene av 22. sept. 1939.
 27. april: » Forskrifter om priser m. v. En skjerpelse av tidligere bestemmelser, med foreløpig alminnelig forbud mot enhver prisforhøyelse utover prisene pr. 8. april 1940.
 29. aug. » Om omregning av vareprisene på grunn av den nye omsetningsavgiften.
 12. sept. » Om opprettelse av eget prisdirektorat og prisråd.
 14. des. » Kunngjørelse om alminnelige prisforskrifter (i tilslutning til bestemmelsene av 27. april) med tillegg og endringer av 4. okt. 1941 og 15. des. 1941.

For landbruksvarene er det etter hvert kunngjort spesielle prisbestemmelser for de enkelte vareslag, sommeren 1940 for begrensede områder, men etter hvert omfattende hele landet.

De fastsatte maksimalpriser har til dels vært forskjellige for de forskjellige deler av landet, likesom det har vært satt maksimalpriser for de forskjellige ledd i omsetningen, delvis også avhengig av det omsatte kvantum. Til dels er prisene blitt regulert ved statstilskudd for å begrense prisstigningen (se mer om dette s. 78).

Byråets engrosprisindeks for jordbruksvarer var i de enkelte måneder: Se tabellen på side 62.

Ved utregningen av indekstallene er prisene på de enkelte varer tillagt vekt i forhold til den betydning de har i den innenlandske engrosomsetning.

Byråets engrosprisindeks for jordbruksvarer i alt (basis 1938 = 100) lå i første halvdel av 1939 mellom 92 og 94. Den første krigsmåned — september — steg den fra 95.1 til 98.9, og viser deretter en ujevn og sprangvis, men gjennomgående sterk stigning gjennom ca. 2 år, til den i juni 1941 var kommet opp i 133.4. Resten av 1941 og i 1942 var stigningen ubetydelig, bortsett fra et sprang fra mai til juni 1942 fra 135.1 til 138.1. Senere er endringene ubetydelige, og indekstallet er i desember 1944 138.1.

De animalske jordbruksvarer, som veier sterkest ved beregningen av jordbruksindeksen, viser en liknende bevegelse, men ligger stadig — unntatt januar 1940 — noe over jordbruksvarer i alt. I begynnelsen av 1939 ca. 2 poeng, etter hvert økende til 12, og indekstallet var i juni 1942 oppe i 150.4, som gjelder for resten av 1942, og hele 1943 og 1944.

De vegetabiliske jordbruksvarer viser en mer avvikende bevegelse. Etter en rask stigning høsten og vinteren 1939/40 fra 87 (juli 1939) til 110 (april 1940) gikk den raskt nedover, dels fordi mjølprisene ble senket da en gikk over til en høyere utmalingsprosent, dels på grunn av en rik potethøst 1940, som betinget en lavere pris. I september 1940 var indekstallet kommet ned i 88.6. I oktober 1940 bidrog en regulering av mjølprisene oppover til en stigning av

Jordbruksvarer.

Vegetabilske						
1938 = 100	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	88.7	105.4	102.5	105.3	109.0	109.0
Februar	89.6	105.5	102.5	106.6	109.0	110.2
Mars	89.6	108.1	103.7	106.6	110.2	110.2
April	89.5	109.9	103.8	106.6	111.5	111.5
Mai	88.9	94.9	105.3	107.8	112.7	111.5
Juni	87.6	98.1	105.3	109.0	112.7	113.9
Juli	87.6	98.1	105.3	110.2	113.9	113.9
August	87.9	92.0	105.3	111.5	111.5	111.5
September	90.0	88.6	107.8	107.8	107.8	107.8
Oktober	91.1	101.2	104.1	107.8	107.8	107.8
November	98.8	101.2	105.3	107.8	109.0	107.8
Desember	98.3	102.5	105.3	109.0	109.0	109.0
Året	90.6	100.5	104.7	108.0	110.3	110.3

Animalske						
1938 = 100	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	96.8	103.3	131.9	146.2	150.4	150.4
Februar	95.3	109.0	140.0	146.8	150.4	150.4
Mars	94.3	114.1	140.1	146.8	150.4	150.4
April	96.1	115.0	140.1	146.8	150.4	150.4
Mai	95.7	117.2	140.1	146.8	150.4	150.4
Juni	93.8	112.2	145.3	150.4	150.4	150.4
Juli	96.3	115.7	145.3	150.4	150.4	150.4
August	98.2	118.8	145.3	150.4	150.4	150.4
September	102.7	118.4	146.2	150.4	150.4	150.4
Oktober	105.1	124.6	146.2	150.4	150.4	150.4
November	108.7	131.3	146.2	150.4	150.4	150.4
Desember	106.8	131.9	146.2	150.4	150.4	150.4
Året	99.2	117.6	142.7	148.9	150.4	150.4

I alt						
1938 = 100	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	94.4	103.9	123.1	134.0	138.1	138.1
Februar	93.6	108.0	128.8	134.8	138.1	138.4
Mars	92.9	112.3	129.2	134.8	138.4	138.4
April	94.2	113.4	129.2	134.8	138.8	138.8
Mai	93.6	110.6	129.7	135.1	139.2	138.8
Juni	92.0	108.0	133.4	138.1	139.2	139.5
Juli	93.7	110.5	133.4	138.4	139.5	139.5
August	95.1	110.8	133.4	138.8	138.8	138.8
September	98.9	109.5	134.7	137.7	137.7	137.7
Oktober	100.9	117.6	133.6	137.7	137.7	137.7
November	105.7	122.3	134.0	137.7	138.1	137.7
Desember	104.3	123.1	134.0	138.1	138.1	138.1
Året	96.6	112.5	131.4	136.7	138.5	138.5

indekstallet til 101.2, senere har det gjennomgående vært svak stigning med små variasjoner, og i desember 1944 er tallet 109.

Ved siden av Byråets indeks utarbeider Instituttet for Driftslære og Landbruksøkonomi ved Norges Landbrukshøgskole en jordbrukets prisindeks på et noe annet grunnlag. Basis er her driftsåret 1938/39 (ny beregning).

For driftsårene 1939/40—1943/44 (1. april—31. mars) viser denne beregning følgende indekstall:

	1939/40	1940/41	1941/42	1942/43	1943/44
I. <i>Jordbruksprodukter i alt</i>	103	131	152	170	174
A. <i>Planteprodukter</i> ...	106	148	152	176	189
1. Korn	99	116	139	156	170
2. Poteter	115	147	163	199	208
3. Høy	111	175	189	201	202
4. Grønnsaker og frukt	105	218	154	173	194
B. <i>Husdyrprodukter</i> ...	102	127	152	168	171
1. Mjølke	102	130	146	171	175
2. Kjøtt	96	118	139	146	146
3. Flesk	109	131	172	171	171
4. Egg	102	120	186	186	186
5. Ull	114	202	241	333	333
II. <i>Varer som en kjøper i alt</i>	106	135	154	162	165
A. <i>Produksjonsmidler</i>	106	136	150	152	159
1. <i>Kunstgjødsel</i>	104	115	111	110	103
Fullgjødsel	98	103	100	100	—
Kvelstoffgjødsel	100	104	101	99	99
Fosfatgjødsel	117	146	137	139	—
Kaligjødsel	100	110	108	109	109
2. <i>Kraftfôr for mjølkeprod.</i> ¹	111	159	173	171	171
3. Maskiner og redskap ...	101	121	141	144	150
4. Bygninger	104	119	133	143	154
5. Diverse	99	117	151	156	164
B. <i>Innkjøpte mat- og klesvarer m. m.</i>	107	137	162	173	176
III. <i>Arbeidslønn</i>	108	120	156	172	—

¹ Fra september 1940 er indeksen regnet etter prisen på cellulose og sildmjøl.

Særlig for planteproduktene er prisbevegelsen her sterkt avvikende fra Byråets indeksserie, og de to serier kan heller ikke sammenliknes direkte. De bygger på forskjellig prismateriale og forskjellige veiningstall. På grunn av offentlige tiltak er prisendringen på norskproduserte varer ikke alltid fulgt av en tilsvarende prisendring for forbrukerne. Fra tidligere har kornordningen gjort seg gjeldende på denne måten, og i krigsårene har forskjellige tiltak fått tilsvarende virkning for mjølkeprisen og til dels andre varer. (Mer om dette s. 78.)

Jordbruksprodukter i alt er i denne serien steget raskt fra 1939/40 til 1942/43, senere er stigningen svakere. I alt er stigningen fra basisåret til 1943/44 74 pst., mens Byråets indeks steg ca. 38 pst. i tilsvarende tidsrom.

Husdyrproduktene, som veier sterkest også ved denne beregningen, viser

noenlunde samme bevegelse som Byråets tall til 1941/42. Fra juni 1942 er Byråets tall uforandret, men forskjellige statstiltak bidrar til en fortsatt stigning i prisene til produsent. Fra basisåret til 1943/44 er husdyrproduktene steget med 70 pst., mens Byråets tall er gått opp med ca. 50 pst. For de enkelte produkter er indekstallet for kjøtt steget med nær 50 pst., fleisk og mjølk vel 70 pst., egg 85 pst., mens tallet for ull er over tredoblet.

Indekstallet for planteprodukter er steget mer enn husdyrproduktene, i alt med 90 pst. fra basisåret, mens Byråets tall er gått opp med ca. 10 pst. i tilsvarende tidsrom. Prisstigningen på norsk korn er her ca. 70 pst., mens Byråets tall bygger på de mer stabile mjølprisene. Grønnsaker, poteter og høy er steget med omkring 100 pst.

For de enkelte måneder var indekstallet for hovedgruppene:

1938/39 = 100	Planteprodukter						Husdyrprodukter					
	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	91	113	132	160	182	186	99	103	138	151	160	163
Februar.....	90	119	134	164	185	191	98	109	142	151	160	163
Mars	87	136	138	164	189	192	97	111	145	151	159	163
April	89	165	138	166	194	198	97	111	143	152	158	163
Mai	89	166	138	169	202	204	97	116	148	159	158	163
Juni	85	157	138	175	202	209	97	116	150	162	158	160
Juli	90	179	138	239	221	243	98	117	150	162	158	160
August	87	115	156	191	200	211	99	120	152	165	158	160
September	104	130	164	176	178	190	103	120	151	165	158	158
Oktober	113	126	152	175	178	186	102	130	151	165	160	158
November.....	109	122	157	175	178	186	105	136	150	165	160	160
Desember	110	132	158	179	184	192	106	139	150	165	161	160
Jan.—Des. ¹	95	138	145	178	191	199	100	119	148	159	159	161

1938/39 = 100	Totalindeks						Tekniske produksjonsmidler					
	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	98	104	137	152	163	166	99	114	143	152	155	160
Februar.....	96	111	141	153	164	167	99	116	143	152	155	160
Mars	94	115	144	153	164	167	98	118	146	152	155	160
April	95	120	143	154	164	168	97	121	148	151	157	159
Mai	96	124	146	161	165	169	99	122	148	151	157	159
Juni	95	122	148	164	165	167	99	123	149	151	158	159
Juli	97	127	148	175	168	173	100	127	149	151	158	159
August	97	119	153	169	165	168	99	128	150	151	158	159
September	103	122	153	166	161	163	101	149	151	155	160	159
Oktober	104	129	151	166	163	162	107	144	151	155	160	161
November.....	106	134	151	166	163	164	110	144	151	155	160	161
Desember	107	138	151	167	165	165	113	144	152	155	160	161
Jan.—Des. ¹	99	122	147	162	164	167	102	129	148	153	158	160

¹ Uveid gjennomsnitt for kalenderåret.

Høgskolens prisindeks for landbrukets produksjonsmidler er steget med 59 pst. fra basisåret. Forholdet mellom produktene og produksjonsmidlene er omtrent uforandret fra basisåret til 1941/42. For de to siste driftsårene ligger indekstallet for produksjonsmidlene 18 og 15 poeng lavere enn produktene. Av de enkelte grupper av produksjonsmidler er kunstgjødsel steget minst. For kraftfôret har en overgang fra oljekaker, mais m. m. til fôrcellulose og sildmjøl som beregningsgrunnlag bidratt til en øking av indekstallet med 22 poeng, og tallet for 1941/42 ligger 73 pst. over basisåret. Senere er det ingen stigning i kraftfôr, men de øvrige grupper er steget også de siste årene og ligger for 1943/44 50—64 pst. over basisåret.

I månedstallene er premieringstilskuddet til mjølk (se s. 69) ikke tatt med i beregningen og tallet for husdyrprodukter og totalindeksen ligger derfor på et noe lavere nivå enn årsindekstallet for de siste driftsårene. I månedstallene er heller ikke grønnsaker og ull tatt med.

Statens innkjøpspriser på norsk korn var i kr. pr. 100 kg:

	Hvete	Rug	Bygg	Havre
1939 fra 27. februar	24.—	22.—	20.—	17.—
» » 25. august	24.—	22.—	20.—	19.—
1940 » 13. januar	24.—	22.—	22.—	19.—
» » 1. oktober	30.—	28.—	26.—	23.—
1941 » 15. mai ¹	35.—	35.—	31.—	28.—
1942 » 2. juni ¹	36.—	35.—	34.—	32.—
1943 » 13. april ¹	38.—	38.—	35.—	32.—
1944 » 29. april ¹	38.—	38.—	35.—	32.—

¹ Prisene i 1941—1944 trer først i kraft ved levering av vedkommende års avling.

Ved prisansettelsen for 1943 og 1944-års kornavlinger er hveteprisen økt med nær 60 pst. og rug-, bygg- og havreprisen med ca. 70—75 pst. i forhold til prisen høsten 1939. For 1945 er hveteprisen ytterligere forhøyet med kr. 4,00 pr. 100 kg. De andre prisene er ikke endret.

I tabellen på neste side er gjengitt prisene for en del andre av de viktigste jordbruksvarer etter oppgaver hentet inn ved Landbrukets Prissentral. Prisene gjelder partisalgs fra produsent, prima vare, levert avsetningsstedet og er beregnet som gjennomsnitt for de 6 største byer.

Høyprisen lå sommeren 1939 omkring kr. 7.50 pr. 100 kg, høsten 1940 omkring kr. 14.00, høsten 1941 var den kr. 15.33 og høsten 1942, 1943 og 1944 kr. 16.50, i alt en stigning på over 100 pst.

Gjennomsnittsprisen på poteter var høsten 1939 kr. 10.10 pr. 100 kg og steg noe utover vinteren. Beholdningene var imidlertid små, og etter avsperringen i april 1940, gikk prisen raskt opp til over kr. 19.00 i mai. Allerede fra 19. april 1940 er potetprisene undergitt maksimalprisbestemmelser. Potetavlingen 1940 var rekordmessig, over 150 pst. av foregående års, og maksimalprisen ble satt til kr. 10.00 pr. 100 kg levert forhandler med et trinvis tillegg på i alt kr. 3.00 for svinn og lagring i løpet av vinteren 1940/41. For tidligpoteter i 1941 var høyeste maksimalpris kr. 40.00 til forhandler, avtagende til

	Høy Kr. pr. 100 kg						Poteter Kr. pr. 100 kg					
	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	6.25	9.56	15.33	16.00	16.50	16.50	8.75	10.48	11.33	14.90	17.50	18.07
Februar	6.21	10.71	15.33	16.00	16.83	16.70	9.19	11.30	11.58	15.50	17.83	18.67
Mars	6.13	11.13	15.33	16.00	17.50	17.50	9.05	12.53	12.33	15.50	18.50	18.67
April	6.30	12.17	15.33	16.00	17.50	17.50	8.69	16.79	12.33	15.80	19.10	19.67
Mai	7.06	13.58	15.33	16.00	17.50	17.50	8.35	19.23	13.33	16.50	20.10	19.67
Juni	7.53	14.33	15.33	16.00	17.50	17.50	8.05	18.87	13.33	17.50	20.80	21.17
Juli	7.50	14.50	15.33	16.50	16.50	16.50	10.54	19.62	25.00	30.00	29.50	29.75
August	7.67	14.42	15.33	16.50	16.50	16.50	7.48	14.40	17.00	21.75	21.50	21.70
September	7.98	13.92	15.33	16.50	16.50	16.50	9.92	12.44	17.00	17.00	17.00	17.03
Oktober	8.35	14.00	15.33	16.50	16.50	16.50	10.33	10.00	13.50	16.50	16.67	16.67
November	8.94	14.04	16.00	16.50	16.50	16.50	10.10	10.00	14.50	16.50	17.17	16.67
Desember	9.13	14.08	16.00	16.50	16.50	16.50	10.10	11.00	14.50	17.17	17.67	17.67
Året	7.42	13.04	15.44	16.25	16.86	16.85	9.21	13.89	14.64	17.89	19.45	19.62

	Oksekjøtt Kr. pr. kg						Flesk Kr. pr. kg					
	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	1.50	1.45	1.86	2.31	2.31	2.31	1.52	1.74	1.98	2.55	2.55	2.55
Februar	1.49	1.46	2.13	2.31	2.31	2.31	1.38	1.66	2.15	2.55	2.55	2.55
Mars	1.46	1.44	2.29	2.31	2.31	2.31	1.32	1.57	2.25	2.55	2.55	2.55
April	1.41	1.49	2.29	2.31	2.31	2.31	1.29	1.59	2.25	2.55	2.55	2.55
Mai	1.38	1.60	2.30	2.31	2.31	2.31	1.36	1.74	2.35	2.55	2.55	2.55
Juni	1.34	1.63	2.31	2.31	2.31	2.31	1.38	1.77	2.55	2.55	2.55	2.55
Juli	1.37	1.70	2.31	2.31	2.31	2.31	1.50	1.80	2.55	2.55	2.55	2.55
August	1.35	1.77	2.31	2.31	2.31	2.31	1.53	1.83	2.55	2.55	2.55	2.55
September	1.49	1.79	2.31	2.31	2.31	2.31	1.64	1.85	2.55	2.55	2.55	2.55
Oktober	1.53	1.79	2.31	2.31	2.31	2.31	1.67	1.85	2.55	2.55	2.55	2.55
November	1.52	1.93	2.31	2.31	2.31	2.31	1.67	1.97	2.55	2.55	2.55	2.55
Desember	1.49	1.86	2.31	2.31	2.31	2.31	1.72	1.98	2.55	2.55	2.55	2.55
Året	1.44	1.65	2.25	2.31	2.31	2.31	1.50	1.78	2.40	2.55	2.55	2.55

	Egg Kr. pr. kg					
	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	1.33	1.25	2.43	2.73	2.73	2.73
Februar	1.21	1.44	2.43	2.73	2.73	2.73
Mars	1.16	1.98	2.43	2.73	2.73	2.73
April	1.29	1.55	2.43	2.73	2.73	2.73
Mai	1.20	1.59	2.53	2.73	2.73	2.73
Juni	1.19	1.68	2.73	2.73	2.73	2.73
Juli	1.28	1.79	2.73	2.73	2.73	2.73
August	1.46	1.97	2.73	2.73	2.73	2.73
September	1.66	2.03	2.73	2.73	2.73	2.73
Oktober	1.80	2.03	2.73	2.73	2.73	2.73
November	2.08	2.42	2.73	2.73	2.73	2.73
Desember	1.66	2.42	2.73	2.73	2.73	2.73
Året	1.44	1.85	2.61	2.73	2.73	2.73

kr. 15.00 fra 28. juli. Den endelige grunnpris ble først satt fra 6. oktober til kr. 12.00 pr. 100 kg, men en stor del av omsetningen hadde alt funnet sted før denne dato. Prissentralens gjennomsnittspris var kr. 13.50 i oktober, økende til kr. 17.50 våren 1942. For tidligpoteter i 1942 var høyeste maksimalpris kr. 50.00 pr. 100 kg til forhandler.

Grunnprisen trådte i 1942 i kraft allerede fra 6. september med kr. 15.00 for Sør-Norge. I Nord-Norge — særlig Finnmark er prisene høyere. I 1943 og 1944 var grunnprisen uforandret kr. 15.00, men for Vestlandet — og fra 1944 også for fjellbygder på Østlandet — er prisen kr. 16.00. Prissentralens gjennomsnittspris for oktober er kr. 16.67 både i 1943 og 1944.

Prisen på oksekjøtt var etter Prissentralens gjennomsnittsberegning kr. 1.35 pr. kg i august 1939. Etter en forbigående stigning i september—oktober 1939 fortsetter en jevn stigning igjen fra kr. 1.49 i april 1940 til kr. 1.86 i januar 1941. Prisbestemmelsene av 14. februar 1941 fastsatte en betydelig prisstigning, og i mars 1941 var Prissentralens gjennomsnittspris kr. 2.29. Fra juni 1941 til utgangen av 1944 er prisen uforandret — kr. 2.31 pr. kg. Prisene på sauekjøtt ble gitt et ekstra tillegg fra 2. juni 1942.

Fleskeprisene har gjennomgått meget nær de samme endringer. Kiloprisen har som regel ligget noe over oksekjøtt. Ved prisbestemmelse av 21. mai 1941 ble fleskeprisene gitt et ekstra tillegg utenom kjøttprisene, og gjennomsnittsprisen var i juni 1941 kr. 2.55, ca. 25 øre over oksekjøtt, og var uforandret resten av året og i 1942, 1943 og 1944.

Prissentralens gjennomsnittspris på egg var i august 1939 kr. 1.46 pr. kg. Etter sterke svingninger noen måneder, med pristopp i november 1939 og mars 1940, var prisen i april 1940 kr. 1.55 og stiger til kr. 2.03 i september. Prisbestemmelser av 5. november 1940 og 21. mai 1941 bidrar deretter til en vesentlig stigning, og gjennomsnittsprisen var i juni 1941 kr. 2.73 og er uforandret i 1942, 1943 og 1944.

Dyrkingen av grønnsaker er utvidd sterkt i krigsårene og salgsprisene på disse produkter spiller en betydelig rolle for landbruket. Innen varegruppen grønnsaker — frukt — bær — er vareslagene og kvalitetsklassene talrike og produksjon og markedsføring sterkt varierende etter årgang og årstid. Prisnoteringene omfatter derfor et betydelig antall enkeltpriser.

Bestemte maksimalpriser ble notert først 25. februar 1941 for en del grønnsakslag, men er fra 5. juli 1941 og senere utvidd til å omfatte de fleste slag av grønnsaker, frukt og bær i forskjellige kvalitetsklasser på forskjellige leveringsvilkår og for det meste varierende etter årstiden — i sommertiden ofte fra uke til uke. I Nord-Norge har det vært adgang til å beregne høyere priser enn ellers i landet og fra sommeren 1943 er det dessuten for Sør-Norge skilt mellom Østland—Sørland og Vestland—Trøndelag. Samtidig med prisbestemmelsene er det gjort nærmere rede for de forskjellige kvalitetskrav og leveringsbetingelser.

En gjengir her den laveste sesongpris for beste kvalitet av hvitkål, blomkål, gulrøtter, tomater og vinterepler i kr. pr. 100 kg.

Etter Landbrukets Prissentral: Oslo Gartnerhalls priser til kjøpmenn						Maksimalpriser: fob. engros fra produsent				
	Hvit- kål	Blom- kål	Gul- røtter	To- mater	Epler gr. I	Hvit- kål	Blom- kål	Gul- røtter	To- mater	Epler gr. I
1938	7.00	30.00	14.00	62.50	130.00	—	—	—	—	—
1939	13.25	52.50	16.00	30.00	61.00	—	—	—	—	—
1940	19.50	52.50	49.00	55.00	180.00	—	—	—	—	—
1941	16.00	79.00	23.00	150.00	156.00	12.00	65.00	18.00	110.00	140.00 (Sør-N.)
1942	16.00	76.00	26.00	170.00	148.00	12.00	65.00	22.00	120.00	110.00 (Sør-N.)
1943	19.00	82.00	31.00	168.00	157.00	13.00	65.00	24.00	140.00	110.00 (Østl.-Sør.)
1944	22.00	74.00	40.00	168.00	157.00	14.00	60.00	30.00	140.00	110.00

Levering av tidlige grønnsaker til høyere priser enn disse bunnprisene har spilt en stor rolle særlig for de markedsnære distriktene, og her har omsetningen også — såvidt mulig — foregått direkte til forbrukerne til detaljpris.

Tabellen nedenfor viser prisene på meieriproduktene. Prisen gjelder de engrospriser meieriene har oppnådd cif. for alminnelig god handelsvare i kr. pr. kg.

	Smør Kr. pr. kg		Helfeit gauldaost Kr. pr. kg		Halvfait nøkklost Kr. pr. kg		Blandet geitmysost Kr. pr. kg		Mysost Kr. pr. kg	
	1939	1940	1939	1940	1939	1940	1939	1940	1939	1940
Januar	3.10	3.37	1.63	1.80	1.36	1.52	1.70	1.91	0.63	0.74
Februar.....	3.11	3.36	1.64	1.89	1.36	1.59	1.70	2.01	0.64	0.75
Mars	3.11	3.38	1.65	1.91	1.35	1.61	1.70	2.02	0.62	0.77
April	3.10	3.38	1.65	1.92	1.37	1.63	1.70	2.04	0.61	0.78
Mai	3.10	3.39	1.65	1.92	1.36	1.64	1.72	2.04	0.61	0.78
Juni	3.11	3.38	1.65	1.92	1.35	1.63	1.73	2.08	0.60	0.80
Juli	3.11	3.39	1.66	1.94	1.34	1.66	1.74	2.07	0.61	0.82
August	3.11	3.42	1.65	1.97	1.37	1.69	1.74	2.15	0.61	0.83
September	3.10	3.40	1.67	2.02	1.39	1.72	1.75	2.19	0.62	0.82
Oktober	3.23	3.89	1.73	2.27	1.44	1.95	1.80	2.44	0.67	1.08
November.....	3.35	3.93	1.77	2.27	1.48	1.97	1.88	2.45	0.72	1.06
Desember	3.36	3.93	1.79	2.28	1.51	1.96	1.91	2.46	0.73	1.06
Året.....	3.16	3.52	1.68	2.01	1.39	1.71	1.76	2.16	0.64	0.86
Maksimalpriser:										
Til detaljist 1. okt. 1940...	4.10		2.35		2.05		2.50		1.10	
Til grossist 23. des. 1941 ..	—		2.20		1.90		2.37		1.00	
Til grossist 1. juni 1942 ...	3.95		—		—		—		—	

Prisstigning på meieriprodukter fant sted 12. oktober 1939, 13. november 1939, 1. februar 1940 og 1. oktober 1940. Senere er prisene i det vesentlige uforandret. Maksimalprisene 1. oktober 1940 var gitt som priser til detaljist. I tabellen er også tatt med priser etter forordning av 23. desember 1941 og 1. juni 1942. Disse vedtak betyr ingen prisendring, men fastsetter bestemte maksimalpriser også til grossist og omfatter flere ostsorter. For ostsorter som det ikke er satt maksimalpris på, gjelder prisen pr. 8. april 1940 + 20 øre pr. kg.

De priser meieriene oppnådde i november—desember 1940 ligger for smør 26 pst. og for de ostsorter som er med i tabellen henholdsvis 35 — 43 — 41 — 74 pst. over de tilsvarende priser i august 1939.

For gårds- og fjellsmør ligger de noterte maksimalpriser noe lavere enn meierismørprisen, men produsentene oppnår noe høyere priser på grunn av forskjellige statstilskudd — til dels etter premieringsregler som for meierimjølka. Iberegnet de gjennomsnittlig utbetalte tilskudd, har Landbrukets Prissentral beregnet en gjennomsnittspris for 1943 på kr. 6.13 pr. kg mot kr. 2.97 pr. kg for året 1939.

Utsalgsprisen på helmjølk og skummetmjølk var i øre pr. liter for prissone I i løst mål inklusive omsetningsavgift:

	Helmjølk	Skummetmjølk
1939 til 14. november.....	32	11
» fra 15. november.....	34	12
1940 fra 1. februar.....	36	13
» fra 1. september.....	40	14 (forhøyet omsetn.avgift)
» fra 1. oktober.....	42	16
1941 fra 2. desember.....	42	20

Mens helmjølk har steget vel 30 pst., er skummetmjølk over 80 pst. dyrere enn i august 1939.

De mjølkepriser som meieriene har utbetalt sine leverandører, er ikke bare avhengig av prisene på meieriprodukter og utsalgsprisen på konsummjølk, men også av mengdeforholdet mellom solgt konsummjølk og anvendt produksjonsmjølk, og hertil kommer også visse tilskudd som er ytt produsentene gjennom meieriene for å begrense økingen i utsalgsprisene.

Fra 1. februar 1940 betalte staten et tillegg på 2 øre pr. liter mjølk som ble anvendt i produksjonen — eller 50 øre pr. kg gårdssmør. Ved prisendringen av 1. oktober 1940 ble tilskuddet sløyfet, men fra 2. desember 1941 (med endring av 24. januar 1942) ble et nytt tilskudd ytt som en premiering av meieriført mjølk utover et beregnet grunnkvantum. Dette tillegg var sammen med prisøkning på skummetmjølk kompensasjon for det tap som mjølkerasjoneringen av 2. desember medførte. Konsummjølksalget hadde økt fra høsten 1939 og var for Østlandets Melkesentral i juni 1941 nær 50 pst. større enn i juni 1939 og 1940. Dette bidrog sterkt til å heve meierienes utbetalingspris. Fra 22. juli og 20. august 1941 ble salget begrenset, og fra 2. desember 1941 ble det gjennomført en fullstendig mjølkerasjonering. Våren 1942 ble det besluttet å øke mjølkeprisen til produsentene med 4.6 øre pr. liter gjennomsnittlig for landet. Denne prisøkning utenom premieringstilskuddet skulle dekkes av avgifter på brennevin, tobakk m. v. og skulle ikke virke til noen forhøyelse av utsalgsprisen på mjølk og mjølkeprodukter. Prisøkningen er minst i det område som hører til Østlandets Melkesentral og størst for Nord-Norge. I tabellen på neste side er gjengitt Østlandets Melkesentrals grunnpris til meieriene inklusive omsetningsavgift. Tallene viser hvorledes den ordinære mjølkepris har reagert overfor de forhold som er nevnt. Grunnprisen er steget fra juli 1939 til august 1942 med 12 øre eller ca. 63. pst., senere er det ingen stigning.

Øre pr. liter

	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	19.5	20.0	28.0	28.0	30.0	31.0
Februar	19.5	22.0	28.0	28.0	30.0	31.0
Mars	19.5	22.0	28.0	28.0	29.0	31.0
April	19.0	22.0	27.0	28.5	29.5	31.0
Mai	19.0	22.0	28.0	29.0	29.5	31.0
Juni	19.0	22.5	27.5	30.0	29.5	30.0
Juli	19.0	22.5	27.5	30.0	29.5	30.0
August	19.3	23.0	27.5	31.0	29.5	30.0
September	19.3	24.0	27.5	31.0	29.5	29.5
Oktober	19.5	27.0	27.5	31.0	30.0	29.5
November	20.0	28.0	27.5	31.0	30.0	30.0
Desember	20.5	28.0	27.5	31.0	30.5	30.0

Den mjølkepris som endelig kommer produsentene til gode — nettoutbyttet av meierimjølken — viser noe sterkere stigning. Meierienes driftsutgifter kommer her til fradrag, men statstilskudd utenom sentralenes grunnpriser kommer i tillegg. Som årsgjennomsnitt for hele landet var disse prisene i øre pr. kg:

1939.....	18.8	1942.....	33.5
1940.....	23.0	1943.....	35.5
1941.....	28.8		

Omsetningen av livdyr er underkastet prisregulering i og med det alminnelige forbud mot urimelige priser, men er ved kunngjøring den 27. juni 1940 unntatt fra forskriftene om forbud mot prisforhøyelse (27. april 1940). I løpet av 1941 er det gitt en del nærmere bestemmelser. For alminnelige arbeidshester er det angitt bestemte priser avhengig av rase, kvalitet og alder. Disse prisene er økt noe i 1942. For smågris er det fastsatt pris etter vekt. For upremierte livsauer gjelder slakteverdien med et tillegg på høyst 50 pst. For øvrig skal prisene stort sett baseres på prisen pr. 8. april 1940 — med tillegg for de økte utgifter ved oppdrettet. Da også førkrigsprisene er gjenstand for skjønn, vil det her bli et betydelig spillerom. Etterspørselen etter livdyr har vært stor og prisene har stort sett ligget høyere enn prisnivået for de fleste husdyrprodukter skulle tilsi.

Prisene på pelsdyrskinn var i sesongen 1939/40 kommet ned på et nivå som ikke gav noen fortjeneste. En kan regne med at det i den sesongen ble omsatt ca. 370 000 sølvrevskinn, men den pris produsentene oppnådde netto, var under kr. 50.00 pr. skinn. Dette i forbindelse med føringsvanskelighetene m. v. førte til at pelsdyralet ble sterkt redusert. I sesongen 1940/41 ble det omsatt ca. 250 000 sølvrevskinn til en gjennomsnittspris av kr. 190.00. For sesongen 1941/42 regnet en med ca. 160 000 sølvrevskinn. Av disse var 50 000 forhåndssolgt til Tyskland for en gjennomsnittspris av kr. 185.00. Den pris som ble oppnådd på auksjonene lå betydelig høyere, over kr. 300.00, så en kan regne med en gjennomsnittspris alt i alt av ca. kr. 250.00. For sesongen 1942/43 ble det truffet avtale om forhånds-

salg av 30 000 sølvrevskinn til Tyskland etter en gjennomsnittspris av kr. 290.00. Også i denne sesong lå prisene på auksjonene her betydelig høyere, omkring kr. 500.00, slik at en kan regne med en gjennomsnittspris i alt av ca. kr. 400.00. For sesongen 1943/44 var det truffet avtale om forhåndssalg til Tyskland på basis av 25 000 skinn og en gjennomsnittspris av kr. 415.00. Auksjonsprisene her hjemme var ca. kr. 550.00. Også for sesongen 1944/45 er det truffet en tilsvarende avtale om forhåndssalg av 25 000 skinn, men prisen er satt ned til kr. 310.00.

Også for blårev, platinarev og mink er det ved de fire siste vintres auksjoner oppnådd gode priser.

For skogsproduktene gjaldt også den midlertidige bestemmelse av 27. april 1940. De første eksakte maksimalpriser på tømmer, som ble satt 28. september 1940, innebar ingen forhøyelse av tidligere priser, men ved tillegg den 13. desember 1940 ble prisen på sagtømmer forhøyet noe. Høsten 1941 og 1943 ble fastsatt alminnelig prisforhøyelse. Prisene var for Østlandet kl. II med forskudd:

	Midtmålstømmer kr. pr. m ³		Toppmålstømmer Battenskalaens grunnpriser	
	Gran	Skurslip	Gran	Furu
28. september 1940	15.80	14.25	+ 95 pst.	+ 85 pst.
13. desember 1940	15.80	15.25	+ 110 »	+ 100 »
22. juli 1941	19.00	18.50	+ 130 »	+ 130 »
3. september 1943 (ved vassdrag)	23.00	22.50	+ 165 »	+ 165 »
14. september 1944	23.00	22.50	+ 170 »	+ 165 »

Ved prisbestemmelsene i september 1943 og 1944 ble vassdragslevering begunstiget i forhold til levering ved bilvei og jernbane. Levert ved bilvei er således prisen for midtmålstømmer 2 kroner lavere, og for toppmålstømmer er prosenttillegget 25 poeng lavere enn levert ved vassdrag.

For sevgebarket grankubb var prisen i 1939 kr. 11.50 pr. m³ løst mål. Maksimalpris ble først satt i juni 1941 til kr. 17.00 pr. l. m³ og forhøyet i juni 1942 til kr. 19.00 og i juni 1944 til kr. 20.00 pr. l. m³.

For driften 1943/44 gjaldt et driftstilskudd for tømmer og kubb for produsenter som leverte minst 65 pst. av det pålagte hogstkvantum. For driften 1944/45 er tillegget økt, men grensen er satt til minst 80 pst. av pålegget.

For et særlig pålagt hogstkvantum for fremdrift på sommerføre 1943 gjaldt et generelt pristillegg på inntil 15 pst. for tømmer og 20 pst. for kubb.

Landbrukets Prissentral har beregnet disse månedlige middelpriiser for landets 6 største byer for bjørkeved i 60 cm favn: Se tabellen på side 72.

Maksimalprisene på ved fra produsent varierer noe etter distriktene. De høyeste prisene var i kroner pr. favn: Se annen tabell på side 72.

Ved forskjellige tilleggbsbestemmelser er prisene av 21. mai 1941 etter hvert økt.

	Kr. pr. favn bjørkeved					
	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Januar	27.19	34.65	47.50	60.50	66.17	69.25
Februar	27.25	35.81	47.50	60.50	66.17	69.25
Mars	27.38	37.73	47.50	60.50	66.17	69.25
April	27.34	38.41	47.50	60.50	66.17	69.25
Mai	27.47	41.33	47.50	60.50	66.17	69.25
Juni	27.44	42.28	55.75	60.50	66.17	69.25
Juli	27.50	44.42	58.75	64.92	71.50	72.25
August	27.52	44.58	58.75	65.33	71.50	72.25
September	29.00	44.58	58.75	65.71	71.50	72.25 •
Oktober	31.55	45.08	58.92	65.71	71.50	72.25
November	32.35	46.15	59.08	65.71	71.50	72.25
Desember	32.56	47.75	59.08	65.71	71.50	72.25
Året	28.71	41.90	53.88	63.01	68.83	70.75

	Bjørk	Skogsved	
	60 cm	60 cm	3 m
Fra 18. september 1940 for Østlandet, Agder og Trøndelag	35.00	25.00	100.00
Fra 21. mai 1941 for prissone I	47.50	36.00	136.00

Høsten 1942, 1943 og 1944 gjaldt et tidligleveringstillegg for ved som var levert før nyttår på ca. kr. 2.00 pr. favn.

I april 1943 ble prissoneinndelingen opphevd og prisene for sone I gjort gjeldende for alle distrikter. Dette innebar en prisstigning f. eks. i sone III på kr. 3.00 pr. favn 60 cm skogsved.

Samtidig ble gitt et alminnelig driftstilskudd på kr. 3.00 pr. 60 cm favn og kr. 12.00 pr. 3 m favn på grunn av driftsforholdene.

For jordbrukets produksjonsmidler har prisstigningen stort sett vært mindre enn for produktene, etter Driftsinstituttets indeks 59 pst. fra 1938/39 til 1943/44. Forholdet mellom produktene og produksjonsmidlene var omtrent uforandret til 1941/42. For de to siste driftsårene ligger indekstallet for produksjonsmidlene 18 og 15 poeng lavere enn for produktene (se s. 63).

For kraftfôr og kunstgjødsel har prisene vært holdt meget stabile, til dels ved hjelp av betydelige tilskudd. Maskiner, redskaper og de fleste forbruksartikler er derimot steget betydelig i pris.

For de aller fleste av de nødvendige produksjonsmidler har imidlertid vareknapphet og rasjonering gjort seg gjeldende, og mangel på driftsmidler og bruk av erstatningsstoffer har bidratt til å vanskeliggjøre og fordyre produksjonen i tillegg til de eksakte prisstigninger som har funnet sted.

Kraftfôrprisene steg betydelig fra høsten 1939 til høsten 1940. Sildmjøl steg således fra kr. 27.50 til kr. 39.40, med over 40 pst. etter noteringen i «Sam-

virke». Statens Kornforretning har nå overtatt formidlingen og holder prisene stabile ved hjelp av tilskudd. Maksimalpris fra grossist til forbruker var i 1942 og 1943 kr. 35.15 pr. 100 kg. Fra 1. mai 1944 ble prisen forhøyet til kr. 35.65 på grunn av forhøyelse av fraktutjevningsavgiften.

For de fleste andre kraftfôrslag ble lagrene tømt i løpet av 1940. Fôrcellulose, som skal erstatte kullhydratkraftfôr, ble notert i «Samvirke» fra 1. juni 1940 med kr. 24.00 pr. 100 kg lufttørr sulfitcellulose, og redusert fra 1. oktober til kr. 21.00 ved hjelp av statsstøtte. Statens Kornforretning formidler omsetningen også av denne vare. Prisen til fabrikkene er etter hvert steget fra kr. 230.00 pr. tonn til kr. 283.00, men prisene til forbruker er holdt uforandret, som gjennomsnitt for tørr og våt cellulose. Maksimalpris fra grossist til forbruker var i 1942, 1943 og 1944 for tørr sulfitcellulose kr. 21.25 pr. 100 kg fra lager og kr. 1,00 lavere fob. fabrikk.

Cellulose er fritatt for omsetningsavgift, er ikke rasjonert og har betinget en tilleggsrasjon av sildmjøl og melasse.

For kunstgjødsel har noteringen i «Samvirke» vår og høst vært:

	20 pst. superfosfat	40 pst. kalisalt	Kalk- salpeter
1939 15. mars	6.78	13.75	15.10
» 15. november	9.00	16.80	14.35
1940 15. mars	11.12	13.50	14.90
» 15. november	11.40	15.15	14.40
1941 15. mars	10.92	14.67	14.31
» 15. november	11.26	14.30	13.90
1942 15. mars	11.26	15.00	13.90
» 15. november	—	14.30	13.90
1943 15. mars	—	15.00	13.90
» 15. november	—	14.30	13.90
1944 15. mars	—	15.00	13.90
» 15. november	—	14.30	13.90

Siden høsten 1941 er prisene uforandret. For kali 40 pst. gjelder prisen kr. 14.30 for bestilling før 1. januar. Etter 1. januar er prisen kr. 15.00 pr. 100 kg.

Fosforsyregjødsel ble rasjonert fra høsten 1940, og rasjonene ble ytterligere senket for sesongen 1941—42. Til bruk for sommeren 1943 ble det praktisk talt ikke tilvist fosforsyregjødsel, og kjøpet av kvelstoffgjødsel var begrenset, dog med et større kvantum enn i 1942. Heller ikke for avlingsåret 1944 ble det tildelt fosforsyregjødsel til vanlig jordbruk.

For maskiner, redskaper og bygningsartikler var det en rask prisstigning 1939—1940, og prisene har til dels steget en del også senere. Landbrukshøgskolens prisindeks for disse grupper viser en stigning på mellom 50 og 60 pst. fra august 1939 til høsten 1944. Også her har vareknappheten gjort seg sterkt gjeldende.

Fra Felleskjøpet har en følgende noteringer: Se tabellen øverst på side 74.

	Norsk plog (11 ²)	Fjærharv (9 t.)	Slåmaskin (2 h.)	Arbeids- kjerre	Høyvogn
1939.....	176.00	92.00	420.00	175.00	280.00
1940.....	194.00	108.00	497.00	215.00	330.00
1941.....	233.14	140.40	—	253.00	385.00
1942.....	233.14	140.40	—	253.00	385.00
1943.....	233.14	140.40	—	253.00	385.00
1944.....	240.13	148.12	815.00	253.00	385.00
1945.....	240.13	148.12	—	253.00	385.00

Arbeidslønningene i jordbruket steg fra 1939/40 til 1940/41 med 12 pst. for menn og 10 pst. for kvinner. Fra 1940/41 til 1941/42 med 31 pst. for menn og 28 pst. for kvinner, fra 1941/42 til 1942/43 med 19 pst. for menn og 18 pst. for kvinner, fra 1942/43 til 1943/44 med 9 pst. for menn og 12 pst. for kvinner og fra 1943—44 til 1944—45 med 8 pst. for menn og 10 pst. for kvinner. Siden 1938/39 er lønningene steget med gjennomsnittlig 120 pst. for menn og 119 pst. for kvinner. Sterkest er lønningene steget i de fem nordligste fylkene. Gjennomsnittlig for hele landet var lønningene i kroner:

	Årslønn (hertil kost og losji)		Daglønn i sommerhalvåret på egen kost						Daglønn for skogsarbeidere i vinterhalvåret		Gjennom- snittlig dagsfor- tjeneste for skogs- kjøring (mann og hest)
			Vårønn		Slåtønn		Skurønn				
	Tjene- ste- gutter	Tjene- ste- jenter	Menn	Kvin- ner	Menn	Kvin- ner	Menn	Kvin- ner	På arbeids- giverens kost	På egen kost	
1938-39	576	382	5.23	3.46	5.68	3.65	5.35	3.59	3.79	5.41	8.84
1939-40	624	411	5.55	3.68	6.05	3.89	5.65	3.82	4.13	5.87	9.65
1940-41	690	438	6.20	4.07	6.70	4.33	6.34	4.29	4.82	6.70	11.44
1941-42	892	535	8.20	5.26	9.01	5.65	8.38	5.45	6.44	8.80	14.81
1942-43	1 093	648	9.78	6.26	10.39	6.54	9.67	6.34	7.92	10.56	18.29
1943-44	1 237	746	10.61	6.86	11.28	7.13	10.46	6.98	8.45	11.12	18.82
1944-45	1 366	845	11.48	7.88	12.09	7.78	11.54	7.51	9.09	11.98	20.61

Bevegelsen i lønningene i de enkelte fylkene går fram av tabellen s. 75.

Salg av faste eiendommer gikk inn under det alminnelige forbud av 27. april 1940 mot å ta høyere priser enn de som var vanlige den 8. april 1940. Ved Prisdirektoratets kunngjøring av 8. oktober 1940 ble prisbestemmelsene for faste eiendommer nærmere fiksert. I sammenheng hermed ble det i Justisdepartementets forordning av 23. oktober 1940 bestemt at det i hvert herred og hver by skulle oppnevnes en prisnemnd til å avgjøre hva som skal gjelde som høyeste lovlige pris for fast eiendom. Samtidig ble det gjennomført alminnelig konsesjonsplikt for erverving av fast eiendom. Konsesjonen ble blant annet betinget av at prisbestemmelsene var overholdt.

Stigningen i eiendomsprisene har ikke desto mindre fortsatt. Fra 1938 til 1939 var stigningen 4.7 pst., fra 1939 til 1940 7.2 pst., fra 1940 til 1941 8.9 pst., fra 1941 til 1942 8.1 pst. og fra 1942 til 1943 11.2 pst. Siden eiendomsprisene

Årslønn for tjenere.

	M e n n							K v i n n e r						
	1944 —45	1943 —44	1942 —43	1941 —42	1940 —41	1939 —40	1938 —39	1944 —45	1943 —44	1942 —43	1941 —42	1940 —41	1939 —40	1938 —39
Østfold	1521	1 342	1 188	981	801	756	691	994	878	773	649	568	552	522
Akershus	1657	1 434	1 270	1 096	881	790	721	1116	926	820	698	612	591	547
Hedmark	1362	1 253	1 072	926	793	696	664	889	759	668	573	510	489	444
Opland	1567	1 309	1 222	973	782	719	649	958	781	739	638	516	503	452
Buskerud	1543	1 365	1 231	1 005	830	757	671	1008	969	765	650	587	553	498
Vestfold	1509	1 265	1 158	973	803	733	669	1108	888	819	646	585	536	513
Telemark	1389	1 333	1 089	955	713	701	647	852	776	643	569	496	478	442
Aust-Agder	1387	1 353	1 200	1 018	800	712	678	846	783	666	555	487	451	441
Vest-Agder	1285	1 299	1 028	900	698	625	600	805	776	652	557	449	411	390
Rogaland	1693	1 495	1 237	957	758	675	644	1001	858	694	552	472	437	419
Hordaland	1145	1 034	876	717	615	567	521	725	648	558	468	403	377	354
Sogn og Fjordane	1208	1 120	1 008	798	647	606	542	790	696	614	501	428	398	378
Møre og Romsdal	1080	989	854	672	528	473	440	745	636	537	434	361	344	308
Sør-Trøndelag	1287	1 152	1 043	843	587	552	466	829	723	650	527	388	354	320
Nord-Trøndelag	1356	1 193	1 143	961	669	594	534	849	756	683	558	407	381	345
Nordland	1399	1 267	1 173	923	632	558	510	679	633	554	455	323	288	267
Troms	1328	1 362	1 191	936	662	558	532	697	680	596	453	323	276	261
Finnmark	—	1 312	1 031	847	616	492	492	—	718	580	482	344	309	295
Bygdene i alt ..	1366	1 237	1 093	892	690	624	576	845	746	648	535	438	411	382

Daglønn i slåttonna på egen kost.

	1944 —45	1943 —44	1942 —43	1941 —42	1940 —41	1939 —40	1938 —39	1944 —45	1943 —44	1942 —43	1941 —42	1940 —41	1939 —40	1938 —39
Østfold	11.83	10.41	9.64	8.18	6.94	6.30	6.10	8.23	7.59	7.05	5.99	4.99	4.35	4.53
Akershus	11.38	10.07	9.67	8.22	6.88	6.29	5.81	8.55	7.65	6.09	5.86	5.01	4.46	4.11
Hedmark	10.38	9.72	8.45	7.65	6.23	5.42	5.32	7.34	6.35	5.70	5.13	4.16	3.83	3.63
Opland	10.35	9.32	8.41	7.21	6.04	5.42	5.10	6.82	6.26	5.69	5.13	4.04	3.81	3.47
Buskerud	11.33	10.83	9.91	7.93	6.82	6.61	5.92	7.54	6.14	6.40	5.13	4.42	4.27	3.97
Vestfold	12.60	10.37	10.23	8.88	7.25	7.10	6.37	9.00	7.36	7.23	6.08	5.14	4.78	4.15
Telemark	12.39	10.80	9.70	8.12	6.44	6.31	6.06	7.41	6.95	6.06	5.04	4.26	3.87	3.79
Aust-Agder	11.23	10.91	10.12	9.16	7.43	6.45	6.21	6.55	6.33	5.64	5.12	4.33	3.74	3.63
Vest-Agder	12.58	12.40	11.42	10.32	8.00	7.11	6.80	7.47	7.29	6.79	5.90	4.87	4.40	4.06
Rogaland	13.77	12.15	10.87	9.06	6.72	6.24	5.96	9.16	8.44	7.23	6.17	4.65	4.25	4.04
Hordaland	11.07	9.97	9.18	8.02	6.26	5.91	5.51	6.70	6.35	5.75	4.91	4.18	3.87	3.62
Sogn og Fjordane	10.84	10.17	8.69	7.50	5.67	5.27	4.80	7.29	6.38	5.57	4.99	3.83	3.51	3.35
Møre og Romsdal	11.25	10.46	9.70	8.18	6.01	5.87	5.30	7.24	6.67	6.19	5.53	3.98	3.87	3.53
Sør-Trøndelag	13.80	12.89	12.09	10.44	6.21	5.32	5.07	9.91	8.86	7.96	6.70	4.45	3.83	3.56
Nord-Trøndelag	12.09	10.81	10.30	9.54	6.67	5.65	5.09	7.96	6.75	6.93	6.13	4.29	3.63	3.43
Nordland	13.87	12.98	12.07	10.47	6.67	5.99	5.54	7.86	7.08	6.45	5.69	3.83	3.32	3.10
Troms	14.76	15.24	13.80	12.83	7.33	5.85	5.28	9.80	8.60	8.38	6.54	3.88	3.17	2.93
Finnmark	—	15.93	15.02	11.19	8.08	6.68	6.20	—	8.97	8.46	6.73	4.31	3.68	3.76
Bygdene i alt ..	12.09	11.28	10.39	9.01	6.70	6.05	5.68	7.78	7.13	6.54	5.65	4.33	3.89	3.65

lå på det laveste, i 1932—33, har det vært en stigning på 109.5 pst., siden 1938 er stigningen 46.8 pst. Skyldmarksverdien i 1943 var kr. 8 245 mot kr. 7 763 i 1920, som hittil var toppen. I 1932 var den 3 936.

Tabellen side 76 viser skyldmarksverdien i kroner fylkesvis i de enkelte år

fra 1938 av. Når en skal dømme om tallene, må en huske på at skyldmarksverdien varierer sterkt etter brukets størrelse. Den er størst for de minste eiendommer og faller stort sett jevnt med økende antall skyldmark pr. eiendom.

	1938	1939	1940	1941	1942	1943
Østfold	5 889	5 951	6 194	6 814	7 286	8 118
Akershus	6 199	6 661	6 985	7 666	8 276	9 837
Hedmark	4 914	5 225	5 761	6 314	7 067	8 073
Opland	5 380	5 615	6 164	6 531	6 997	7 984
Buskerud	6 138	6 251	6 811	7 501	8 152	9 064
Vestfold	6 114	6 271	6 634	6 965	7 732	8 640
Telemark	5 615	5 748	5 753	6 575	7 148	7 888
Aust-Agder	5 890	5 934	6 240	6 846	7 923	8 709
Vest-Agder	6 288	6 276	6 386	7 451	8 364	9 410
Rogaland	6 631	7 265	7 553	8 061	9 090	10 048
Hordaland	5 237	5 215	5 715	6 170	6 781	7 673
Sogn og Fjordane	4 621	4 907	5 200	5 796	6 167	7 052
Møre og Romsdal	4 748	5 105	5 287	5 540	6 421	6 736
Sør-Trøndelag	5 197	5 493	5 831	6 275	6 854	6 960
Nord-Trøndelag	4 938	5 021	5 343	6 107	6 635	6 809
Nordland	4 603	4 759	5 212	5 727	5 960	6 104
Troms	5 240	5 197	5 718	6 551	6 730	6 964
Riket (Finnmark unntatt)	5 617	5 879	6 304	6 865	7 418	8 245

Noen holdepunkter til å dømme om forholdet mellom det økonomiske resultat av de forskjellige driftsår, gir de gårdsregnskapene som blir bearbeidd ved Selskapet for Norges Vel. Disse regnskapene viste i driftsårene 1935/36—1937/38 påtakelig bedring i driftsresultatet. Regnskapsåret 1938/39 derimot viste — tross de gode avlinger i 1938 — igjen tilbakegang i lønnsomheten — driftsutgiftene var steget sterkere enn driftsinntektene. Driftsåret 1939/40 viste igjen et noe bedre økonomisk resultat, og denne bedring har fortsatt, dog med et lite tilbakeslag i 1942/43. For de bearbeidde regnskaper var bruttoavkastingen, driftsutgiftene og nettoavkastingen i kroner pr. dekar og forrentingsprosenten:

	Brutto- avkastning	Drifts- utgifter	Netto- avkastning	Forrentings- prosent
1937—38	78.26	63.22	15.04	4.9
1938—39	79.40	68.47	10.93	3.6
1939—40	86.04	72.69	13.35	4.2
1940—41	90.62	73.29	17.33	5.2
1941—42	100.91	80.86	20.05	6.0
1942—43	108.63	88.96	19.67	5.6
1943—44	120.41	96.65	23.76	6.8

En må dog være oppmerksom på at bedringen i driftsresultatet i de siste årene i noen grad skyldes realisasjongsgevinst ved salg, f. eks. av dyr som var fødd opp under et lavere prisnivå. Ellers skyldes den økte bruttoavkastning

først og fremst økte inntekter av planteproduksjonen — salg av poteter, korn, grønnsaker, frukt m. v. Bruttoinntekten ved salg av planteprodukter er for de undersøkte bruk under ett økt fra kr. 13.33 pr. dekar i 1938/39 til kr. 46.03 i 1943/44.

Det har i de siste årene vært en viss pengerikelighet blant jordbrukerne. Ved siden av bedringen i selve jordbrukets lønnsomhet — og som før nevnt en realisasjonsgevinst ved reduksjonen av besetningene — kommer betydelige inntekter fra skogen. For de mindre bruk, som i stor utstrekning er avhengig av inntekter utenom bruket, spiller det en stor rolle at adgangen til slikt arbeid har vært lett og betalingen for det svært god.

Samtidig som det frigjøres kapital ved realisasjon av realverdier, som besetning og skog, gjør forholdene det vanskelig å anbringe de frigjorte midler i ny produksjon, så begrenset som tilgangen er på de fleste viktigere produksjonsmidler.

Heldigvis synes det som om bøndene denne gang har nyttet høvet til å avbetale på gjelden. De samlede utlån i Hypotekbanken er således gått ned fra ca. 460 mill. kr. pr. 31. desember 1939 til ca. 350 mill. kr. i 1944 og i Boligbankene fra 237 mill. kr. pr. 20. juni 1939 og 243 mill. kr. i 1940 til 177 mill. kr. i 1944.

Byrået har for tiden i arbeid en ny undersøkelse av gjeldsforholdene i jordbruket. Etter det som hittil foreligger ser det ut til å være en nedgang i gjelden fra 1932 på ca. 200 mill. kr. samtidig som eiendomsverdiene er steget. Nedgangen faller for den vesentligste del på årene etter 1940.

Det har i det foregående vært nevnt at prisene delvis har vært stabilisert ved statstilskudd, dels for å hindre stigning i prisene på produksjonsmidlene, dels for å skaffe bøndene bedre priser uten direkte prisforhøyelse for vedkommende produkter.

Den innenlandske kornavl hadde også før krigen statsstøtte — i form av overpris for det korn som ble solgt til staten og trygd for det som ble malt til eget bruk. Det meste av utgiftene ved denne ordning ble utliknet på den betydelige innførsel av billig korn, bare en mindre del ble dekket ved direkte statsbevilgninger.

Statens kjøp av norsk korn omfattet i 1937/38 75 033 tonn, i 1938/39 72 293 tonn, i 1939/40 51 743 tonn, i 1940/41 51 128 tonn, i 1941/42 136 652 tonn, i 1942/43 160 969 tonn i 1943/44 175 196 tonn.

Leiemalt og kjøpt av bygdemøllene på trygdvilkår ble i 1937/38 195 511 tonn, i 1938/39 206 711 tonn, i 1939/40 201 545 tonn, i 1940/41 145 952 tonn. I 1941/42, da bygdemøllenes kjøp på trygdvilkår var falt bort og adgangen til å male til eget bruk var sterkt begrenset, ble det malt på trygdvilkår 62 286 tonn.

I alt var utgiftene ved denne statsstøtte til det norske korn i 1937/38 17.8 mill. kr., i 1938/39 20.0 mill. kr., i 1939/40 16.4 mill. kr., i 1940/41 10.1 mill. kr. og i 1941/42 5.1 mill. kr.

Det er nå ikke lenger noen «overpris» på norsk korn, idet det innførte korn

blir dyrere enn det norske. Den gjennomsnittlige innkjøpspris for kornet er derved steget sterkt. For allikevel å kunne holde mjøl- og brødpriisen uforandret, er det til nedsettelse av prisen på brødmjøl for budsjettåret 1941/42, 1942/43 og 1943/44 bevilget henholdsvis 60, 75 og 85 mill. kr.

Som kompensasjonstilskudd til mjølkeprisene var for 1939/40 bevilget 6.8 mill. kr., for budsjettårene 1941/42, 1942/43 og 1943/44 henholdsvis 16.5, 18.9 og 19.5 mill. kr. Til landsutjevning av mjølkeprisene var i 1939/40 bevilget 1.6 mill. kr., i 1940/41 1 mill. kr., i 1941/42 $\frac{1}{2}$ mill. kr., i 1942/43 22.6 mill. kr. og i 1943/44 21 mill. kr. Til tiltak vedkommende gårdssmør har det i de samme år vært bevilget mellom 50 og 70 000 kr.

Som tilskudd til nedsettelse av prisen på margarin og innført smør er det for budsjettårene 1941/42—1943/44 bevilget henholdsvis 4.5, 16.8 og 24.7 mill. kr.

Videre er, som før nevnt, prisen på kunstgjødsel og kraftfôr stabilisert ved statstilskudd. Som tilskudd til kunstgjødsel er det for de fem budsjettårene 1939/40—1943/44 bevilget henholdsvis 1.2, 1.8, 2.5, 3.3 og 4.2 mill. kr., til nedsettelse av prisen på silde mjøl fra 1940/41—1943/44 henholdsvis 10, 15.3, 23.2 og 22 mill. kr., til fôrcellulose 4.8, 12, 24.3 og 26.2 mill. kr. og til innført kraftfôr i 1940/41 8.2 og i 1941/42 8 mill. kr.

Foruten disse tilskuddene direkte til prisregulering, er det også ellers gitt offentlig støtte til flere nye tiltak som skulde tjene til å opphjelpe produksjonen, en kan nevne tilskudd til traktorer og gassgeneratorer, til oppføring av drivhus, til bygging av nye og væling av eldre potetkjellere, til oppføring av potettørkerier, til ugras- og frukttresprøyter m. m.

For flere av de tidligere tiltak til opphjelpe av jordbruket er tilskuddene forhøyet og formues- og inntektsgrensen hevet. Dette gjelder f. eks. støtten til bureising og ordinær nydyrking, grøfting av tidligere dyrket jord og gjødsel-opsamling.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo i mai 1945.

Gunnar Jahn.

Paul Barca.

Tabeller.

Tabell 1. Kornarealet

	Østfold	Akershus	Hedmark	Opland	Buskerud	Vestfold	Telemark	Aust-Agder
Hvete:								
1939.....	81 899	65 258	56 638	28 920	36 784	56 451	27 973	8 452
1940.....	76 280	65 700	57 366	27 922	36 421	55 518	28 009	9 272
1941 ¹	73 337	78 567	60 511	32 016	41 124	61 681	30 317	11 777
1942.....	70 732	83 421	67 765	35 877	41 454	57 171	29 499	12 519
1943.....	67 902	81 041	61 906	31 939	41 149	54 200	28 296	12 606
1944.....	65 648	77 830	59 958	32 779	40 623	52 942	27 926	12 824
Rug:								
1939.....	6 459	2 196	4 367	3 391	2 958	7 874	1 209	581
1940.....	6 135	2 105	4 372	3 346	2 897	7 587	1 195	570
1941 ¹	8 592	2 276	5 075	4 032	3 096	8 013	1 472	791
1942.....	12 314	2 638	5 935	4 718	3 441	8 194	1 616	840
1943.....	11 244	2 695	5 205	4 639	2 899	7 458	1 244	770
1944.....	11 165	3 207	4 702	4 432	2 856	6 967	1 050	647
Bygg:								
1939.....	1 305	35 272	50 224	106 826	19 926	3 205	6 742	2 201
1940.....	1 308	36 612	52 534	108 428	19 567	3 317	6 870	2 348
1941 ¹	6 116	39 997	60 922	110 824	24 589	5 951	9 868	3 695
1942.....	8 382	34 552	53 457	102 048	23 245	6 353	9 447	3 422
1943.....	7 691	34 769	52 925	96 248	21 653	6 391	8 213	3 065
1944.....	5 711	33 785	48 721	91 867	19 832	5 435	6 906	2 341
Havre:								
1939.....	149 392	156 852	129 426	50 828	60 566	70 241	22 888	12 613
1940.....	163 435	158 264	128 779	50 066	60 263	71 716	22 590	12 764
1941 ¹	168 022	160 264	132 828	48 615	63 327	79 158	24 896	11 390
1942.....	159 060	163 370	131 296	50 258	63 991	78 836	24 478	10 591
1943.....	169 229	173 927	133 710	51 772	62 833	79 963	23 273	9 423
1944.....	155 179	169 965	128 372	54 134	62 619	76 001	21 613	9 147
Blandkorn:								
1939.....	2 008	4 198	5 075	30 980	4 228	864	122	67
1940.....	2 098	4 223	5 075	30 825	4 228	879	122	69
1941 ¹	4 807	7 361	9 919	41 651	5 916	1 423	169	92
1942.....	5 288	7 568	10 388	44 313	6 615	1 247	260	40
1943.....	3 738	6 010	8 615	40 978	6 144	825	303	61
1944.....	3 159	6 903	7 436	40 421	5 614	960	389	62
Erter:								
1939.....	485	723	723	2 357	648	170	62	239
1940.....	521	762	730	2 352	684	187	64	231
1941 ¹	617	1 435	1 994	3 321	1 187	494	256	298
1942.....	967	1 665	2 144	3 479	1 220	711	293	154
1943.....	1 286	1 607	2 437	2 919	1 497	828	354	189
1944.....	1 581	1 874	2 458	3 089	1 711	962	396	326

¹ I 1941 bare bruk over 5 dekar.

1939—1944. Dekar.

Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark	Rikets bygder
4 691	10 014	926	850	2 812	10 488	18 929	910	136	—	412 131
4 990	9 396	969	874	3 071	10 447	18 266	924	163	—	405 588
8 834	10 862	2 256	2 172	7 105	13 915	23 746	1 437	22	—	459 679
11 202	16 132	5 049	4 249	11 083	16 742	26 940	2 253	28	—	492 116
12 034	19 100	5 474	5 018	12 437	16 125	24 133	2 133	10	—	475 503
12 564	20 575	6 611	6 387	16 327	15 413	23 640	2 403	19	—	474 469
616	987	157	61	112	158	149	481	5	—	31 761
614	1 006	167	60	112	158	149	466	5	—	30 944
828	1 800	462	74	102	102	59	482	2	—	37 258
807	1 173	281	70	89	107	94	494	4	—	42 815
690	880	180	76	106	106	48	400	2	—	38 642
546	813	145	77	79	73	116	443	—	—	37 318
649	15 014	2 162	7 071	19 916	77 558	95 658	18 320	5 682	11	467 742
666	15 945	2 233	7 425	21 609	81 281	99 006	19 419	5 818	11	484 397
2 141	17 949	6 666	12 310	28 785	83 183	103 100	29 929	7 570	2	553 597
1 913	16 717	7 512	12 530	28 651	75 702	98 280	32 891	11 141	129	526 372
2 080	16 965	8 794	12 829	28 307	73 945	96 255	30 388	8 968	6	509 492
1 625	14 247	8 117	11 480	26 200	66 463	87 662	27 409	7 247	10	465 058
16 987	53 405	13 603	10 913	27 999	34 513	54 068	5 870	79	—	870 243
17 734	56 502	14 093	11 044	29 175	34 306	54 230	5 829	79	—	890 869
19 757	60 557	17 799	14 113	32 111	34 002	53 175	5 321	39	5	925 379
18 063	57 200	16 923	13 267	30 440	34 280	53 791	5 294	173	3	911 314
16 316	52 437	14 999	11 421	26 753	33 921	56 338	4 994	137	3	921 449
14 832	50 243	13 355	10 309	23 096	33 219	57 285	5 001	59	1	884 430
38	285	108	177	137	307	226	118	5	—	48 943
38	285	103	164	133	309	215	118	5	—	48 889
61	680	173	253	243	457	377	191	6	4	73 783
55	215	192	140	228	369	443	157	10	1	77 529
41	182	138	142	250	533	276	221	7	1	68 465
70	117	139	94	155	411	419	201	8	6	66 564
19	136	13	12	18	71	240	4	1	—	5 921
19	153	11	12	19	73	257	4	1	—	6 080
52	150	13	54	39	97	301	7	3	—	10 318
53	98	25	50	68	133	327	13	1	—	11 401
48	67	33	31	71	167	385	15	—	—	11 934
43	46	33	37	82	196	509	9	—	—	13 352

Tabell 1 b. Kornarealet

	Østfold	Akershus	Hedmark	Opland	Buskerud	Vestfold	Telemark	Aust-Agder
Hvete:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940.....	93.1	100.7	101.3	96.5	99.0	98.3	100.1	109.7
1941 ¹	89.5	120.4	106.8	110.7	111.8	109.3	108.4	139.3
1942.....	86.4	127.8	119.6	124.1	112.7	101.3	105.5	148.1
1943.....	82.9	124.2	109.3	110.4	111.9	96.0	101.2	149.1
1944.....	80.2	119.3	105.9	113.3	110.4	93.8	99.8	151.7
Rug:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940.....	95.0	95.9	100.1	98.7	97.9	96.4	98.8	98.1
1941 ¹	133.0	103.6	116.2	118.9	104.7	101.8	121.8	136.1
1942.....	190.6	120.1	135.9	139.1	116.3	104.1	133.7	144.6
1943.....	174.1	122.7	119.2	136.8	98.0	94.7	102.9	132.5
1944.....	172.9	146.0	107.7	130.7	96.6	88.5	86.8	111.4
Bygg:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940.....	100.2	103.8	104.6	101.5	98.2	103.5	101.9	106.7
1941 ¹	468.7	113.4	121.3	103.7	123.4	185.7	146.4	167.9
1942.....	642.3	98.0	106.4	95.5	116.7	198.2	140.1	155.5
1943.....	589.3	98.6	105.4	90.1	108.7	199.4	121.8	139.3
1944.....	437.6	95.8	97.0	86.0	99.5	169.6	102.4	106.4
Havre:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940.....	109.4	100.9	99.5	98.5	99.5	102.1	98.7	101.2
1941 ¹	112.5	102.2	102.6	95.6	104.6	112.7	108.8	90.3
1942.....	106.5	104.2	101.4	98.9	105.7	112.2	106.9	84.0
1943.....	113.3	110.9	103.3	101.9	103.7	113.8	101.7	74.7
1944.....	103.9	108.4	99.2	106.5	103.4	108.2	94.4	72.5
Blandkorn:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940.....	104.5	100.6	100.0	99.5	100.0	101.7	100.0	103.0
1941 ¹	239.4	175.3	195.4	134.4	139.9	164.7	138.5	137.3
1942.....	263.3	180.3	204.7	143.0	156.5	144.3	213.1	59.7
1943.....	186.2	143.2	169.8	132.3	145.3	95.5	248.4	91.0
1944.....	157.3	164.4	146.5	130.5	132.8	111.1	313.6	92.5
Erter:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940.....	107.4	105.4	101.0	99.8	105.6	110.0	103.2	96.7
1941 ¹	127.2	198.5	275.8	140.9	183.2	290.6	412.9	124.7
1942.....	199.4	230.3	296.5	147.6	188.3	418.2	472.6	64.4
1943.....	265.2	222.3	337.1	123.8	231.0	487.1	571.0	79.1
1944.....	326.0	259.2	340.0	131.1	264.0	565.9	638.7	136.4

¹ I 1941 bare bruk over 5 dekar.

1939—1944. Relative tall.

Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark	Rikets bygder
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	—	100.0
106.4	93.8	104.6	102.8	109.2	99.6	96.5	101.5	119.9	—	98.4
188.3	108.5	243.6	255.5	252.7	132.7	125.4	157.9	16.2	—	111.5
238.8	161.1	545.2	499.9	394.1	159.6	142.3	247.6	20.6	—	119.4
256.5	190.7	591.1	590.4	442.3	153.7	127.5	234.4	7.4	—	115.4
267.8	205.5	713.9	751.4	580.6	147.0	124.9	264.1	14.0	—	115.1
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	—	100.0
99.8	101.9	106.4	98.4	100.0	100.0	100.0	96.9	100.0	—	97.4
134.4	182.4	294.3	121.3	91.1	64.6	39.6	100.2	40.0	—	117.3
131.0	118.8	179.0	114.8	79.5	67.7	63.1	102.7	80.0	—	134.8
112.0	89.2	114.6	124.6	94.6	67.1	32.2	83.2	40.0	—	121.7
88.6	82.4	92.4	126.2	70.5	46.2	77.9	92.1	—	—	117.5
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
102.6	106.2	103.3	105.0	108.5	104.8	103.5	106.0	102.4	100.0	103.6
329.9	119.5	308.3	174.1	144.5	107.3	107.8	163.4	133.2	18.2	118.4
294.8	111.3	347.5	177.2	143.9	97.6	102.7	179.5	196.1	172.7	112.5
320.5	113.0	406.8	181.4	142.1	95.3	100.6	165.9	157.8	54.5	108.9
250.4	94.9	375.4	162.4	131.6	85.7	91.6	149.6	127.5	—	99.4
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	—	100.0
104.4	105.8	103.6	101.2	104.2	99.4	100.3	99.3	100.0	—	102.4
116.3	113.4	130.8	129.3	114.7	98.5	98.4	90.6	49.4	—	106.3
106.3	107.1	124.4	121.6	108.7	99.3	99.5	90.2	219.0	—	104.7
96.0	98.2	110.3	104.7	95.5	98.3	104.2	85.1	173.4	—	105.9
87.3	94.1	98.2	94.5	82.5	96.3	105.9	85.2	74.7	—	101.6
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	—	100.0
100.0	100.0	95.4	92.7	97.1	100.7	95.1	100.0	100.0	—	99.9
160.5	238.6	160.2	142.9	177.4	148.9	166.8	161.9	120.0	—	150.8
144.7	75.4	177.8	79.1	166.4	120.2	196.0	133.1	200.0	—	158.4
107.9	63.9	127.8	80.2	182.5	173.6	122.1	187.3	140.0	—	139.9
184.2	41.1	128.7	53.1	113.1	133.9	185.4	170.3	160.0	—	136.0
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	—	100.0
100.0	112.5	84.6	100.0	105.6	102.8	107.1	100.0	100.0	—	102.7
273.7	110.3	100.0	450.0	216.7	136.6	125.4	175.0	300.0	—	174.3
278.9	72.1	192.3	416.7	377.8	187.3	136.3	325.0	100.0	—	192.6
252.6	49.3	253.8	258.3	253.5	235.2	160.4	375.0	—	—	201.6
226.3	33.8	253.8	308.3	455.6	276.1	212.1	225.0	—	—	225.5

Tabell 2. Åkerarealet

	Østfold	Akershus	Hedmark	Opland	Buskerud	Vestfold	Telemark	Aust-Agder
Korn og erter:								
1939.....	241 548	264 499	246 453	223 302	125 110	138 805	58 996	24 153
1940 ¹	249 777	267 666	248 856	222 939	124 060	139 204	58 850	25 254
1941 ²	261 491	289 900	271 249	240 459	139 239	156 720	66 978	28 043
1942.....	256 743	293 214	270 985	240 693	139 966	152 512	65 593	27 566
1943.....	261 090	300 049	264 798	228 495	136 175	149 665	61 683	26 114
1944.....	242 443	293 564	251 647	226 722	133 255	143 267	58 280	25 347
Poteter:								
1939.....	38 872	47 698	58 052	43 932	25 508	32 919	19 940	13 729
1940 ¹	44 353	54 233	63 915	48 721	28 135	36 507	22 612	15 390
1941 ²	45 230	54 582	68 248	52 528	28 169	39 525	23 817	16 141
1942.....	59 633	77 706	92 594	72 714	40 434	53 238	30 601	21 731
1943.....	64 421	82 343	97 664	76 863	43 713	54 422	29 315	20 193
1944.....	54 592	73 003	87 672	70 989	38 787	50 191	26 472	18 665
Rotvekster:								
1939.....	22 790	27 339	30 783	22 662	11 528	16 218	6 562	2 597
1940 ¹	23 551	28 215	31 768	22 152	12 142	16 723	6 647	2 684
1941 ²	30 847	34 912	36 202	25 844	14 236	19 857	8 303	3 239
1942.....	28 085	31 660	30 293	23 429	13 009	17 159	7 454	2 891
1943.....	18 289	18 803	21 266	18 655	10 291	13 783	6 448	2 877
1944.....	27 666	29 805	34 897	29 122	14 865	19 084	7 990	3 230
Grønnsaker:								
1939.....	7 287	8 137	4 463	3 707	4 813	4 451	2 223	2 104
1941 ²	8 398	8 720	3 749	2 753	5 777	5 670	1 909	2 341
1942.....	10 838	14 144	5 401	4 676	8 057	8 227	2 931	3 344
1943.....	9 222	12 470	5 301	5 474	7 145	6 890	2 389	2 904
1944.....	7 927	10 846	5 093	5 520	6 541	6 968	2 222	2 491
Andre vekster på åker og i hage:								
1939.....	25 825	48 552	30 016	22 370	24 661	20 628	13 676	7 608
1941 ²	16 595	15 706	26 297	21 360	16 674	10 278	8 727	4 531
1942.....	17 246	22 700	27 906	18 313	15 580	12 734	8 389	4 026
1943.....	19 142	27 505	32 279	22 679	17 054	12 994	8 062	4 227
1944.....	19 293	30 979	41 955	21 867	17 900	15 089	9 386	4 911
Åker og hage i alt:								
1939.....	336 322	396 225	369 767	315 973	191 620	213 021	101 397	50 191
1941 ²	362 561	403 820	405 745	342 944	204 095	232 050	109 734	54 295
1942.....	372 545	439 424	427 179	359 825	217 046	243 870	114 968	59 558
1943.....	372 164	441 170	421 308	352 166	214 378	237 754	107 897	56 315
1944.....	351 921	433 197	421 264	354 220	211 348	234 599	104 350	54 644

¹ For 1940 beregnede tall. ² For 1941 bare bruk over 5 dekar.

1939—1944. Dekar.

Vest- Agder	Roga- land	Horda- land	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør- Trønde- lag	Nord- Trønde- lag	Nord- land	Troms	Finn- mark	Rikets bygder
23 000	79 841	16 969	19 084	50 994	123 095	169 270	25 703	5 908	11	1 836 741
24 061	83 287	17 576	19 579	54 119	126 574	172 123	26 760	6 071	11	1 866 767
31 673	91 998	27 369	28 976	68 385	131 756	180 758	37 367	7 642	11	2 060 014
32 093	91 535	29 982	30 306	70 559	127 333	179 875	41 102	11 357	133	2 061 547
31 209	89 631	29 618	29 517	67 924	124 797	177 435	38 151	9 124	10	2 025 485
29 680	86 041	28 400	28 384	65 939	115 775	169 631	35 466	7 333	17	1 941 191
13 243	37 721	26 590	18 098	26 371	22 008	34 778	30 151	15 142	2 175	506 927
15 719	43 945	30 419	20 921	30 617	24 671	38 325	34 282	17 186	2 443	572 394
16 348	48 253	30 903	21 237	31 381	26 812	41 345	35 261	16 604	2 465	598 849
22 484	66 602	37 254	26 367	39 084	33 771	53 660	39 744	19 767	2 512	789 896
22 039	64 267	37 919	26 526	39 147	33 332	53 372	40 637	19 099	2 793	808 065
19 424	58 615	35 128	24 808	35 793	30 681	50 413	38 075	18 110	2 851	734 269
2 595	25 424	4 329	2 891	6 887	13 614	24 481	4 114	573	47	225 434
2 597	25 014	4 254	2 884	6 631	13 741	23 672	3 663	602	47	226 987
3 103	29 540	5 651	3 405	7 520	16 023	27 514	3 574	456	40	270 266
2 529	25 532	4 285	3 052	6 947	15 342	25 744	3 398	607	92	241 508
2 327	25 175	3 858	2 715	5 879	11 039	19 479	3 271	362	60	184 577
2 612	28 801	4 373	3 011	7 277	14 382	25 897	3 213	283	66	256 574
1 382	3 514	1 931	796	1 641	1 303	3 059	1 448	415	113	52 787
1 574	5 330	2 398	778	1 736	1 220	3 687	1 144	431	49	57 664
1 970	6 202	3 447	1 136	2 551	1 982	3 816	2 262	1 041	135	82 160
1 742	5 388	2 752	989	2 050	1 546	3 188	2 562	1 036	112	73 160
1 653	5 719	2 477	881	1 656	1 368	2 769	2 045	1 001	150	67 327
7 165	16 099	23 290	14 821	13 398	8 168	7 995	20 122	14 927	4 458	323 779
4 165	11 789	16 756	12 847	7 627	7 469	7 084	13 819	12 328	2 837	216 889
2 965	11 227	18 015	13 583	6 897	6 005	4 759	9 359	9 385	3 556	212 645
3 746	15 013	19 813	14 166	7 856	8 265	6 100	10 001	12 323	4 059	245 284
4 214	14 486	21 620	15 491	9 033	11 965	6 931	13 101	13 188	4 472	275 881
47 385	162 599	73 109	55 690	99 291	168 188	239 583	81 538	36 965	6 804	2 945 668
56 863	186 910	83 077	67 243	116 649	183 280	260 388	91 165	37 461	5 402	3 203 682
62 041	201 098	92 983	74 444	126 038	184 433	267 854	95 865	42 157	6 428	3 387 756
61 063	199 474	93 960	73 913	122 856	178 979	259 574	94 622	41 944	7 034	3 336 571
57 583	193 662	91 998	72 575	119 698	174 171	255 641	91 900	39 915	7 556	3 275 242

Tabell 2 b. Åkerarealet

	Østfold	Akershus	Hedmark	Opland	Buskerud	Vestfold	Telemark	Aust-Agder
Korn og erter:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940 ¹	103.4	101.2	101.0	99.8	99.2	100.3	99.8	104.6
1941 ²	108.3	109.6	110.1	107.7	111.3	112.9	113.5	116.1
1942.....	106.3	110.9	110.0	107.8	111.9	109.9	111.2	114.1
1943.....	108.1	113.4	107.4	102.3	108.8	107.8	104.6	108.1
1944.....	100.4	111.0	102.1	101.5	106.5	103.2	98.8	104.9
Poteter:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940 ¹	114.1	113.7	110.1	110.9	110.3	110.9	113.4	112.1
1941 ²	116.4	114.4	117.0	119.6	110.4	120.1	119.4	117.6
1942.....	153.4	162.9	159.5	165.5	158.5	161.7	153.5	158.3
1943.....	165.7	172.6	168.2	175.0	171.4	165.3	147.0	147.1
1944.....	140.4	153.1	151.0	161.6	152.1	152.5	132.8	136.0
Rotvekster:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940 ¹	103.3	103.2	103.2	97.7	105.3	103.1	101.3	103.4
1941 ²	135.4	127.7	117.6	114.0	123.5	122.4	126.5	124.7
1942.....	123.2	115.8	98.4	103.4	112.8	105.8	113.6	111.3
1943.....	80.3	68.8	69.1	82.3	89.3	85.0	98.3	110.8
1944.....	121.4	109.0	113.4	128.5	128.9	117.7	121.8	124.4
Grønnsaker:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1941 ²	115.2	107.2	84.0	74.3	120.0	127.4	85.9	111.3
1942.....	148.7	173.8	121.0	126.1	167.4	184.8	131.8	158.9
1943.....	126.6	153.3	118.8	147.7	148.5	154.8	107.5	138.0
1944.....	108.8	133.3	114.1	148.9	135.9	156.5	100.0	118.4
Andre vekster på åker og i hage:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1941 ²	64.3	32.3	87.6	95.5	67.6	49.8	63.8	59.6
1942.....	66.8	46.8	93.0	81.9	63.2	61.7	61.3	52.9
1943.....	74.1	56.7	107.5	101.4	69.2	63.0	58.9	55.6
1944.....	74.7	63.8	139.8	97.8	72.6	73.1	68.6	64.6
Åker og hage i alt:								
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1941 ²	107.8	101.9	109.7	108.5	106.5	108.9	108.2	108.2
1942.....	110.8	110.9	115.5	113.9	113.3	114.5	113.4	118.7
1943.....	110.7	111.3	113.9	111.5	111.9	111.6	106.4	112.2
1944.....	104.6	110.6	113.9	112.1	110.3	110.1	102.9	108.9

¹ For 1940 beregnede tall. ² For 1941 bare bruk over 5 dekar.

1939—1944. Relative tall.

Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark	Rikets bygder
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
104.6	104.3	103.6	102.6	106.1	102.8	101.7	104.1	102.8	100.0	101.6
137.7	115.2	161.3	151.8	134.1	107.0	106.8	145.4	129.4	100.0	112.2
139.5	114.6	176.7	158.8	138.4	103.4	106.3	159.9	192.2	1 209.1	112.2
135.7	112.3	174.5	154.7	133.2	101.4	104.8	148.4	154.4	90.9	110.3
129.0	107.8	167.4	148.7	129.3	94.1	100.2	138.0	124.1	154.5	105.7
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
118.7	116.5	114.4	115.6	116.1	112.1	110.2	113.7	113.5	112.3	112.9
123.4	127.9	116.2	117.3	119.0	121.8	118.9	116.9	109.7	113.3	118.1
169.8	176.6	140.1	145.7	148.2	153.4	154.3	131.8	130.5	115.5	155.8
166.4	170.4	142.6	146.7	148.4	151.5	153.5	134.8	126.1	128.4	159.4
146.7	155.4	132.1	137.1	135.7	139.4	145.0	126.3	119.6	131.1	144.8
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
100.1	98.4	98.3	99.8	96.3	100.9	96.7	89.0	105.1	100.0	100.7
119.6	116.2	130.5	117.8	109.2	117.7	112.4	86.9	79.6	85.1	119.9
97.5	100.4	99.0	105.6	100.9	112.7	105.2	82.6	105.9	195.7	107.1
89.7	99.0	89.1	93.9	85.4	81.1	79.6	79.5	63.2	127.7	81.9
100.7	113.3	101.0	104.2	105.7	105.6	105.8	78.1	49.4	140.4	113.8
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
113.9	151.7	124.2	97.7	105.8	93.6	120.5	79.0	103.9	43.4	109.2
142.5	176.5	178.5	142.7	155.5	152.1	124.7	156.2	250.8	119.5	155.6
126.0	153.3	142.5	124.2	124.9	118.6	104.2	176.9	249.6	99.1	138.6
119.6	162.7	128.3	110.7	100.9	105.0	90.5	141.2	241.2	132.7	127.5
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
58.1	73.2	71.9	86.7	56.9	91.4	88.6	68.7	82.6	63.6	67.0
41.4	69.7	77.4	91.6	51.5	73.5	59.5	46.5	62.9	79.8	65.7
52.3	93.3	85.1	95.6	58.6	101.2	76.3	49.7	82.6	91.0	75.8
58.8	90.0	92.8	104.5	67.4	146.5	86.7	65.1	88.3	100.3	85.2
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
120.0	115.0	113.6	120.7	117.5	109.0	108.7	111.8	101.3	79.4	108.8
130.9	123.7	127.2	133.7	126.9	109.7	111.8	117.6	114.0	94.5	115.0
128.9	122.7	128.5	132.7	123.7	106.4	108.3	116.0	113.5	103.4	113.3
121.5	119.1	125.8	130.3	120.6	103.6	106.7	112.7	108.0	111.1	111.2

Tabell 3. Husdyrholdet

		Østfold	Akershus	Hed- mark	Opland	Buske- rud	Vestfold	Tele- mark	Aust- Agder
Hester ÷ føll:	²⁰ / ₆ 1939	14 165	14 813	15 988	17 491	10 572	9 936	7 739	3 617
	¹⁵ / ₄ 1941	14 096	15 851	16 397	18 136	10 780	10 137	7 732	3 513
	¹⁵ / ₄ 1942	14 057	15 791	16 397	18 283	10 602	10 232	7 859	3 578
	¹ / ₄ 1943	14 645	16 144	16 993	19 256	11 104	10 301	8 214	3 665
	¹ / ₄ 1944	14 923	16 596	17 527	19 572	11 427	10 705	8 568	3 855
Storfe i alt:	²⁰ / ₆ 1939	90 154	100 049	130 845	140 804	72 939	59 030	49 534	25 754
	¹⁵ / ₄ 1941	76 682	87 342	120 938	130 647	66 054	50 250	42 590	22 056
	¹⁵ / ₄ 1942	71 481	81 997	115 716	124 672	61 120	47 719	41 527	21 866
	¹ / ₄ 1943	72 579	83 759	115 451	124 873	64 497	46 366	42 900	21 544
	¹ / ₄ 1944	74 806	85 887	118 461	126 493	65 811	48 170	44 815	22 136
Mjølkekyr:	²⁰ / ₆ 1939	51 868	60 355	78 154	84 593	44 084	32 414	31 318	16 836
	¹⁵ / ₄ 1941	49 200	57 164	78 225	83 531	42 886	29 884	29 630	15 778
	¹⁵ / ₄ 1942	46 136	53 918	75 658	79 862	39 940	28 614	28 735	15 674
	¹ / ₄ 1943	44 292	52 613	73 760	75 854	40 153	27 067	28 460	15 436
	¹ / ₄ 1944	43 741	51 914	72 743	74 084	39 464	27 014	28 711	15 437
Voksne sauer:	²⁰ / ₆ 1939	1 286	4 185	38 923	40 044	14 645	1 884	14 040	9 782
	¹⁵ / ₄ 1941	1 490	4 847	39 297	42 468	15 022	1 962	13 864	9 328
	¹⁵ / ₄ 1942	2 715	6 603	42 634	46 093	15 596	2 816	15 523	10 385
	¹ / ₄ 1943	4 202	9 639	49 058	52 117	18 415	3 861	17 507	12 536
	¹ / ₄ 1944	7 217	11 875	54 862	58 432	21 222	5 008	20 721	14 149
Voksne geiter:	²⁰ / ₆ 1939	10	150	7 349	24 138	4 069	34	4 441	1 030
	¹⁵ / ₄ 1941	23	168	7 140	23 168	3 571	43	3 888	1 049
	¹⁵ / ₄ 1942	37	244	7 987	22 366	3 517	106	3 999	966
	¹ / ₄ 1943	147	669	8 448	21 481	3 845	285	3 991	899
	¹ / ₄ 1944	281	1 319	10 166	22 018	4 346	381	4 577	924
Svin i alt:	²⁰ / ₆ 1939	34 562	49 763	45 484	39 560	20 317	23 687	18 339	7 942
	¹⁵ / ₄ 1941	24 750	36 356	31 614	36 916	12 800	15 470	12 877	5 228
	¹⁵ / ₄ 1942	15 225	27 676	25 598	30 118	9 936	11 757	11 667	4 724
	¹ / ₄ 1943	10 763	17 124	15 918	19 571	5 635	7 378	7 461	2 944
	¹ / ₄ 1944	18 790	27 347	22 362	26 068	11 324	12 596	11 476	4 343
Avlspurker:	²⁰ / ₆ 1939	4 493	7 618	5 844	7 569	1 580	2 171	2 002	877
	¹⁵ / ₄ 1941	4 294	7 205	6 031	7 517	1 798	2 592	2 200	818
	¹⁵ / ₄ 1942	2 966	5 104	4 730	5 904	1 298	1 957	1 644	628
	¹ / ₄ 1943	2 471	4 134	3 880	4 744	1 135	1 550	1 324	431
	¹ / ₄ 1944	3 541	5 387	4 703	5 489	1 629	2 250	1 822	515
Voksne høns:	²⁰ / ₆ 1939	361 527	329 035	212 443	164 249	144 480	227 378	135 462	71 497
	¹⁵ / ₄ 1941	294 135	252 016	187 251	151 439	120 906	165 407	96 917	53 495
	¹⁵ / ₄ 1942	132 942	113 286	104 416	90 145	57 039	74 167	49 098	31 117
	¹ / ₄ 1943	101 652	94 621	80 615	70 522	45 822	53 683	37 549	25 777
	¹ / ₄ 1944	111 109	112 461	84 554	72 790	52 350	61 601	38 301	27 200
Voksne sølv- rever:	²⁰ / ₆ 1939	7 507	6 981	11 075	15 274	15 698	5 050	10 333	3 679
	¹⁵ / ₄ 1941	4 309	4 935	7 705	10 150	7 382	3 283	4 432	1 674
	¹⁵ / ₄ 1942	3 163	3 337	5 301	7 090	5 347	2 276	3 107	1 153
	¹ / ₄ 1943	3 279	3 244	5 775	7 369	5 635	2 124	3 016	1 092
	¹ / ₄ 1944	3 899	3 926	6 598	8 546	5 945	2 181	3 317	1 077
Voksne andre rever:	²⁰ / ₆ 1939	188	359	638	1 967	866	420	181	40
	¹⁵ / ₄ 1941	427	819	859	1 962	1 138	595	408	93
	¹⁵ / ₄ 1942	242	488	607	1 359	771	447	295	74
	¹ / ₄ 1943	283	840	619	1 701	1 136	841	401	81
	¹ / ₄ 1944	222	687	1 090	2 224	1 854	1 078	620	148
Voksne mink:	²⁰ / ₆ 1939	365	1 710	1 960	531	608	64	69	139
	¹⁵ / ₄ 1941	388	2 126	1 587	249	421	69	195	43
	¹⁵ / ₄ 1942	355	1 112	1 173	208	164	61	388	54
	¹ / ₄ 1943	423	786	1 542	302	265	97	392	68
	¹ / ₄ 1944	550	1 345	1 975	287	310	81	534	120

1939—1944.

Vest-Agder	Roga-land	Horda-land	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nord-land	Troms	Finnmark	Rikets bygder
4 419	15 250	10 349	10 243	12 005	13 529	11 877	9 439	5 327	1 037	187 796
4 305	15 340	10 435	10 048	12 143	14 348	12 052	9 580	5 431	1 005	191 329
4 359	15 324	10 363	10 195	12 366	14 331	12 069	9 828	5 564	998	192 196
4 584	15 947	10 566	10 425	12 655	14 615	12 257	9 935	5 765	1 032	198 103
4 891	17 022	11 205	11 078	13 271	15 054	12 459	10 349	6 033	1 090	205 625
43 473	103 465	89 440	85 962	95 348	96 554	82 350	114 479	59 116	15 720	1 455 016
36 324	87 391	77 461	78 908	84 551	91 162	75 420	97 206	47 094	12 595	1 284 671
36 312	85 274	78 241	79 789	85 533	86 484	74 341	101 120	52 809	13 692	1 259 693
34 930	79 417	75 584	78 887	82 975	80 982	68 181	91 410	49 601	13 825	1 227 761
36 825	83 059	81 941	80 937	83 723	80 325	67 805	95 863	51 156	14 761	1 262 974
27 235	63 279	58 040	50 698	59 900	55 730	44 665	62 047	34 576	8 544	864 336
26 303	59 908	54 786	50 267	58 981	56 468	44 594	60 628	32 344	8 358	838 935
25 865	58 738	54 577	49 195	58 720	54 692	44 183	60 863	33 711	8 402	817 483
25 031	55 047	52 048	47 063	56 511	51 464	41 860	58 451	33 216	8 644	786 970
25 375	54 623	52 444	45 901	55 274	49 442	40 548	59 187	33 899	8 845	778 646
19 345	170 148	125 570	112 586	80 937	54 299	36 757	89 321	52 528	20 523	886 803
18 823	161 385	118 577	111 231	75 595	54 313	37 589	80 726	45 390	19 375	851 282
20 836	163 662	120 172	110 678	77 116	55 418	40 585	86 854	53 276	21 193	892 155
22 034	153 121	118 123	106 441	76 823	56 787	42 297	83 040	53 630	22 537	902 168
23 929	151 967	124 908	108 523	79 684	59 244	43 959	89 116	55 947	22 794	953 557
891	8 582	17 011	38 692	12 420	9 530	9 843	10 814	9 536	4 050	162 590
754	7 449	15 678	37 231	11 392	8 642	9 633	10 052	7 949	4 009	151 839
768	6 487	14 972	35 045	10 669	9 186	9 448	10 536	8 991	4 126	149 450
585	5 511	13 884	32 672	10 586	8 798	9 048	10 122	8 429	4 829	144 229
599	4 682	14 753	32 411	10 688	9 140	8 913	10 783	8 931	5 093	150 005
3 986	44 446	14 933	12 522	10 496	14 148	15 482	4 329	1 527	430	361 953
2 125	11 448	10 448	9 823	8 103	12 101	13 940	1 641	399	111	246 150
1 632	9 209	7 662	8 156	5 360	10 366	11 720	1 282	334	107	192 529
1 201	7 267	5 250	5 970	3 375	6 201	7 761	944	287	38	125 088
2 145	12 140	8 432	7 775	4 158	7 772	9 550	1 271	279	54	187 882
350	5 062	1 578	1 286	1 091	1 318	1 840	508	148	48	45 383
228	2 079	1 272	1 131	852	1 521	2 021	268	71	23	41 921
182	1 812	1 132	913	592	978	1 341	234	56	15	31 486
182	1 663	911	748	437	653	974	195	58	11	25 501
219	2 347	1 165	910	595	836	1 118	216	69	11	32 822
86 383	874 391	194 719	57 308	136 325	126 670	153 964	110 363	30 191	5 983	3 422 368
66 190	268 594	140 658	50 040	107 952	115 604	147 024	93 222	26 669	6 560	2 344 079
41 489	117 417	70 426	33 087	66 912	76 545	105 187	79 961	22 144	4 607	1 269 985
32 883	76 885	47 107	21 283	48 538	56 181	77 184	67 850	14 500	4 178	956 830
33 354	63 715	43 955	18 678	42 380	52 821	74 839	62 787	11 621	4 070	968 586
5 320	13 931	7 767	21 656	22 408	10 927	10 199	4 773	3 177	253	176 008
2 727	5 883	3 058	9 373	11 686	6 437	4 985	2 613	2 265	114	93 011
2 083	4 191	2 307	7 355	8 703	4 456	3 441	1 653	1 573	55	66 591
2 103	4 481	2 104	7 717	9 489	4 617	3 383	1 847	1 576	33	68 884
2 386	5 722	2 364	9 170	11 295	5 387	3 887	2 071	1 856	50	79 677
113	174	375	863	1 495	444	124	358	143	90	8 838
278	449	312	1 113	1 507	743	367	391	223	36	11 720
186	356	207	927	1 179	634	246	250	264	34	8 566
275	331	234	1 318	1 421	770	343	348	330	27	11 299
396	439	248	1 863	1 636	767	314	332	316	13	14 247
106	386	105	33	269	1 379	230	327	151	6	8 438
83	276	187	41	239	1 732	200	319	141	—	8 296
62	226	220	28	146	1 219	148	210	23	—	5 797
88	232	412	76	215	1 114	151	240	76	—	6 479
90	413	479	122	289	1 063	211	429	299	—	8 597

Tabell 3 b. Husdyrholdet

		Østfold	Akershus	Hed- mark	Opland	Buske- rud	Vestfold	Tele- mark	Aust- Agder
Hester ÷ føll:	$\frac{20}{6}$ 1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	$\frac{15}{4}$ 1941	99.5	107.0	102.6	103.7	102.0	102.0	99.9	97.1
	$\frac{15}{4}$ 1942	99.2	106.6	102.6	104.5	100.3	103.0	101.6	98.9
	$\frac{1}{4}$ 1943	103.4	109.0	106.3	110.1	105.0	103.7	106.1	101.3
	$\frac{1}{4}$ 1944	105.4	112.0	109.6	111.9	108.1	107.7	110.7	106.6
Storfe i alt ...	$\frac{20}{6}$ 1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	$\frac{15}{4}$ 1941	85.1	87.3	92.4	92.8	90.6	85.1	86.0	85.6
	$\frac{15}{4}$ 1942	79.3	82.0	88.4	88.5	83.8	80.8	83.8	84.9
	$\frac{1}{4}$ 1943	80.5	83.7	88.2	88.7	88.4	78.5	86.6	83.7
	$\frac{1}{4}$ 1944	83.0	85.8	90.5	89.8	90.2	81.6	90.5	86.0
Mjølkekyr:	$\frac{20}{6}$ 1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	$\frac{15}{4}$ 1941	94.9	94.7	100.1	98.7	97.3	92.2	94.6	93.7
	$\frac{15}{4}$ 1942	88.9	89.3	96.8	94.4	90.6	88.3	91.8	93.1
	$\frac{1}{4}$ 1943	85.4	87.2	94.4	89.7	91.1	83.5	90.9	91.7
	$\frac{1}{4}$ 1944	84.3	86.0	93.1	87.6	89.5	83.3	91.7	91.7
Voksne sauer:	$\frac{20}{6}$ 1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	$\frac{15}{4}$ 1941	115.9	115.8	101.0	106.1	102.6	104.1	98.7	95.4
	$\frac{15}{4}$ 1942	211.1	157.8	109.5	115.1	106.5	149.5	110.6	106.2
	$\frac{1}{4}$ 1943	326.7	230.3	126.0	130.1	125.7	204.9	124.7	128.2
	$\frac{1}{4}$ 1944	561.2	283.8	141.0	145.9	144.9	265.8	147.6	144.6
Voksne geiter	$\frac{20}{6}$ 1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	$\frac{15}{4}$ 1941	230.0	112.0	97.2	96.0	87.8	126.5	87.5	101.8
	$\frac{15}{4}$ 1942	370.0	162.7	108.7	92.7	86.4	311.8	90.0	93.8
	$\frac{1}{4}$ 1943	1 470.0	446.0	115.0	89.0	94.5	838.2	89.9	87.3
	$\frac{1}{4}$ 1944	2 810.0	879.3	138.3	91.2	106.8	1 120.6	103.1	89.7
Svin i alt	$\frac{20}{6}$ 1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	$\frac{15}{4}$ 1941	71.6	73.1	69.5	93.3	63.0	65.3	70.2	65.8
	$\frac{15}{4}$ 1942	44.1	55.6	56.3	76.1	48.9	49.6	63.6	59.5
	$\frac{1}{4}$ 1943	31.1	34.4	35.0	49.5	27.7	31.1	40.7	37.1
	$\frac{1}{4}$ 1944	54.4	55.0	49.2	65.9	55.7	53.2	62.6	54.7
Avlspurker:	$\frac{20}{6}$ 1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	$\frac{15}{4}$ 1941	95.6	94.6	103.2	99.3	113.8	119.4	109.9	93.3
	$\frac{15}{4}$ 1942	66.0	67.0	80.9	78.0	82.2	90.1	82.1	71.6
	$\frac{1}{4}$ 1943	55.0	54.3	66.4	62.7	71.8	71.4	66.1	49.1
	$\frac{1}{4}$ 1944	78.8	70.7	80.5	72.5	103.1	103.6	91.0	58.7
Voksne høns:	$\frac{20}{6}$ 1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	$\frac{15}{4}$ 1941	81.4	76.6	88.1	92.2	83.7	72.7	71.5	74.8
	$\frac{15}{4}$ 1942	36.8	34.4	49.2	54.9	39.5	32.6	36.2	43.5
	$\frac{1}{4}$ 1943	28.1	28.8	37.9	42.9	31.7	23.6	27.7	36.1
	$\frac{1}{4}$ 1944	30.7	34.2	39.8	44.3	36.2	27.1	28.3	38.0

1939—1944. Relative tall.

Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark	Rikets bygder
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
97.4	100.6	100.8	98.1	101.1	106.1	101.5	101.5	102.0	96.9	101.9
98.6	100.5	100.1	99.5	103.0	105.9	101.6	104.1	104.4	96.2	102.3
103.7	104.6	102.1	101.8	105.4	108.0	103.2	105.3	108.2	99.5	105.5
110.7	111.6	108.3	108.2	110.5	111.3	104.9	109.6	113.3	105.1	109.5
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
83.6	84.5	86.6	91.8	88.7	94.4	91.6	84.9	79.7	80.1	88.3
83.5	82.4	87.5	92.8	89.7	89.6	90.3	88.3	89.3	87.1	86.6
80.3	76.8	84.5	91.8	87.0	83.9	82.8	79.8	83.9	87.9	84.4
84.7	80.3	91.6	94.2	87.8	83.2	82.3	83.7	86.5	93.9	86.8
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
96.6	94.7	94.4	99.1	98.5	101.3	99.8	97.7	93.5	97.8	97.1
95.0	92.8	94.0	97.0	98.0	98.1	98.9	98.1	97.5	98.3	94.6
91.9	87.0	89.7	92.8	94.3	92.3	93.7	94.2	96.1	101.2	91.0
93.2	86.3	90.4	90.5	92.3	88.7	90.8	95.4	98.0	103.5	90.1
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
97.3	94.8	94.4	98.8	93.4	100.0	102.3	90.4	86.4	94.4	96.0
107.7	96.2	95.7	98.3	95.3	102.1	110.4	97.2	101.4	103.3	100.6
113.9	90.0	94.1	94.5	94.9	104.6	115.1	93.0	102.1	109.8	101.7
123.7	89.3	99.5	96.4	98.5	109.1	119.6	99.8	106.5	111.1	107.5
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
84.6	86.8	92.2	96.2	91.7	90.7	97.9	93.0	83.4	99.0	93.4
86.2	75.6	88.0	90.6	85.9	96.4	96.0	97.4	94.3	101.9	91.9
65.7	64.2	81.6	84.4	85.2	92.3	91.9	93.6	88.4	119.2	88.7
67.2	54.6	86.7	83.8	86.1	95.9	90.6	99.7	93.7	125.8	92.3
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
53.3	25.8	70.0	78.4	77.2	85.5	90.0	37.9	26.1	25.8	68.0
40.9	20.7	51.3	65.1	51.1	73.3	75.7	29.6	21.9	24.9	53.2
30.1	16.4	35.2	47.7	32.2	43.8	50.1	21.8	18.8	8.8	34.6
53.8	27.3	56.5	62.1	39.6	54.9	61.7	29.4	18.3	12.6	51.9
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
65.1	41.1	80.6	87.9	78.1	115.4	109.8	52.8	48.0	47.9	92.4
52.0	35.8	71.7	71.0	54.3	74.2	72.9	46.1	37.8	31.3	69.4
52.0	32.9	57.7	58.2	40.1	49.5	52.9	38.4	39.2	22.9	56.2
62.6	46.4	73.8	70.8	54.5	63.4	60.8	42.5	46.6	22.9	72.3
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
76.6	30.7	72.2	87.3	79.2	91.3	95.5	84.5	88.3	109.6	68.5
48.0	13.4	36.2	57.7	49.1	60.4	68.3	72.5	73.3	77.0	37.1
38.1	8.8	24.2	37.1	35.6	44.4	50.1	61.5	48.0	69.8	28.0
38.6	7.3	22.6	32.6	31.1	41.7	48.6	56.9	38.5	68.0	28.3

Tabell 4. Landbruksmaskiner

	Øst- fold	Akers- hus	Hed- mark	Op- land	Buske- rud	Vest- fold	Tele- mark	Aust- Agder	Vest- Agder
Til jordbearbeiding:									
Vanlige åkerploger for traktor ..	523	682	515	313	254	247	46	21	10
Vanlige åkerploger for hest	7 135	7 674	12 348	10 594	7 251	5 625	6 467	3 722	4 672
Nybrottsploger	31	66	494	2 245	550	26	251	137	80
Bakkeploger	323	970	661	4 568	762	93	532	68	13
Skumploger for traktor.....	5	19	11	5	1	3	4	1	—
Skumploger for hest	266	314	323	159	135	74	44	22	3
Grøfteploger	348	138	12	14	27	93	15	3	1
Cambridge eller ringtromler for traktor	11	12	11	5	5	9	1	—	—
Cambridge eller ringtromler for hest	1 090	838	971	803	273	309	57	28	47
Kultivatorer for traktor	152	397	387	229	111	93	28	3	5
Kultivatorer for hest.....	1 103	2 186	1 150	1 312	860	625	293	36	32
Fjærharver for traktor	313	226	169	181	103	82	18	14	7
Fjærharver for hest	5 288	4 888	9 743	10 238	5 928	5 014	5 245	2 777	3 807
Skålharver for traktor	239	433	278	150	159	178	21	11	7
Skålharver for hest	196	265	507	459	174	141	133	188	143
Valseharver for traktor.....	37	90	37	5	31	12	9	6	4
Valseharver for hest	3 727	4 944	2 584	365	3 394	3 489	1 787	1 532	909
Spadeknivharver for traktor	14	24	26	8	18	14	10	9	6
Spadeknivharver for hest	554	609	1 069	944	705	596	794	1 228	1 186
Ugrasharver	880	1 645	2 331	2 282	1 053	1 122	692	276	283
Andre harver for traktor	23	42	21	29	15	9	18	2	3
Andre harver for hest.....	5 984	6 086	5 887	3 735	4 450	2 334	4 052	1 258	2 120
Gjødselspredere:									
Husdyrgjødselspredere	872	426	441	106	406	333	144	28	21
Landspredere	243	166	289	378	211	541	443	161	263
Kunstgjødselspredere	465	758	821	410	337	438	98	39	24
Moldskuffer	354	1 484	797	1 161	302	239	157	71	39
Til radkultur:									
Radrensere, 2 eller flere rader ..	577	862	604	511	453	667	148	156	52
Såapparat til radrenser	378	534	437	301	209	353	81	25	31
Potetmarkørsett til radrenser ...	51	104	77	72	28	59	27	3	4
Potetmarkørsett komplett	11	33	92	21	17	18	4	—	—
Rotvekstsåmaskin for hestekraft ..	366	313	199	178	121	244	91	19	16
Rotvekstsåmaskin for håndkraft ..	2 137	2 305	2 206	2 158	1 651	1 862	1 226	534	635
Hestehakker.....	5 737	5 718	5 296	3 991	3 864	4 366	3 284	2 082	1 676
Ard, hyppeplog «Snøgg»	759	671	4 560	4 968	1 022	360	428	166	156
Potetopptakere	2 288	2 547	2 099	2 312	1 608	2 233	1 122	237	95
Potetsortere	929	863	710	572	383	709	216	10	7
Potet eller rotvekstvaske	73	97	136	137	43	39	15	3	2
Potet eller rotvekstrasper.....	525	724	1 236	840	544	719	367	131	74
Til korndyrking:									
Såmaskin for korn	4 045	4 560	4 365	5 201	2 602	2 858	1 305	413	208
Selvbind	1 609	1 937	1 155	1 291	770	771	175	29	11
Treskeverk, selvrensende	1 566	1 993	1 813	2 328	1 842	1 409	885	405	357
Treskeverk, andre	932	764	1 226	1 869	2 236	1 477	2 193	1 418	1 547
Kornrensemaskin (blåsemaskin) ..	1 474	1 204	1 216	1 309	2 262	1 778	2 089	1 197	1 136
Kornrensemaskin (triør)	66	63	56	49	46	28	56	29	34
Halmvifte	347	543	443	517	163	333	63	25	42
Hakkelsmaskin	3 634	4 627	5 246	3 765	4 714	3 569	3 993	2 042	1 961

og redskaper 1944.

Roga- land	Horda- land	Sogn og Fjor- dane	Møre og Roms- dal	Sør- Trønde- lag	Nord- Trønde- lag	Nord- land	Troms	Finn- mark	Rikets bygder	Rikets byer	Hele riket
74	8	4	46	201	333	65	23	1	3 366	33	3 399
9 957	8 484	6 891	11 515	9 600	7 482	7 460	3 856	261	130 994	497	131 491
847	588	1 592	1 098	176	214	1 397	1 208	75	11 075	9	11 084
82	930	520	228	74	277	91	74	5	10 271	15	10 286
1	1	—	1	2	2	4	3	—	63	—	63
50	15	48	81	18	44	88	19	2	1 705	10	1 715
14	7	5	1	48	20	9	1	2	758	4	762
3	—	—	1	3	4	—	1	—	66	—	66
460	95	60	73	151	77	19	11	4	5 366	48	5 414
11	1	2	7	12	28	11	3	—	1 480	16	1 496
140	107	39	59	38	110	43	33	2	8 168	50	8 218
41	3	3	31	67	174	23	17	1	1 473	12	1 485
8 131	4 784	4 467	6 350	7 835	6 938	6 722	3 797	282	102 234	410	102 644
53	11	2	23	163	211	62	22	1	2 024	24	2 048
400	215	129	210	318	139	266	102	8	3 993	26	4 019
2	3	—	7	7	10	13	3	2	278	4	282
310	592	431	727	954	527	1 896	511	11	28 690	106	28 796
2	5	1	10	12	17	17	6	1	200	6	206
709	1 116	524	880	1 099	1 151	1 249	629	75	15 117	55	15 172
3 122	1 173	913	1 056	888	1 953	910	445	7	21 031	93	21 124
18	3	—	11	26	31	14	7	—	272	3	275
2 313	6 175	5 201	4 471	1 274	930	2 820	1 914	37	61 041	192	61 233
74	48	68	132	273	527	93	20	—	4 012	57	4 069
6 658	2 601	889	574	167	107	245	135	3	14 074	69	14 143
1 268	70	32	127	741	980	42	7	3	6 660	39	6 699
180	161	111	143	484	373	101	33	1	6 191	29	6 220
2 326	80	46	54	243	385	53	9	1	7 227	58	7 285
1 314	48	14	37	147	227	26	2	—	4 164	26	4 190
155	18	15	14	17	30	6	3	—	683	—	683
22	3	3	2	7	18	2	1	—	254	1	255
279	19	20	22	69	133	12	5	1	2 107	15	2 122
2 666	1 400	795	1 112	1 626	2 258	527	86	4	25 188	158	25 346
5 747	2 373	1 915	3 507	4 234	4 275	2 845	1 020	32	61 962	345	62 307
400	2 218	1 973	1 840	420	1 078	1 681	478	94	23 272	74	23 346
1 516	269	336	642	1 277	2 141	366	45	15	21 148	94	21 242
220	15	15	21	121	540	40	10	4	5 385	47	5 432
42	11	14	17	56	122	5	4	—	816	4	820
2 789	261	89	223	1 474	1 844	58	11	—	11 909	34	11 943
1 532	312	323	728	1 776	2 219	228	55	—	32 730	105	32 835
330	5	7	26	352	863	19	1	—	9 351	45	9 396
961	116	175	549	1 322	1 642	239	58	—	17 660	60	17 720
1 099	1 845	2 090	2 683	1 208	1 316	1 718	180	1	25 802	55	25 857
1 126	1 783	2 255	2 661	976	1 711	1 559	168	1	25 905	57	25 962
51	32	43	76	22	37	20	3	—	711	7	718
71	12	14	28	123	482	16	3	—	3 225	13	3 238
5 208	4 654	2 475	2 713	4 681	4 112	498	53	1	57 946	262	58 208

Tabell 4 (forts.). Landbruksmaskiner

	Øst- fold	Akers- hus	Hed- mark	Op- land	Buske- rud	Vest- fold	Tele- mark	Aust- Agder	Vest- Agder
Sprøyter:									
Kjøresprøyte	35	69	52	39	54	47	34	43	35
Ryggsprøyte	146	294	152	146	198	195	140	243	305
Motorsprøyte	12	23	9	9	48	22	18	-	1
Andre transportable sprøyter ...	123	176	177	186	467	221	316	76	29
Til engdyrking:									
Grasfrøåmaskin, grasfrøåappa- rat	2 281	2 465	2 238	1 845	1 443	1 509	609	350	836
Slåmaskiner	6 120	6 360	8 673	7 766	5 373	4 852	4 400	2 639	3 682
Sleperiver	1 680	4 236	4 868	2 693	2 322	1 744	826	229	268
Hjulriver	5 201	4 973	4 170	5 135	3 875	4 230	2 468	772	1 548
Høyvendere	1 081	595	473	955	520	917	260	164	350
Høypresser for håndkraft	143	301	466	360	190	111	118	84	94
Høypresser for maskinkraft	49	56	29	19	19	62	7	4	4
Elektriske forkokere	133	38	31	79	20	48	10	12	1
Dampkokere	490	456	415	292	145	271	49	9	7
Melkemaskinanlegg	221	377	530	357	145	124	27	20	37
Separatorer	2 634	3 075	11 043	10 513	6 721	3 811	5 773	2 258	4 210
Forskjellig vognredskap:									
Stivogn, 4-hjuls (langvogn)	3 138	3 745	5 304	1 690	3 607	4 031	1 560	2 271	1 486
Høyvogn, 2- og 4-hjuls	8 416	10 207	10 198	11 021	7 308	7 596	5 292	1 620	2 260
Fjærvogn, tung, 4-hjuls	2 310	2 642	399	646	840	1 694	492	380	309
Fjærvogn eller kjerre, lett, 2- og 4-hjuls	5 716	4 394	2 704	2 949	2 670	3 516	2 154	1 591	1 627
Gjødselkjerre, 2-hjuls (stuttkjerre)	10 232	9 495	12 850	11 254	6 801	7 571	5 772	2 135	4 181
Andre vogner, 2- og 4-hjuls	1 519	1 113	1 087	768	963	909	739	462	894
Gummihjulsvogn, 4-hjuls, laste- evne over 1 tonn	96	31	31	17	26	29	5	1	2
Gummihjulsvogn, 4-hjuls, laste- evne inntil 1 tonn	103	51	60	20	79	46	12	-	2
Gummihjulskerre, 2-hjuls, laste- evne over ½ tonn	32	48	213	167	24	21	11	8	5
Gummihjulskerre, 2-hjuls, laste- evne inntil ½ tonn	144	167	339	420	82	71	45	9	47
Tilhenger for traktor, 2- og 4-hjuls	16	31	55	46	22	15	3	5	3
Motorer etc.:									
Elektriske motorer over 3 HK ...	2 099	1 895	2 027	2 494	2 190	2 013	1 102	338	462
Elektriske motorer inntil 3 HK...	623	854	1 544	1 179	1 273	1 146	564	413	692
Stasjonære forbrenningsmotorer over 5 HK.	238	251	378	264	274	114	198	66	69
Stasjonære forbrenningsmotorer inntil 5 HK.	177	159	165	143	189	66	242	132	96
Traktorer forsynt med gummihjul	33	80	90	70	45	50	16	5	2
Traktorer bare forsynt med jern- hjul	558	626	465	263	232	201	40	15	8
Biltraktorer (laget av gammel bil)	72	73	78	25	42	27	47	19	28
Jordfresere	34	166	24	16	72	37	13	26	7

og redskaper 1944.

Roga- land	Horda- land	Sogn og Fjor- dane	Møre og Roms- dal	Sør- Trønde- lag	Nord- Trønde- lag	Nord- land	Troms	Finn- mark	Rikets bygder	Rikets byer	Hele riket
1 084	223	71	180	35	41	18	1	1	2 062	7	2 069
1 044	1 167	914	1 478	178	188	190	19	3	7 000	64	7 064
15	168	64	11	1	1	—	—	—	402	3	405
109	384	661	248	14	65	10	1	4	3 267	13	3 280
2 070	970	528	1 117	1 807	2 086	620	185	25	22 984	114	23 098
7 414	6 211	4 914	7 728	7 663	6 393	5 236	2 137	230	97 791	382	98 173
925	392	1 218	1 620	6 097	5 578	1 970	476	108	37 250	98	37 348
6 309	1 634	674	3 454	2 626	1 416	1 234	89	15	49 823	217	50 040
4 263	763	62	865	33	13	34	2	—	11 350	74	11 424
37	39	17	42	49	96	64	8	1	2 220	14	2 234
16	5	2	7	69	82	6	1	—	437	—	437
18	5	11	11	10	50	2	1	—	480	6	486
79	20	8	39	60	129	19	7	—	2 495	17	2 512
382	21	11	41	64	491	5	5	—	2 858	24	2 882
4 851	5 170	7 248	6 874	8 978	7 880	10 419	4 690	582	106 730	106	106 836
124	249	468	188	720	1 041	694	160	52	30 528	261	30 789
10 947	8 067	5 660	13 816	12 362	9 216	8 050	4 437	313	136 786	527	137 313
399	152	84	113	291	240	84	47	1	11 123	176	11 299
6 375	4 435	2 048	2 993	4 170	3 873	555	228	6	52 004	302	52 306
14 009	9 575	7 349	12 858	10 471	8 933	8 800	4 792	666	147 744	574	148 318
895	762	1 190	995	1 218	1 133	703	264	34	15 648	96	15 744
8	4	3	2	7	18	2	—	—	282	7	289
7	14	3	2	4	8	6	1	—	418	9	427
174	12	4	4	15	15	11	—	—	764	2	766
280	43	7	15	41	50	8	1	1	1 770	9	1 779
1	4	1	4	11	22	17	5	—	261	3	264
2 280	257	422	903	981	2 249	135	104	2	21 953	76	22 029
1 055	773	384	582	602	1 514	127	55	1	13 381	78	13 459
126	22	45	226	452	433	323	38	4	3 521	9	3 530
141	48	50	261	369	268	143	26	4	2 679	9	2 688
8	3	1	4	23	42	21	6	3	502	3	505
67	9	3	57	205	292	55	27	2	3 125	29	3 154
9	24	9	78	14	34	67	5	2	653	2	655
5	26	10	20	6	8	19	4	3	496	23	519

Tabell 5. Høstutbyttet

Fylker	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland- korn	Erter	Tils. korn og erter
1939.	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Østfold	14 753	1 294	270	33 081	440	84	49 922
Akershus	12 521	457	7 326	36 396	987	130	57 817
Hedmark	12 129	960	12 565	31 484	1 206	163	58 507
Opland	6 074	667	24 816	13 696	7 845	538	53 636
Buskerud	6 163	498	3 830	13 364	901	103	24 859
Vestfold	9 494	1 407	633	15 962	199	31	27 726
Telemark	4 232	242	1 374	4 369	24	10	10 251
Aust-Agder	1 461	96	418	2 573	13	36	4 597
Vest-Agder	829	110	128	3 480	7	3	4 557
Rogaland	2 370	230	4 099	13 861	60	24	20 644
Hordaland	171	29	429	2 939	22	2	3 592
Sogn og Fjordane	197	16	1 530	2 414	39	2	4 198
Møre og Romsdal	591	23	4 390	6 567	29	4	11 604
Sør-Trøndelag	2 422	34	17 537	8 208	67	11	28 279
Nord-Trøndelag	4 267	31	19 605	11 391	50	40	35 384
Nordland	148	63	3 521	990	22	1	4 745
Troms	22	1	1 005	13	1	—	1 042
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1939	77 844	6 158	103 476	200 788	11 912	1 182	401 360
1940.							
Østfold	10 787	1 069	240	26 035	374	88	38 593
Akershus	11 311	368	6 275	24 483	754	140	43 331
Hedmark	12 303	922	10 559	26 091	1 129	161	51 165
Opland	5 636	627	23 746	10 028	6 797	437	47 271
Buskerud	6 321	491	3 829	10 769	869	125	22 404
Vestfold	7 399	1 159	563	12 321	155	29	21 626
Telemark	4 470	211	1 353	4 005	24	12	10 075
Aust-Agder	1 254	94	348	1 994	14	43	3 747
Vest-Agder	672	97	105	2 531	8	3	3 416
Rogaland	2 152	230	3 999	13 673	68	31	20 153
Hordaland	188	30	456	2 717	20	2	3 413
Sogn og Fjordane	201	13	1 593	2 204	30	2	4 043
Møre og Romsdal	535	21	4 348	5 050	23	3	9 980
Sør-Trøndelag	1 889	29	13 127	6 491	57	12	21 605
Nord-Trøndelag	3 587	27	19 108	9 740	43	38	32 543
Nordland	125	65	2 924	733	15	1	3 863
Troms	21	1	835	13	1	—	871
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1940	68 851	5 454	93 408	158 878	10 381	1 127	338 099
1941.							
Østfold	9 191	1 198	1 040	21 658	775	80	33 942
Akershus	11 423	405	5 536	23 831	1 142	180	42 517
Hedmark	11 609	944	12 105	24 268	1 984	323	51 233
Opland	5 478	722	21 544	9 140	7 993	515	45 392
Buskerud	4 685	350	3 214	7 517	723	114	16 603
Vestfold	7 443	1 063	931	10 647	197	74	20 355
Telemark	3 380	185	1 258	2 960	27	29	7 839
Aust-Agder	1 462	86	486	1 489	14	53	3 590
Vest-Agder	1 115	104	264	2 647	9	7	4 146
Rogaland	2 042	367	3 726	11 784	136	27	18 082
Hordaland	394	81	1 205	3 282	35	2	4 999
Sogn og Fjordane	388	13	2 446	2 834	45	8	5 734
Møre og Romsdal	1 186	16	5 020	5 574	41	6	11 843
Sør-Trøndelag	2 223	15	13 484	5 233	78	11	21 044
Nord-Trøndelag	3 928	9	17 455	8 343	78	28	29 841
Nordland	167	43	4 184	613	32	1	5 040
Troms	3	—	1 146	5	1	—	1 155
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1941	66 117	5 601	95 044	141 825	13 310	1 458	323 355

i jordbruket.

Poteter	Fôrnepe og kålrot	Fôrbete og fôrmarg- kål	Grønnfôr	Høy fra innmark	Høy fra seterløkker og utslåtter	Halm	I alt 1000 fôrenheter
Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	
54 127	45 752	15 841	3 386	165 421	51	72 080	147 806
69 292	73 980	16 228	3 942	180 068	686	79 846	169 703
97 790	107 040	7 518	8 656	225 744	11 826	81 461	204 312
67 591	77 640	4 707	6 930	207 912	26 263	73 272	187 808
30 900	31 372	12 756	3 406	130 284	9 236	35 868	100 023
51 372	34 550	21 786	1 911	101 852	164	42 624	94 470
32 744	12 680	9 132	1 757	86 665	4 466	19 876	61 089
21 898	3 849	5 767	768	42 046	4 615	7 913	30 959
20 786	2 833	5 250	778	68 417	7 489	7 803	42 034
71 755	40 274	87 105	2 459	147 075	5 162	29 844	117 274
37 808	8 973	6 287	2 399	187 909	9 035	5 312	94 125
30 012	8 115	3 351	1 269	172 673	9 455	6 404	86 517
44 842	23 948	3 042	2 111	210 597	8 303	17 329	115 540
42 680	49 422	2 680	1 898	257 311	8 664	38 265	157 429
67 962	88 538	3 180	1 480	187 505	2 763	43 373	143 801
47 171	13 166	484	7 909	226 013	12 360	7 519	116 584
16 443	1 236	74	6 308	110 789	12 362	1 455	56 945
1 776	79	11	1 377	19 898	2 119	—	9 760
806 949	623 447	205 199	58 744	2 728 179	135 019	570 244	1 936 179
100 637	68 444	16 045	3 147	99 788	46	67 315	122 768
132 979	100 324	12 717	3 237	117 027	527	61 884	143 705
159 787	146 788	6 729	7 736	174 486	9 004	72 840	191 262
120 472	95 879	4 760	5 935	156 648	23 428	64 742	171 477
72 639	43 334	10 326	2 747	92 727	9 383	31 114	91 860
96 207	56 298	18 004	1 573	77 241	146	30 569	87 966
52 686	17 936	7 973	1 335	67 065	4 205	16 431	56 852
32 922	5 181	6 482	584	32 318	7 235	6 240	29 537
33 680	4 083	5 829	716	48 372	6 589	6 282	35 329
98 406	43 464	61 280	2 543	120 759	4 329	29 275	109 275
55 369	10 022	5 067	2 061	161 367	7 633	5 521	86 604
43 154	8 573	3 506	971	136 499	7 780	6 551	74 157
69 234	22 164	2 228	1 817	158 658	6 785	18 823	98 208
57 565	51 481	2 386	2 127	206 399	8 379	40 668	134 688
89 278	90 136	2 961	1 308	142 636	1 700	49 434	129 102
59 980	11 345	457	7 482	192 981	10 506	9 157	104 705
29 019	1 682	113	8 248	96 710	10 964	1 789	54 278
3 528	101	17	1 630	20 530	2 159	—	10 522
1 307 542	777 235	166 880	55 197	2 102 211	120 798	518 635	1 732 295
74 132	99 221	17 993	2 859	95 267	46	51 723	110 487
100 016	122 357	8 794	2 476	115 025	670	57 545	135 557
142 727	168 169	3 552	8 658	153 738	9 649	73 265	181 923
120 799	110 763	2 633	7 880	138 903	23 458	63 048	164 171
52 960	43 589	7 139	2 969	70 546	6 828	25 202	70 635
69 212	55 283	17 579	1 007	78 914	123	31 328	81 444
44 343	22 013	5 299	895	55 149	3 277	13 637	47 054
30 691	7 431	4 907	603	37 761	5 383	7 743	30 843
27 939	5 994	5 000	728	52 218	5 657	8 564	36 608
86 879	89 262	38 635	2 009	119 613	3 962	29 550	106 342
43 505	13 178	5 548	1 093	165 002	6 031	8 473	86 997
35 750	10 558	2 428	694	154 871	9 107	9 432	82 648
43 937	27 078	1 513	1 238	181 211	7 106	22 041	104 452
49 071	60 267	984	2 686	210 324	8 280	35 218	133 455
75 008	100 735	797	1 438	141 055	2 013	41 972	121 942
48 110	10 997	167	5 366	237 076	8 512	9 491	119 288
20 619	1 273	25	6 903	143 450	11 600	2 293	71 188
1 991	90	3	1 049	29 814	2 164	—	13 661
1 067 689	948 258	122 996	50 551	2 179 937	113 866	490 525	1 698 695

Tabell 5 (forts.). Høstutbyttet

Fylker	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland- korn	Erter	Tils. korn og erter
1942	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Østfold	8 404	1 609	949	22 208	382	64	33 616
Akershus	9 551	281	3 843	21 142	560	113	35 490
Hedmark	11 372	872	8 391	17 038	1 640	184	39 497
Opland	5 160	578	13 991	6 816	5 714	248	32 506
Buskerud	4 966	376	2 737	7 981	665	105	16 830
Vestfold	6 104	858	758	10 283	111	26	18 140
Telemark	3 071	161	982	2 719	26	11	6 971
Aust-Agder	1 189	73	322	910	3	5	2 501
Vest-Agder	1 076	80	176	1 580	5	1	2 918
Rogaland	2 093	115	2 739	7 843	33	14	12 836
Hordaland	421	21	820	1 889	28	—	3 180
Sogn og Fjordane	460	6	1 480	1 350	15	1	3 312
Møre og Romsdal	916	4	2 636	2 797	22	1	6 376
Sør-Trøndelag	1 407	8	6 888	2 695	32	4	11 034
Nord-Trøndelag	2 950	5	10 975	5 082	1	8	19 022
Nordland	93	12	1 534	241	23	—	1 903
Troms	—	—	375	—	5	—	380
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1942	59 233	5 059	59 596	112 574	9 265	785 ¹	246 512
1943.	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Østfold	8 012	1 534	843	23 981	359	115	34 844
Akershus	9 887	350	4 474	24 309	716	221	39 957
Hedmark	10 585	848	9 545	20 103	1 687	279	43 047
Opland	4 865	615	14 941	8 326	5 939	300	34 986
Buskerud	4 694	305	2 584	8 124	600	127	16 434
Vestfold	6 505	862	742	11 580	100	54	19 843
Telemark	3 540	143	887	3 167	43	19	7 799
Aust-Agder	1 558	87	285	1 174	4	4	3 112
Vest-Agder	1 431	79	172	1 912	7	2	3 603
Rogaland	2 788	98	2 587	8 627	33	13	14 146
Hordaland	675	18	952	2 100	22	1	3 768
Sogn og Fjordane	688	7	1 600	1 592	20	1	3 908
Møre og Romsdal	1 476	10	3 332	3 509	29	1	8 357
Sør-Trøndelag	1 746	5	8 501	3 795	42	10	14 099
Nord-Trøndelag	2 619	4	11 026	6 644	34	22	20 349
Nordland	139	22	2 024	299	20	—	2 504
Troms	—	—	297	—	—	—	297
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1943	61 208	4 987	64 792	129 242	9 655	1 169 ¹	271 053
1944.	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Østfold	7 145	1 266	478	18 852	183	89	28 013
Akershus	8 358	312	3 427	19 653	591	166	32 507
Hedmark	8 714	507	7 350	15 044	1 114	268	32 997
Opland	4 198	484	11 174	6 970	5 024	265	28 115
Buskerud	4 406	272	2 293	7 578	561	135	15 245
Vestfold	5 016	705	574	8 425	78	41	14 839
Telemark	2 661	97	685	2 327	22	14	5 806
Aust-Agder	1 230	58	226	950	5	2	2 471
Vest-Agder	1 279	53	154	1 530	4	2	3 022
Rogaland	2 611	97	2 143	7 540	11	5	12 407
Hordaland	684	12	854	1 732	16	1	3 299
Sogn og Fjordane	809	6	1 339	1 308	9	1	3 472
Møre og Romsdal	1 730	6	2 500	2 628	12	1	6 877
Sør-Trøndelag	1 510	7	5 846	3 154	25	6	10 548
Nord-Trøndelag	2 334	6	9 269	6 128	11	29	17 777
Nordland	121	11	1 296	190	12	—	1 630
Troms	—	—	89	—	—	—	89
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1944	52 806	3 899	49 697	104 009	7 678	1 025 ¹	219 114

¹ Kornoppgavene i 1942, 1943 og 1944 etter forsyningsnemndenes kornregnskaper.

i jordbruket.

Poteter	Førnepe og kålrot	Fôrbete og fôrmar- kål	Grønnfôr	Høy fra innmark	Høy fra seterløkker og utslåtter	Halm	I alt 1000 fôrenheter
Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	
68 059	54 194	14 853	1 626	105 527	39	76 381	113 211
99 036	69 428	13 369	1 098	126 647	579	84 387	133 878
120 770	94 895	7 816	8 641	147 675	8 386	83 626	158 920
104 223	81 118	3 928	5 567	132 632	20 009	73 700	142 826
55 225	27 508	11 041	1 428	75 716	6 465	41 920	75 228
71 089	32 280	15 685	748	75 902	132	40 370	77 641
43 160	15 459	4 451	446	59 525	3 056	18 300	47 728
28 057	4 520	3 168	184	33 677	5 371	8 044	27 031
28 121	3 505	3 549	287	49 638	5 067	10 726	34 255
98 451	64 365	21 244	852	94 530	3 076	30 591	88 954
46 744	8 310	1 669	364	132 408	5 376	9 603	71 852
34 530	8 784	522	296	128 850	7 200	10 368	68 707
60 017	22 612	653	445	156 406	6 269	23 517	92 292
45 236	44 587	221	1 244	154 622	6 620	35 131	98 010
66 828	70 057	181	652	105 159	1 875	43 458	92 669
40 142	8 276	39	2 657	141 317	6 298	11 570	74 437
25 948	1 276	11	4 519	87 677	8 533	3 431	47 387
2 631	184	2	1 030	16 905	1 625	33	8 433
1 038 267	611 358	102 402	32 084	1 824 813	95 976	605 156	1 453 459
96 863	32 996	18 762	2 414	117 554	44	74 385	123 930
142 132	38 480	14 883	1 295	108 607	617	74 292	135 323
179 253	65 030	9 752	10 701	138 317	9 488	81 266	169 998
144 189	68 305	2 908	6 581	120 075	19 377	58 426	144 484
72 402	16 240	11 889	2 056	73 209	7 520	34 125	75 521
93 575	27 235	19 318	868	70 550	133	44 810	83 272
44 170	14 451	3 906	637	65 337	3 627	18 283	51 271
31 982	4 814	4 246	170	36 356	6 150	8 150	30 045
30 376	4 291	2 982	174	56 555	5 596	9 547	38 054
105 289	67 612	22 955	1 221	101 120	4 365	30 770	95 650
54 884	9 646	817	566	156 968	6 304	9 247	84 455
43 718	9 340	415	375	138 295	7 891	9 605	75 265
79 249	21 741	463	715	156 806	5 109	21 912	97 824
56 264	34 148	204	1 839	149 767	6 884	29 577	99 587
102 613	61 247	479	809	93 537	1 534	38 805	95 362
67 887	8 938	24	2 995	187 142	7 060	10 820	99 845
29 846	912	6	5 934	112 905	9 320	2 458	58 873
3 666	73	4	1 358	25 820	2 282	3	12 606
1 378 358	485 499	114 013	40 708	1 908 920	103 301	556 481	1 571 365
49 990	79 485	11 685	1 580	132 959	46	74 478	117 394
75 726	83 550	7 575	1 490	128 755	565	76 650	126 524
106 022	113 630	2 691	12 885	145 857	10 940	71 292	150 675
74 765	95 639	3 788	6 298	147 119	23 605	61 759	138 556
42 177	38 587	9 892	2 053	88 660	9 202	39 883	78 157
48 876	57 077	10 986	665	80 120	148	40 473	73 913
29 146	22 282	3 075	568	63 362	3 833	18 195	46 096
21 816	5 961	2 780	169	31 454	6 269	7 901	25 148
20 042	4 844	3 351	187	52 973	6 553	8 990	34 155
63 075	66 554	19 076	878	102 806	4 341	29 486	84 376
28 847	9 248	919	616	146 416	5 782	9 068	73 781
27 068	9 170	562	445	142 478	8 721	9 355	73 170
49 176	23 829	345	794	176 754	5 978	20 131	97 877
43 475	43 068	235	3 164	160 251	7 580	29 430	98 984
60 748	70 592	201	1 013	108 748	1 467	36 708	89 842
31 781	7 710	50	4 226	163 404	7 392	9 104	81 584
12 664	502	-	5 746	101 967	9 106	1 853	50 126
1 597	121	-	1 333	26 304	2 006	4	12 224
786 991	731 849	77 211	44 110	2 000 387	113 534	544 760	1 452 582

Tabell 6. Høstutbyttet

Fylker	Epler		Pærer	Plom- mer	Kirse- bær og morel- ler	Rips	Solbær	Stik- kels- bær	Jord- bær
	sommer- og høst-	vinter-							
1939									
Østfold.....	1 696.4	1 649.9	556.4	611.4	369.2	678.7	245.9	332.7	156.8
Akershus.....	3 879.2	2 785.6	438.9	1 693.0	677.7	1 223.2	339.7	646.9	434.3
Hedmark.....	1 633.0	1 566.4	36.1	110.4	229.8	681.9	282.8	89.6	202.5
Opland.....	755.4	836.6	19.4	160.9	322.4	747.2	140.9	180.2	78.3
Buskerud.....	2 415.9	3 413.9	215.4	1 540.8	582.3	559.6	142.2	172.0	755.3
Vestfold.....	1 275.1	2 098.2	550.1	1 196.4	807.5	485.1	152.5	160.8	374.9
Telemark.....	986.9	1 904.7	193.6	973.5	395.1	462.1	119.4	150.7	87.6
Aust-Agder.....	379.6	567.5	210.9	1 295.6	362.7	264.3	111.1	68.4	192.6
Vest-Agder.....	470.2	385.6	118.0	527.5	495.8	369.1	74.2	163.4	52.2
Rogaland.....	562.1	507.7	608.5	2 395.2	287.5	694.6	412.2	306.6	81.0
Hordaland.....	1 201.0	1 581.5	1 306.0	2 120.9	780.4	808.7	266.6	352.7	68.7
Sogn og Fjordane.....	866.5	1 984.5	1 103.7	648.5	140.2	389.3	150.7	156.8	12.5
Møre og Romsdal.....	592.2	499.7	225.6	458.8	270.8	437.7	232.0	291.5	85.2
Sør-Trøndelag.....	161.3	15.3	—	5.0	24.6	415.1	98.3	113.5	85.5
Nord-Trøndelag.....	132.2	65.6	—	12.8	19.9	380.6	181.9	49.7	47.9
Nordland.....	—	—	—	—	—	228.8	12.9	13.4	11.9
Troms.....	—	—	—	—	—	16.3	0.6	—	2.9
Finnmark.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1939.....	17 007.0	19 862.7	5 582.6	13 750.7	5 765.9	8 842.3	2 963.9	3 248.9	2 730.1
1940									
Østfold.....	942.5	406.3	111.3	336.3	154.3	678.7	221.3	272.2	95.8
Akershus.....	2 385.3	1 503.9	79.0	863.4	528.9	1 359.1	424.6	646.9	312.7
Hedmark.....	391.9	182.7	2.2	17.7	206.9	757.7	267.4	89.5	162.0
Opland.....	251.8	491.0	9.7	64.4	307.1	709.9	119.8	180.2	74.2
Buskerud.....	1 288.5	1 593.2	107.7	1 369.6	529.4	559.6	142.2	172.0	587.5
Vestfold.....	686.2	817.5	225.7	1 180.3	767.1	543.4	152.5	147.1	241.1
Telemark.....	607.3	1 035.9	96.8	819.4	359.2	513.4	60.3	150.7	60.2
Aust-Agder.....	264.1	355.8	148.8	606.2	310.9	308.3	122.5	68.3	183.1
Vest-Agder.....	263.0	179.8	68.7	530.5	245.4	428.4	85.7	130.7	46.7
Rogaland.....	382.2	203.1	270.4	1 996.0	258.8	694.6	370.9	306.6	81.0
Hordaland.....	619.3	632.6	522.4	1 527.0	737.0	816.9	206.0	288.6	42.1
Sogn og Fjordane.....	517.1	1 262.9	714.9	389.1	119.1	352.2	143.1	141.1	10.7
Møre og Romsdal.....	261.9	182.3	178.3	232.7	213.9	486.3	160.7	138.2	47.1
Sør-Trøndelag.....	15.8	0.4	—	6.2	18.4	377.3	89.4	101.6	60.7
Nord-Trøndelag.....	21.6	3.7	—	14.6	24.7	266.4	72.0	24.4	53.9
Nordland.....	—	—	—	—	—	243.9	17.2	11.0	5.1
Troms.....	—	—	—	—	—	13.3	0.4	—	2.2
Finnmark.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1940.....	8 898.5	8 851.1	2 535.9	9 953.4	4 781.1	9 109.4	2 656.0	2 869.1	2 066.1
1941									
Østfold.....	1 445.1	1 044.9	321.5	305.7	153.6	678.7	209.0	287.3	124.1
Akershus.....	2 623.9	1 259.9	186.5	812.6	499.6	1 359.1	382.2	646.9	469.0
Hedmark.....	979.8	1 044.3	4.8	22.1	206.8	631.4	282.8	143.3	182.2
Opland.....	755.4	497.8	8.7	44.0	261.0	665.7	152.6	156.6	85.6
Buskerud.....	1 932.7	2 048.3	134.7	856.0	476.4	559.6	142.2	172.0	528.9
Vestfold.....	1 143.7	1 362.5	555.3	730.5	759.4	522.7	158.6	156.4	353.1
Telemark.....	873.0	1 257.9	161.3	636.0	281.6	513.4	102.5	135.6	77.4
Aust-Agder.....	297.1	437.0	223.9	501.9	325.3	293.7	108.7	72.2	184.8
Vest-Agder.....	273.4	192.2	143.1	480.0	274.8	428.4	85.7	163.4	46.7
Rogaland.....	566.6	469.1	202.8	1 796.4	287.5	625.1	245.2	306.6	56.4
Hordaland.....	1 362.4	1 897.7	326.5	933.2	585.3	816.9	145.4	272.5	51.8
Sogn og Fjordane.....	715.8	2 376.0	772.6	326.1	140.2	389.3	156.1	149.0	12.8
Møre og Romsdal.....	676.8	540.0	280.1	329.1	167.4	492.4	133.6	161.9	80.3
Sør-Trøndelag.....	99.8	16.3	—	2.2	24.6	452.7	89.4	119.5	57.1
Nord-Trøndelag.....	120.0	8.0	—	5.3	29.9	380.6	127.3	35.8	44.9
Nordland.....	—	—	—	—	—	243.9	12.2	8.6	11.0
Troms.....	—	—	—	—	—	13.3	0.6	—	3.6
Finnmark.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1941.....	13 865.5	14 451.9	3 321.8	7 781.1	4 473.4	9 066.9	2 534.1	2 987.6	2 369.

i hagebruket. Tonn.

Bringe- bær	Kål	Gulrot	Bøn- ner	Hage- erter	Purre	Selleri	Per- sille	Ra- barbra	Agur- ker på friland	Toma- ter på friland	Agur- ker under glass	Toma- ter under glass
123.7	3 113.0	2 313.4	148.5	344.1	91.1	74.3	172.4	262.6	211.1	39.0	161.1	239.3
631.5	6 619.2	1 597.4	242.7	99.9	291.2	166.4	100.3	561.6	38.8	205.2	177.1	402.6
120.6	2 249.1	3 688.8	255.5	30.7	9.5	106.9	5.3	112.5	7.5	3.7	47.5	99.9
84.4	3 935.3	1 802.9	16.2	82.9	22.3	54.6	7.5	49.8	1.8	2.4	16.2	34.9
342.0	6 797.0	626.4	106.2	50.3	443.5	185.5	81.7	291.6	8.5	39.7	120.9	192.1
162.5	2 859.8	2 173.5	62.2	85.5	121.9	124.3	139.3	151.6	15.3	36.3	82.5	239.9
76.0	1 023.3	726.8	12.7	6.0	23.9	29.4	7.6	44.8	4.0	4.8	17.3	41.0
39.8	1 181.0	323.2	35.2	264.8	12.3	28.2	4.8	142.4	10.4	5.1	21.4	52.2
24.1	629.1	551.5	14.6	5.1	7.0	5.6	1.4	178.0	2.3	5.3	10.4	44.0
25.9	3 498.0	3 441.6	12.3	60.8	34.0	21.3	3.2	297.2	0.5	0.4	47.9	794.2
96.9	1 695.2	1 136.6	3.1	9.3	41.1	25.5	2.5	281.2	0.8	1.8	57.1	138.5
43.7	555.1	382.2	2.2	1.5	1.0	0.4	0.2	29.4	0.2	0.7	0.1	4.1
45.5	1 503.1	795.2	2.5	5.2	2.4	2.4	0.5	73.6	0.3	0.2	6.2	41.8
33.6	572.5	573.0	—	2.2	4.2	3.2	1.0	114.8	—	—	1.0	62.9
34.9	1 440.0	3 488.8	—	6.6	5.0	14.4	1.4	44.8	—	—	5.7	33.4
5.3	408.2	738.7	—	0.8	0.3	0.4	—	53.9	—	—	2.8	11.3
0.6	99.4	196.2	—	0.6	0.9	0.6	0.2	18.0	—	—	0.9	3.2
—	5.7	32.6	—	0.1	—	—	—	10.8	—	—	—	—
1 891.0	38 184.0	24 588.8	913.9	1 056.4	1 111.6	842.5	529.3	2 718.6	301.5	344.6	776.1	2 435.3
123.7	4 794.9	2 429.4	172.4	441.7	101.2	74.3	181.9	249.5	209.0	43.3	161.1	239.3
606.4	12 411.0	2 065.0	251.0	166.0	436.8	312.0	133.8	612.6	36.2	307.8	199.2	398.6
100.5	3 206.0	1 816.0	43.3	20.4	31.8	79.5	3.2	75.0	6.9	4.4	39.6	119.9
83.8	4 235.4	1 602.6	16.2	93.2	20.1	45.9	7.9	49.8	1.8	2.6	14.1	46.3
273.6	8 117.6	563.4	63.7	50.3	443.5	167.0	81.6	291.6	6.6	53.0	108.8	192.1
166.0	5 382.3	1 955.6	85.5	94.1	127.9	15.1	148.1	151.6	12.2	33.8	117.3	263.9
40.0	1 292.7	622.5	16.3	7.7	22.7	31.8	7.1	44.8	3.2	5.1	17.3	41.0
43.6	1 529.5	318.0	51.7	353.0	14.4	33.2	6.0	149.5	12.9	5.7	20.4	54.9
34.5	973.5	1 093.0	20.6	6.4	6.7	5.6	1.6	169.1	2.6	7.6	11.9	53.4
34.5	4 197.0	4 473.6	8.9	43.8	37.4	20.8	3.2	297.2	0.4	0.6	32.3	953.1
127.2	1 584.6	1 237.6	1.8	8.4	43.7	23.0	1.8	281.2	0.3	0.6	47.6	166.2
37.5	563.4	420.0	1.8	1.3	1.0	0.4	0.2	27.9	0.2	1.0	0.1	6.3
33.5	1 242.8	779.2	3.9	6.0	2.2	1.2	0.4	68.1	0.2	0.4	6.0	47.2
24.5	565.9	556.6	—	1.8	4.2	3.3	0.8	114.8	—	—	7.0	50.3
28.5	1 576.9	3 418.8	2.6	6.9	4.2	12.1	2.4	44.8	—	—	5.7	33.4
5.0	186.9	230.5	—	0.2	0.3	0.5	—	51.1	—	—	2.8	11.3
0.5	193.6	441.0	—	0.5	1.0	0.5	0.6	21.0	—	—	0.7	2.5
—	1.9	16.3	—	—	—	—	—	7.2	—	—	—	—
1 763.3	52 055.9	24 039.1	739.7	1 301.7	1 299.1	826.2	580.6	2 706.8	292.5	465.9	791.9	2 679.7
123.7	6 372.0	4 972.8	214.4	435.9	145.8	95.0	182.0	249.4	253.3	56.4	209.4	311.1
800.0	14 873.1	3 682.5	478.0	166.0	524.2	312.0	133.8	503.9	51.7	342.0	265.6	483.1
90.4	5 477.5	2 934.7	76.6	33.2	51.7	159.1	3.5	75.0	7.5	4.4	39.6	119.9
80.8	5 046.4	1 082.1	22.3	67.0	28.3	65.1	12.5	48.9	2.4	4.2	19.4	44.1
273.6	13 151.0	1 438.0	106.2	55.9	443.5	185.5	81.7	291.6	13.1	53.0	126.9	201.6
157.7	6 125.0	3 740.0	148.4	115.5	143.8	134.7	153.9	144.0	20.4	43.8	119.4	266.3
79.4	1 842.2	1 645.9	17.2	7.7	24.5	34.2	8.0	44.8	3.4	5.2	16.5	43.3
48.0	1 624.0	516.6	55.7	280.1	13.0	33.7	5.4	142.4	11.6	5.1	18.7	65.7
34.5	1 165.7	1 851.8	19.3	6.8	7.2	5.8	1.6	169.1	3.0	8.5	12.5	53.4
32.8	6 426.0	5 690.4	13.3	64.9	40.8	25.6	3.5	297.2	0.4	0.5	35.9	1 164.9
122.8	2 386.8	1 835.6	3.0	11.2	52.9	32.4	2.5	281.2	0.8	2.0	47.5	166.2
49.2	749.7	695.8	2.3	1.5	1.1	0.5	0.3	30.1	0.2	1.2	0.1	5.8
45.9	2 301.0	1 335.0	3.7	5.7	1.8	1.4	0.5	68.7	0.2	0.4	6.3	58.4
30.3	1 032.2	1 202.7	—	1.8	4.4	3.3	1.0	114.8	—	—	8.8	62.9
40.7	3 382.4	5 762.4	4.0	7.0	5.4	14.8	2.4	44.8	—	—	5.7	36.5
4.9	745.5	1 006.3	—	0.8	0.3	0.5	—	61.2	—	—	2.8	14.1
0.8	194.4	437.8	—	1.0	0.9	0.6	0.5	18.0	—	—	0.8	2.8
—	3.4	15.1	—	—	—	—	—	7.2	—	—	—	—
2 015.5	72 898.3	39 845.5	1 164.4	1 262.0	1 489.6	1 104.6	593.1	2 592.3	368.0	526.7	935.9	3 100.1

Tabell 6 (forts.). Høstutbyttet

Fylker	Epler		Pærer	Plom- mer	Kirse- bær og morel- ler	Rips	Solbær	Stik- kels- bær	Jord- bær
	sommer- og høst-	vinter-							
1942									
Østfold	791.7	550.0	296.8	433.1	165.4	712.6	206.5	317.5	117.7
Akershus	2 146.8	1 079.9	149.2	1 354.4	324.7	1 427.0	267.5	646.9	492.3
Hedmark	718.5	574.4	—	—	—	505.1	231.4	119.4	182.3
Opland	532.4	366.4	6.1	54.1	156.6	717.4	186.0	207.3	69.1
Buskerud	724.8	1 088.2	80.8	1 027.2	187.5	503.7	192.0	240.8	417.9
Vestfold	732.0	809.3	431.9	1 278.4	639.5	522.7	108.9	183.5	394.5
Telemark	603.7	739.9	113.8	577.9	246.4	513.4	84.4	135.6	87.1
Aust-Agder	264.0	357.8	189.8	613.4	291.9	279.0	92.7	75.9	231.0
Vest-Agder	258.2	151.3	140.1	548.6	231.4	364.6	105.7	160.1	43.6
Rogaland	188.9	170.6	270.4	299.4	215.6	625.1	231.8	245.3	48.9
Hordaland	433.5	570.1	914.2	483.6	520.3	816.9	40.4	304.6	39.5
Sogn og Fjordane	143.2	365.5	602.0	303.2	113.2	407.8	180.8	156.8	12.8
Møre og Romsdal	169.2	51.6	76.4	146.3	130.2	547.1	90.4	108.0	29.2
Sør-Trøndelag	68.0	6.3	—	5.7	27.7	396.1	67.0	76.5	35.7
Nord-Trøndelag	107.9	15.9	—	3.0	8.5	310.6	107.0	16.9	29.9
Nordland	—	—	—	—	—	225.1	8.7	8.6	7.9
Troms	—	—	—	—	—	7.4	0.2	—	1.3
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1942.....	7 882.8	6 897.2	3 271.5	7 128.3	3 258.9	8 881.6	2 201.4	3 003.7	2 240.7
1943									
Østfold	659.7	464.4	148.4	135.9	100.4	712.6	258.2	297.7	147.2
Akershus	2 168.7	1 092.0	226.5	342.8	349.7	1 644.5	672.6	711.7	636.9
Hedmark	653.2	696.2	1.5	2.7	91.9	631.4	257.1	119.4	162.0
Opland	755.4	618.1	16.5	43.7	184.3	717.4	193.8	198.3	79.9
Buskerud	859.0	896.2	183.1	159.8	154.4	483.5	258.9	247.7	196.0
Vestfold	752.7	1 045.3	493.6	180.8	719.5	603.7	174.3	178.7	338.2
Telemark	607.3	896.7	161.8	240.1	273.0	513.4	121.8	135.6	84.2
Aust-Agder	247.6	357.8	122.8	223.0	259.5	308.4	97.8	64.9	219.5
Vest-Agder	73.8	67.6	41.2	173.2	214.8	407.0	117.4	130.7	76.2
Rogaland	141.7	127.9	270.4	758.5	136.6	562.6	280.2	275.9	75.2
Hordaland	420.3	332.1	718.3	322.4	221.1	816.9	174.5	320.6	53.6
Sogn og Fjordane	429.5	822.5	802.7	227.4	106.5	447.7	186.5	156.8	14.2
Møre og Romsdal	169.2	147.3	232.5	70.0	55.8	466.8	135.6	215.9	71.8
Sør-Trøndelag	109.3	7.6	—	1.8	33.2	415.9	93.8	90.8	80.0
Nord-Trøndelag	46.8	22.5	—	8.1	39.9	399.6	181.9	23.9	59.9
Nordland	—	—	—	—	—	187.6	14.4	8.6	11.9
Troms	—	—	—	—	—	11.9	0.4	—	2.4
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1943	8 094.2	7 594.2	3 419.3	2 890.2	2 940.6	9 330.9	3 219.2	3 177.2	2 309.1
1944									
Østfold	329.9	366.6	261.9	397.0	215.2	712.6	258.2	297.7	148.6
Akershus	722.9	460.0	132.1	1 015.8	399.6	1 345.5	560.5	646.9	538.6
Hedmark	457.2	417.7	0.2	38.6	112.6	631.4	257.1	119.4	182.3
Opland	314.8	390.4	9.5	44.0	129.0	717.4	193.8	173.6	91.9
Buskerud	268.4	352.0	62.8	719.0	282.3	537.2	199.1	144.5	317.0
Vestfold	309.9	348.5	401.0	903.8	639.6	575.0	158.4	178.7	417.9
Telemark	379.6	452.7	141.6	560.3	273.0	462.1	109.6	150.7	74.9
Aust-Agder	242.6	375.7	201.0	474.0	275.7	279.0	97.8	64.9	207.9
Vest-Agder	202.9	166.5	123.6	490.8	314.0	385.6	129.8	147.1	61.7
Rogaland	283.3	127.9	225.4	1 077.9	191.2	562.6	313.2	229.9	60.2
Hordaland	780.6	415.1	653.0	1 450.7	515.9	898.6	97.8	288.5	50.8
Sogn og Fjordane	357.9	716.5	639.1	454.9	93.2	428.2	178.1	149.0	11.5
Møre og Romsdal	451.2	257.7	129.2	290.1	74.4	641.9	251.0	171.1	75.4
Sør-Trøndelag	106.9	10.0	—	2.6	12.9	316.9	89.4	100.4	72.5
Nord-Trøndelag	85.3	30.4	—	4.1	7.8	403.4	185.5	19.9	37.8
Nordland	—	—	—	—	—	250.1	21.6	8.6	8.0
Troms	—	—	—	—	—	13.0	0.4	—	1.9
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riket 1944	5 293.4	4 887.7	2 980.4	7 923.6	3 536.4	9 160.5	3 101.3	2 890.9	2 358.9

i hagebruget. Tonn.

Bringe- bær	Kål	Gulrot	Bøn- ner	Hage- erter	Purre	Selleri	Per- sille	Ra- barbra	Agur- ker på friland	Toma- ter på friland	Agur- ker under glass	Toma- ter under glass
110.3	5 627.1	3 289.9	148.5	550.7	113.9	87.8	143.6	262.6	101.3	28.2	153.0	236.9
568.5	13 445.2	4 690.0	143.4	145.0	442.6	332.8	118.4	503.9	12.9	102.6	272.2	394.6
90.5	4 944.1	2 047.5	23.6	26.6	31.2	68.9	1.8	75.0	1.2	3.6	39.6	143.9
84.8	8 220.7	978.8	17.0	142.7	12.3	34.5	6.3	53.5	1.2	3.5	17.0	54.1
195.4	8 631.4	906.5	21.2	39.9	443.6	133.5	35.2	255.2	5.7	35.7	133.0	240.8
131.4	6 030.2	3 256.0	250.3	339.9	225.0	174.2	174.5	151.2	23.9	29.4	119.7	314.9
71.3	1 795.2	1 240.0	8.9	7.2	25.0	32.6	8.5	44.8	2.4	3.4	16.4	43.1
47.5	1 871.1	420.0	46.4	247.1	10.8	28.1	4.8	142.4	8.2	4.1	18.7	65.7
32.9	1 217.0	1 194.2	9.6	6.8	7.0	4.3	1.6	169.1	1.5	2.5	9.8	41.8
31.2	5 567.1	3 531.3	7.4	54.2	35.4	13.0	2.0	297.2	0.2	0.2	35.9	1 164.9
96.9	2 610.3	1 778.4	0.3	10.1	36.1	21.0	1.0	253.0	—	0.1	54.9	174.5
46.9	684.0	439.9	1.7	1.5	1.0	0.5	0.2	28.5	0.1	0.8	0.1	4.9
16.7	748.8	662.5	0.3	5.0	0.5	0.2	0.1	54.9	—	—	5.8	63.7
16.4	992.9	813.3	—	3.2	7.4	4.9	0.7	132.4	—	0.1	8.8	53.5
17.1	1 443.0	2 517.2	—	6.5	4.7	13.6	2.1	44.8	—	—	5.7	33.4
4.6	718.4	1 188.0	—	0.6	0.2	0.3	—	61.2	—	—	2.7	14.1
0.2	315.0	609.0	—	0.4	0.8	0.5	0.5	18.0	—	—	0.8	2.8
—	17.6	27.3	—	0.1	—	—	—	10.9	—	—	—	0.7
1 562.6	64 879.1	29 589.8	678.6	1 587.5	1 397.5	950.7	501.3	2 558.6	158.6	214.2	894.1	3 048.3
143.6	7 017.6	2 107.1	445.4	952.4	230.8	145.0	19.2	308.0	412.6	106.0	309.8	531.8
917.2	19 522.8	3 386.2	537.8	170.6	582.4	390.0	33.5	529.0	25.9	328.3	287.3	484.9
100.5	5 850.6	2 718.0	58.9	38.3	44.6	114.9	3.5	75.0	5.8	5.1	47.5	143.9
93.0	12 421.7	2 129.5	25.3	81.6	23.8	47.6	3.3	62.3	1.6	3.7	20.2	57.2
328.3	13 800.5	1 227.0	106.2	69.2	471.8	131.9	4.4	420.0	8.6	79.4	93.1	224.7
147.8	7 446.4	3 082.0	254.3	317.2	218.8	165.0	186.2	159.2	37.7	49.8	124.6	343.1
77.0	2 132.5	1 100.0	14.3	7.2	25.0	31.1	7.5	44.8	2.6	3.8	17.2	45.1
45.1	1 859.2	619.2	58.8	344.3	11.6	30.3	5.7	135.3	8.2	3.9	18.7	65.7
33.8	1 248.3	1 518.5	15.4	7.4	8.2	6.7	1.5	177.5	2.6	6.3	10.8	48.7
31.2	6 766.2	3 868.8	11.8	59.6	40.8	22.7	3.4	297.2	0.3	1.4	35.9	926.6
96.9	2 989.8	1 339.6	3.0	14.9	41.5	21.3	2.2	281.2	0.7	2.0	62.8	175.2
57.6	900.6	558.0	2.5	1.6	1.0	0.5	0.3	36.4	0.2	1.3	0.1	6.2
36.4	1 956.0	1 522.8	2.3	6.3	1.4	1.4	0.5	66.2	0.1	0.4	6.6	108.2
32.1	1 042.1	745.2	0.9	2.6	7.6	5.3	0.9	132.0	—	0.1	9.7	84.9
28.2	1 379.0	2 800.2	3.5	7.9	4.9	12.7	1.8	49.3	0.2	—	6.3	36.5
7.0	823.6	1 213.3	—	0.8	0.3	0.5	—	59.5	—	—	2.8	14.9
0.4	460.8	705.8	—	0.7	0.8	0.6	0.5	21.0	—	—	0.8	2.8
—	34.4	27.3	—	0.1	—	—	—	10.8	—	—	—	0.7
2 176.1	87 652.1	30 668.5	1 540.4	2 082.7	1 715.3	1 127.5	274.4	2 864.7	507.1	591.5	1 054.2	3 301.1
130.0	6 381.6	1 843.2	420.6	811.1	243.0	112.8	212.7	338.8	270.2	50.2	216.8	425.4
682.2	10 990.2	3 251.5	298.8	153.5	698.9	311.9	66.9	503.9	17.3	102.6	172.6	353.5
100.5	4 851.0	3 040.0	59.0	38.4	47.8	91.9	2.1	75.0	4.6	4.4	51.5	179.8
95.9	8 401.9	2 115.5	26.3	85.2	22.6	71.0	12.0	72.9	2.6	3.2	21.8	53.0
114.9	13 853.0	2 250.0	93.5	49.5	887.0	205.5	33.8	320.8	6.9	105.9	143.2	230.5
149.4	7 566.6	3 271.6	265.0	293.9	225.0	141.7	164.5	159.2	28.1	34.1	118.4	343.0
25.7	2 204.2	1 449.0	12.5	6.4	23.2	32.6	7.5	44.8	2.6	4.3	17.2	45.1
35.6	2 064.8	630.7	61.9	362.5	11.6	28.1	6.1	142.4	10.9	5.1	19.7	69.0
32.1	1 155.6	1 489.9	17.3	7.4	7.0	5.5	1.4	169.1	2.2	3.7	10.8	53.4
31.2	6 914.1	4 868.7	4.2	59.9	40.8	12.2	1.8	297.2	0.3	0.6	35.9	926.6
87.3	2 646.0	1 845.4	2.4	11.9	52.4	28.1	1.8	281.2	0.5	1.6	68.4	175.2
49.8	993.0	792.0	1.4	1.7	1.1	0.4	0.2	33.1	0.2	1.3	0.1	6.6
38.2	2 169.0	1 666.4	4.0	8.3	2.4	1.6	0.4	99.4	0.2	0.4	12.0	108.2
32.6	1 326.2	1 179.9	1.1	2.7	5.8	2.7	0.7	131.9	—	—	10.1	97.9
25.1	1 946.6	2 618.9	2.9	8.3	5.4	12.7	1.5	49.3	—	—	6.3	36.5
7.0	884.3	1 791.9	—	0.8	0.3	0.6	—	59.5	—	—	2.8	14.9
0.5	646.0	660.0	—	0.5	0.9	0.6	—	25.2	—	—	0.9	2.8
—	4.1	6.2	—	—	—	—	—	2.2	—	—	—	—
1 638.0	74 998.2	34 770.8	1 270.9	1 902.0	2 275.2	1 059.9	513.4	2 805.9	346.6	317.4	908.5	3 121.4

Tabell 7. Arbeidslønnen i jordbruket.

	M e n n						
	1944/45	1943/44	1942/43	1941/42	1940/41	1939/40	1938/39
I. <i>Tjenere på arbeidsgiverens kost.</i>	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Hele året	1 366	1 237	1 093	892	690	624	576
Sommerhalvåret	796	715	632	509	394	358	330
Vinterhalvåret	618	563	495	405	312	279	253
II. <i>Fjosrøktene på arbeidsgiverens kost.</i>							
Hele året	1 764	1 513	1 379	1 152	918	809	759
Sommerhalvåret	912	780	701	595	469	415	393
Vinterhalvåret	870	755	687	579	456	404	376
III. <i>Dagarbeidere på arbeidsgiverens kost.</i>							
I sommerhalvåret.							
I våronna	8.64	7.95	7.23	6.01	4.44	4.01	3.76
I slåttonna	9.64	8.97	8.23	6.96	5.03	4.61	4.25
I skuronna	8.81	7.99	7.28	6.23	4.61	4.12	3.84
Ellers	8.20	7.61	6.86	5.75	4.22	3.80	3.56
Grøfting	9.80	9.07	8.29	8.51	6.55	5.89	5.49
Gråsteinsmuring	11.34	10.71	9.87	8.85	6.94	6.14	5.78
Tømmermannsarbeid	11.70	10.99	10.14	6.96	5.11	4.55	4.22
Skogsarbeid	9.83	9.04	8.46	6.91	5.17	4.51	4.18
I vinterhalvåret.							
Alm. gårdsarbeid	7.21	6.72	6.10	5.08	3.81	3.33	3.06
Grøfting	8.75	8.01	7.31	7.58	6.01	5.36	4.91
Gråsteinsmuring	10.23	9.63	8.93	8.05	6.45	5.64	5.20
Tømmermannsarbeid	10.56	10.10	9.35	6.21	4.59	4.06	3.75
Skogsarbeid	9.09	8.45	7.92	6.44	4.82	4.13	3.79
IV. <i>Dagarbeidere på egen kost.</i>							
I sommerhalvåret.							
I våronna	11.48	10.61	9.78	8.20	6.20	5.55	5.23
I slåttonna	12.09	11.28	10.39	9.01	6.70	6.05	5.68
I skuronna	11.54	10.46	9.67	8.38	6.34	5.65	5.35
Ellers	10.87	10.17	9.44	7.91	5.99	5.32	5.06
Grøfting	12.55	11.68	10.90	10.75	8.49	7.59	7.07
Gråsteinsmuring	14.16	13.29	12.49	11.08	8.91	7.92	7.34
Tømmermannsarbeid	14.34	13.65	12.84	9.19	6.88	6.12	5.75
Skogsarbeid	12.53	11.59	11.02	9.20	7.02	6.18	5.78
Skogskjøring (hest og mann)....	20.85	19.37	18.38	14.87	11.69	9.93	9.18
I vinterhalvåret.							
Alm. gårdsarbeid	9.91	9.17	8.66	7.31	5.55	4.87	4.56
Grøfting	11.42	10.50	9.82	9.98	7.90	7.02	6.43
Gråsteinsmuring	13.02	12.23	11.57	10.46	8.33	7.35	6.72
Tømmermannsarbeid	13.38	12.67	11.96	8.46	6.29	5.55	5.14
Skogsarbeid	11.98	11.12	10.56	8.80	6.70	5.87	5.41
Skogskjøring (hest og mann)....	20.61	18.82	18.29	14.81	11.44	9.65	8.84
V. <i>Hogstpris.</i>							
Sommerhalvåret	4.26	3.93	3.48	3.25	2.76	2.53	2.34
Vinterhalvåret } pr. m ³	4.23	4.01	3.48	3.26	2.79	2.53	2.31
Sommerhalvåret	13.95	13.31	12.91	10.24	8.06	6.92	6.06
Vinterhalvåret } pr. favn ved	13.76	13.54	12.95	10.40	8.20	6.90	6.08
Sommerhalvåret	1.12	1.04	0.98	—	—	—	—
Vinterhalvåret } pr. reis	1.13	1.05	1.00	—	—	—	—

Tabell 7 (forts.). Arbeidslønnen i jordbruket.

	K v i n n e r						
	1944/45	1943/44	1942/43	1941/42	1940/41	1939/40	1938/39
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
I. Tjenere på arbeidsgiverens kost.							
Hele året	845	746	648	535	438	411	382
Sommerhalvåret	469	413	360	295	240	226	209
Vinterhalvåret	405	357	310	257	208	195	182
II. Fjøsøktlere på arbeids- giverens kost.							
Hele året	1 052	934	849	752	602	549	508
Sommerhalvåret	556	497	440	396	309	286	264
Vinterhalvåret	524	469	422	384	301	278	254
III. Dagarbeidere på arbeids- giverens kost.							
I sommerhalvåret.							
I våronna.....	5.44	4.94	4.39	3.63	2.77	2.53	2.34
I slåttonna.....	5.88	5.37	4.87	4.08	3.07	2.79	2.58
I skuronna	5.67	5.13	4.62	3.88	3.00	2.70	2.49
Ellers.....	5.12	4.68	4.11	3.42	2.65	2.39	2.19
Grøfting	-	-	-	-	-	-	-
Gråsteinsmuring	-	-	-	-	-	-	-
Tømmermannsarbeid	-	-	-	-	-	-	-
Skogsarbeid	-	-	-	-	-	-	-
I vinterhalvåret.							
Alm. gårdsarbeid	4.62	4.21	3.81	3.12	2.44	2.16	1.97
Grøfting	-	-	-	-	-	-	-
Gråsteinsmuring	-	-	-	-	-	-	-
Tømmermannsarbeid	-	-	-	-	-	-	-
Skogsarbeid	-	-	-	-	-	-	-
IV Dagarbeidere på egen kost.							
I sommerhalvåret.							
I våronna.....	7.38	6.86	6.26	5.26	4.07	3.68	3.46
I slåttonna.....	7.78	7.13	6.54	5.65	4.33	3.89	3.65
I skuronna	7.51	6.98	6.34	5.45	4.29	3.82	3.59
Ellers.....	7.08	6.58	6.01	5.07	3.92	3.56	3.31
Grøfting	-	-	-	-	-	-	-
Gråsteinsmuring	-	-	-	-	-	-	-
Tømmermannsarbeid	-	-	-	-	-	-	-
Skogsarbeid	-	-	-	-	-	-	-
Skogskjøring (hest og man)	-	-	-	-	-	-	-
I vinterhalvåret.							
Alm. gårdsarbeid	6.51	6.06	5.68	4.69	3.68	3.27	3.06
Grøfting	-	-	-	-	-	-	-
Gråsteinsmuring	-	-	-	-	-	-	-
Tømmermannsarbeid	-	-	-	-	-	-	-
Skogsarbeid	-	-	-	-	-	-	-
Skogskjøring (hest og mann)....	-	-	-	-	-	-	-

Bilag. Liste over en del av de viktigste lover, forordninger og forskrifter vedkommende jordbruket i krigsårene.

- 20 april 1940: Bestemmelse om kraftfôrrasjonering og slaktebestemmelse.
17. juli 1940: Bestemmelse om forbud mot å bruke hvete og rug til dyremat m. v.
23. juli 1940: Forskrifter for omsetning av norsk ull.
12. august 1940: Bestemmelse om fullmakt til å fastsette regler for omsetning av kunstgjødsel som inneholder fosforsyre.
13. august 1940: Regler for omsetning av kunstgjødsel som inneholder fosforsyre.
3. september 1940: Bestemmelse om fullmakt til å gi regler om omsetning og rasjonering av kraftfôr.
3. september 1940: Bestemmelse om omsetning og rasjonering av kraftfôr.
3. september 1940: Bestemmelse om fullmakt til å gi forskrifter om rasjonering av korn og erter m. v.
6. september 1940: Bestemmelse om regler for omsetning av høy m. v.
7. september 1940: Forskrifter om rasjonering av kraftfôr.
19. september 1940: Bestemmelse om omsetning og lagring av matpoteter m. v.
19. september 1940: Bestemmelse om fullmakt til å kunne kreve avstått høy eller annet stråfôr.
23. september 1940: Forordning om plikt til å gi opplysninger om beholdninger m. v. av visse varer.
23. september 1940: Forskrifter for omsetning av høy.
25. september 1940: Forskrifter for sikring av forsyningen med matpoteter på visse større forbrukssteder.
8. oktober 1940: Forordning om arbeidsformidling.
8. oktober 1940: Forordning om forbud mot å omsette frø av kålrot m. v.
9. oktober 1940: Forordning om omsetning av matpoteter og settepoteter.
10. oktober 1940: Forordning om rasjonering og omsetning av fosforsyregjødsel.
2. november 1940: Forordning om opphevelse av forbud mot oppføring av poteter skikket til mat.
4. november 1940: Forordning for omsetning av griser og griseslakt og kvalitetsklassifisering av gris, storfe og sau.
14. november 1940: Forordning om forbud mot omsetning av saltet sauekjøtt.
21. november 1940: Forordning om omsetning av pelsdyrskinn.
21. desember 1940: Forordning om omsetning av rotvekstfrø m. v.
24. desember 1940: Forordning om omsetning av ost av norsk produksjon.
13. januar 1941: Forordning om omsetning av griser, hester og storfe og kvalitetsklassifisering av gris, storfe og sau.
13. januar 1941: Forordning om fettinnholdet i fløte og ost.
16. januar 1941: Bestemmelse om gjennomføring av forordning for omsetning av griser, storfe, sauer og geiter m. v.
1. mars 1941: Forordning om bruk av visse sprøytemidler.
15. mars 1941: Forordning om omsetning av engfrø.
19. mars 1941: Forskrifter for omsetning og rasjonering av engfrø.

7. april 1941: Forordning om rasjonering og omsetning av kraftfôr.
 8. april 1941: Forordning om boraks til jordbruket.
 8. april 1941: Forordning om rasjonering og omsetning av kraftfôr.
 18. april 1941: Forordning om forbud mot å føre ut hester fra enkelte fylker.
 23. mai 1941: Forskrifter om forandring i forskrifter av 7. september 1940 om rasjonering av kraftfôr.
 27. mai 1941: Forordning om arbeidshjelp til jord- og skogbruk.
 24. juni 1941: Forordning om omsetning av hester, storfe, griser, sauer og geiter, slakt av disse dyr, samt om klassifisering av storfe, gris, sau m. v.
 5. juli 1941: Forskrifter til gjennomføring av forordning av 24. juni 1941 om omsetning av hester, storfe m. v.
 14. juli 1941: Forordning om omsetning og rasjonering av stråfôr.
 18. juli 1941: Forordning om jordbrukstelling.
 19. juli 1941: Forskrifter om omsetning og rasjonering av stråfôr.
 22. juli 1941: Forordning om regulering av mjølkeomsetningen.
 30. juli 1941: Forordning om fremstilling, rasjonering og omsetning av fosforsyre-gjødsel.
 6. august 1941: Forordning om omsetning av egg av norsk produksjon.
 12. august 1941: Forskrifter om omsetning av egg av norsk produksjon.
 12. august 1941: Forordning om omsetning og bruk av mjølk.
 18. august 1941: Forskrifter om omsetning og bruk av mjølk.
 20. august 1941: Forordning om omsetning, rasjonering og behandling m. v. av korn og erter fra og hos produsent.
 3. september 1941: Forordning om omsetning av norsk frukt.
 3. september 1941: Forskrifter til gjennomføring av forordning av 3. september 1941 om omsetning av norsk frukt.
 6. oktober 1941: Forordning om tiltak til sikring av matpotetforsyningen m. v.
 11. oktober 1941: Forskrifter for sikring av forsyningen med matpoteter på visse større forbrukssteder.
 15. november 1941: Forordning om tiltak til regulering av omsetningen av pelsdyrskinn.
 12. desember 1941: Forordning om omsetning og bruk av huder og skinn.
 24. desember 1941: Forordning om rasjonalisering av pelsdyralet.
 7. januar 1942: Midlertidig forordning om særlige tiltak for å øke jordbruksproduksjonen.
 4. februar 1942: Forskrifter for omsetning og rasjonering av boraks til jordbruket i sesongen 1942.
 20. februar 1942: Forordning om særlige tiltak for å øke jordbruksproduksjonen.
 26. februar 1942: Lov om omsetning m. v. av frø til jord- og hagebruk.
 26. februar 1942: Forordning om endring i forordning om bruk av visse sprøytemidler.
 9. mars 1942: Forordning om bruk og omsetning m. v. av visse arter av frø og planter til jord- og hagebruk.
 9. april 1942: Lov om utskrivning av trekk-kraft m. v. til midlertidig bruk i jord- og skogbruk.
 27. april 1942: Midlertidig lov om arbeidshjelp til jordbruket i 1942.
 11. juni 1942: Lov om omsetning av pelsdyrskinn.
 17. juni 1942: Forordning om omsetning av pelsdyrskinn.
 23. juni 1942: Forordning om lagring, bruk, omsetning og rasjonering av poteter.
 6. juli 1942: Forordning om omsetning og bruk av huder og skinn.
 16. juli 1942: Forordning om omsetning og rasjonering m. v. av korn og erter av norsk produksjon.
 22. juli 1942: Midlertidig forordning om forbud mot opptaking, omsetning og bruk av poteter som ikke er høstemodne.

27. juli 1942: Forordning om tildeling av sukker til bifôr og om avlevering, omsetning og rasjonering av honning.
27. juli 1942: Forordning om omsetning og forsendelse m. v. av norsk frukt.
19. august 1942: Forordning om endring av Administrasjonsrådets forskrifter om omsetning av norsk ull av 23. juli 1940.
1. september 1942: Forordning om omsetning og forsendelse av grønnsaker.
3. september 1942: Lov om fremstilling og omsetning m. v. av kunstgjødsel, jordforbedringsmidler og mineralnæring.
4. september 1942: Forskrifter for omsetning og rasjonering av kvelstoffgjødsel i 1942—43.
1. oktober 1942: Forordning om forbud mot omsetning av fosforsyre-gjødsel.
16. oktober 1942: Forordning om avlevering av sølvrevskinn.
5. november 1942: Lov om salg og omsetning av ull.
23. januar 1943: Forordning om bruk, omsetning m. v. av visse arter av frø og planter til jord- og hagebruk.
25. januar 1943: Forordning om omsetning av egg av norsk produksjon.
30. januar 1943: Forordning om salg, fordeling og rasjonering av gjødsel som inneholder fosforsyre.
10. februar 1943: Forskrifter for omsetning og rasjonering av fosforsyre-gjødsel.
16. februar 1943: Forordning om endring i forordning om omsetning og rasjonering m. v. av korn og erter.
25. mars 1943: Forordning om levering av slakt.
14. april 1943: Forordning om omsetning og forsendelse m. v. av frukt og grønnsaker av norsk produksjon.
28. mai 1943: Forordning om innlevering av separatkuler og plombering eller forsegling av kjerner.
26. juni 1943: Forordning om omsetning m. v. av hest, storfe, gris, sau og geit og slakt av disse dyr.
1. juli 1943: Forordning om endring i forordning om tildeling av sukker til bifôr og om avlevering, omsetning og rasjonering av honning.
2. juli 1943: Forordning om salg, fordeling og rasjonering av gjødsel som inneholder kvelstoff og/eller kali.
20. juli 1943: Forordning om forandring i og tillegg til forordning om omsetning og rasjonering m. v. av korn av norsk produksjon.
23. september 1943: Forordning om avlevering av sølvrevskinn.
7. januar 1944: Forordning om bruk, omsetning m. v. av visse arter frø og planter til jord- og hagebruk.
6. mai 1944: Forordning om endring i forordning av 1. mai 1942 om fett og olje til spisebruk.
11. mai 1944: Forordning om omsetning og bruk av mjølk og mjølkekonserver.
24. mai 1944: Forordning om endring i forordning om omsetning og forsendelse m. v. av frukt og grønnsaker av norsk produksjon av 14. april 1943.
19. juni 1944: Forordning om endring i forordning av 23. juni 1942 om lagring, bruk, omsetning og rasjonering m. v. av poteter.
17. juli 1944: Forordning om rasjonering og omsetning av stråfôr.
4. august 1944: Forordning om omsetning og rasjonering av honning.
9. oktober 1944: Lov om forlengelse av tjenestehøve i jordbruket høsten 1944.
12. oktober 1944: Forordning om nedslaktning av gris.
30. november 1944: Forordning om avståing, omsetning og rasjonering av kålrot.
6. desember 1944: Forordning om avlevering av sølvrevskinn.
2. februar 1945: Forordning om reduksjon av pelsdyrbestanden.

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X.

Trykt 1945.

- Nr. 84. Forsikringsselskaper 1943. (*Sociétés d'assurances.*)
— 85. Norges Fiskerier 1942. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 86. Fagskolestatistikk 1941/42—43/44. (*Écoles professionnelles.*)
— 87. Norges bergverksdrift 1943. (*Mines et usines.*)
— 88. Kommunenes gjeld m. v. pr. 30. juni 1944. (*Dette etc. des communes.*)
— 89. Norges Postverk 1944. (*Statistique postale.*)
— 90. Meieribruket i Norge 1943. (*L'industrie laitière.*)
— 91. Skattestatistikk 1944—45. (*Répartition d'impôts.*)
— 92. Kriminalstatistikk 1941 og 1942. (*Statistique de la criminalité pour les années 1941 et 1942.*)
— 93. Veterinærvesenet 1943. (*Service vétérinaire.*)
— 94. Telegrafverket 1943—44. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 95. Folkemengdens bevegelse 1941. (*Mouvement de la population.*)
— 96. Skolestatistikk 1942—43. (*Instruction publique.*)
— 97. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1941. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 98. Norges handel 1943. (*Commerce.*)
— 99. Jordbruksstatistikk 1939—1944. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
-

Statistisk Sentralbyrå har dessuten bl. a. gitt ut disse verker:

Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1942. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Statistisk-økonomisk oversikt, siste årgang 1939. (*Aperçu de la situation économique en 1939.*)

Statistiske Meddelelser. Trykkes månedvis. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedvis. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)

Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)

Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. (*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges Handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrådet er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok 1914—1916, 1919, 1920, 1926—1930, 1934 og 1938—1940.

Norges Handel 1911—1915, 1921 og 1929.

1. desember 1945.